



บทที่ 4

สภาพชุมชนเมืองจันทบุรี

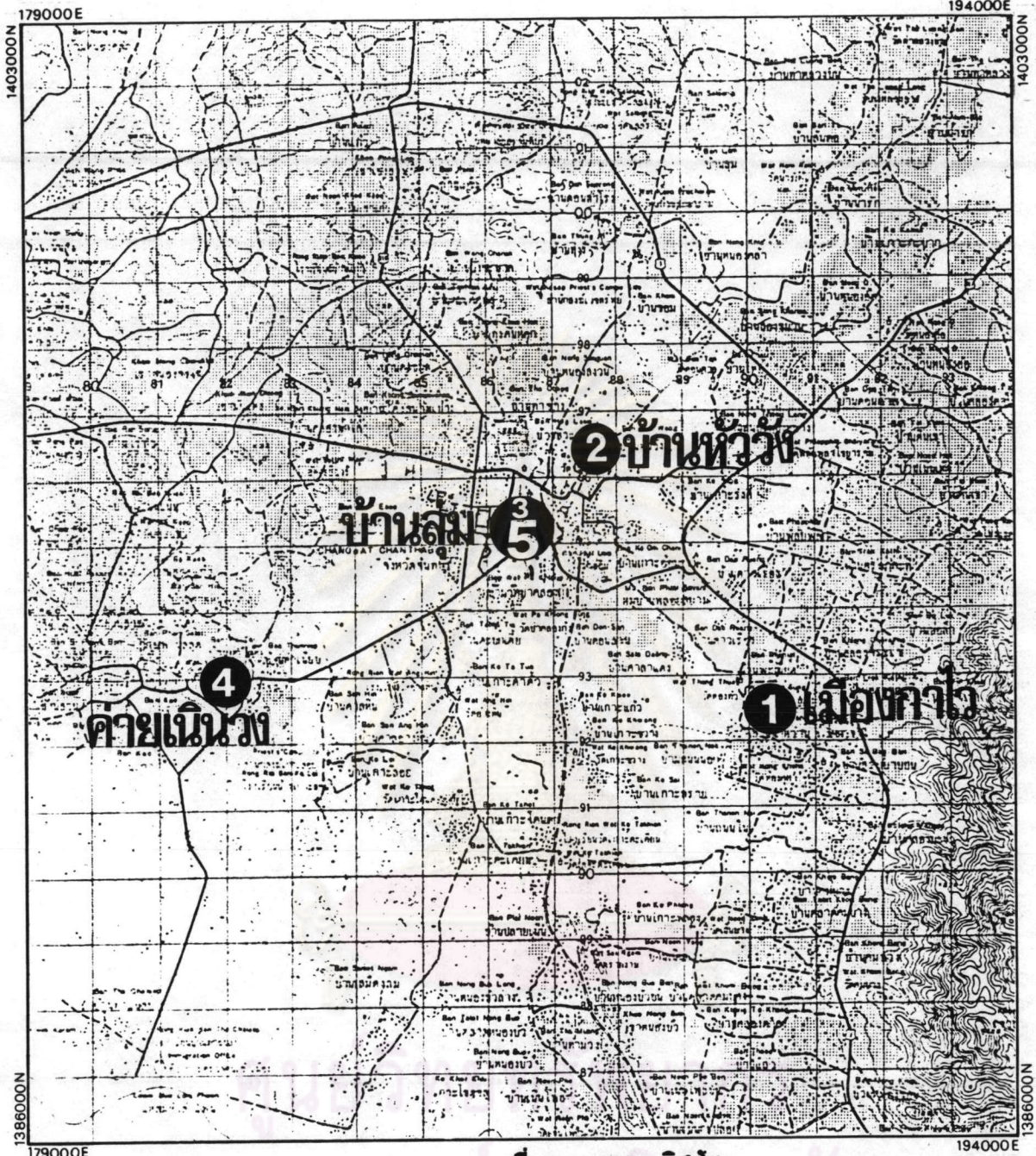
เพื่อประโยชน์แก่การคาดการณ์การขยายตัวของชุมชนเมืองจันทบุรีในอนาคต
โคทำการศึกษาพัฒนาการของชุมชนเมืองจันทบุรีนับแต่เริ่มตั้ง พิจารณาทั้งสภาพแวดล้อม
ทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและประชากร เพื่อหาแนวโน้มการขยายตัวอันจะนำไป
สู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป

ชุมชนเมืองจันทบุรี เป็นชุมชนเก่าแก่แห่งหนึ่งในประเทศไทย ปัจจุบันแบ่ง
เขตปกครองตามการปกครองท้องถิ่น เป็น เทศบาลเมืองจันทบุรี, สุขาภิบาลจันทนิมิต,
สุขาภิบาลท่าช้าง, สุขาภิบาลพลับพลานารายณ์ นอกนั้นอยู่ในเขตปกครองขององค์การ
บริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

ชุมชนเมืองจันทบุรี ถูกแบ่งพื้นที่เมืองออกเป็น 2 ส่วน โดยแม่น้ำจันทบุรี ฝั่ง
ตะวันตกของแม่น้ำจันทบุรีเป็นเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองจันทบุรี เชื่อมต่อกับสุขาภิบาล
ท่าช้าง รวมพื้นที่ 22.00 ตารางกิโลเมตร และฝั่งตะวันออกของแม่น้ำ ๗ เป็นเขต
พื้นที่สุขาภิบาลจันทนิมิตและสุขาภิบาลพลับพลานารายณ์ รวมพื้นที่ฝั่งตะวันออก 20.00
ตารางกิโลเมตร รวมพื้นที่เมืองทั้งสองฝั่งแม่น้ำจันทบุรี 42.00 ตารางกิโลเมตร

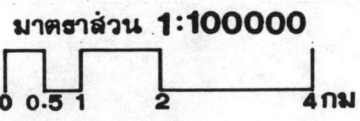
เมืองจันทบุรีกับการพัฒนาในปัจจุบัน

ก. ประวัติความเป็นมา ทางภาคตะวันออกของประเทศไทยเห็นจะไม่มี
เมืองใดเท่าเทียมเมืองจันทบุรีในทางประวัติศาสตร์และความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากร
ธรรมชาติ (ละออง ศรีสุคนธ์ 2501: 49) เหตุด้วยเป็นเมืองโบราณ เมืองด่านแรกที่
ขอมสร้างขึ้น (กรมการปกครอง 2523: 21) และเป็นจุดสำคัญที่ศิลปศรีวิชัยแพร่เป็น
แห่งแรกในภาคนี้ (พหลหลวง 2509: 129) จากการศึกษาของ ถนอม อานามวัฒน์
และคณะ พบว่า จารึกที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยนั้นพบที่เมืองพะเนียด ตำบลคลอง
นารายณ์ อำเภอเมืองจันทบุรี ซึ่งจารึกขึ้นเมื่อราว พ.ศ. 1000 ชาวบ้านเรียก



ที่มา : พLOY นิสสัย

- สัญลักษณ์**
- 1 ประมาณ พ.ศ. 800 - 1800
 - 2 ประมาณ พ.ศ. 1900 - 2200
 - 3 พ.ศ. 2200 - 2378
 - 4 พ.ศ. 2378 - 2436
 - 5 พ.ศ. 2436 - ปัจจุบัน



แผนที่	แสดง	ที่ตั้งเมืองจันทบุรี
4.1		
แนวทางการพัฒนาเมืองจันทบุรี		

เมืองพะเนียดบ้าง เมืองกาโฉบ้าง สันนิษฐานกันว่าน่าจะเป็นเมืองควนควนบุรี ตามที่ มองสิเออร์ เออโมเมอร์ กล่าวถึง (สำนักพิมพ์เมือง 2508: 1) มีหลักฐานเป็นซาก เมืองเก่าเหลือปรากฏอยู่ คือ กำแพงก่อด้วยศิลาแลงกับเชิงเนินดินเป็นคันขึ้นไป และมี ถนนโบราณ อีก 2 สาย ซึ่งยังคงสังเกตเห็นเป็นแนวได้ นอกจากนี้ยังมีศิลาแกะสลัก เศียรเทวรูปที่วัดทองทั่ว สิ่งศิลาที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศ และศิลาจารึกบางส่วนที่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

เมืองจันทบุรี จะขึ้นกับไทยมาแต่เดิมหรือไม่ ไม่ปรากฏหลักฐาน จะมีก็แต่ หลักศิลาเขมรหลายหลักยืนยันว่า ดินแดนทางจันทบูรณ (ชื่อเดิมของเมืองจันทบุรี) เป็น อาณาเขตของเจนละและกรุงกัมพูชามาแต่รัชกาลพระเจ้าอโศกนเรศวรมหาราช (พ.ศ. 1150) เราก็คงยอมรับว่า ดินแดนทางเมืองจันทบุรี เป็นของเขมรเรื่อยมาจนถึงรัชกาล พระรามาธิบดีอยู่ทอง (ขจร สุขพานิช 2525: 153) ซึ่งทรงตั้งราชธานีที่กรุงศรีอยุธยา ขึ้นในปี พ.ศ. 1893 จึงมีชื่อเมืองจันทบุรีปรากฏเป็น 1 ใน 16 หัวเมืองประเทศราช ของไทย (หอสมุดแห่งชาติ 2507: 6)

ในสมัยพระรามาธิบดีอยู่ทอง เมื่อได้เมืองจันทบุรีเป็นเมืองขึ้นแล้ว ได้ย้าย ตัวเมืองเดิมที่บ้านพะเนียด มาสร้างเมืองใหม่ที่บ้านหัววัง ตำบลพุงทะเลาย (ปัจจุบัน เป็นตำบลจันทนิมิต) ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำจันทบุรี ทำให้สะดวกต่อการคมนาคม และใกล้แหล่งน้ำ จากหลักฐาน คือ ซากเมืองเก่า และเคยมีผู้ขุดพบพระพุทธรูป ใน บริเวณดังกล่าว (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดจันทบุรี 2530: 2)

เมืองจันทบุรี หลังจากอยู่ในปกครองของไทยก็อยู่ในความสงบเรื่อยมาจนถึง พ.ศ. 1917-1937 ไทยกับเขมรรบกันเพื่อแย่งกันครอบครองเมืองจันทบุรี และเมือง ชลบุรี (เมืองชลบุรีขณะนั้นยังเป็นเมืองเล็ก) เมืองจันทบุรีจึงตกอยู่ในความวุ่นวาย อีกครั้ง หลังปราบเขมรลงได้ในสมัยแผ่นดินพระบรมไตรโลกนาถ เมืองจันทบุรีจึงอยู่ใน ความสงบตลอดมา ต่อมาประมาณ พ.ศ. 2200 ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ มหาราช ได้มีการย้ายเมืองจากบ้านหัววัง มาสร้างเมืองใหม่ที่บ้านลุ่ม ซึ่งอยู่ทางฝั่ง ตะวันตกของแม่น้ำจันทบุรี เพราะเมืองเดิมที่บ้านหัววัง แม้ว่าจะอยู่ริมแม่น้ำ สะดวกต่อ

การคมนาคมติดต่อค้าขายก็ตาม แต่มีข้อเสียประการสำคัญ คือ มีอุทกภัยทุกปี และตั้งเมืองอยู่ที่บ้านลุ่มตลอดมาจนสิ้นสมัยกรุงศรีอยุธยา

พ.ศ. 2310 เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงเลือกเมืองจันทบุรีเป็นที่ตั้งมั่นและรวบรวมไพร่พลอยู่ประมาณ 6 เดือน ก็ยกไปกู้กรุงศรีอยุธยาได้สำเร็จ ดังนั้นจันทบุรีในขณะนี้จึงมีความสำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์ (สำนักผังเมือง 2508: 4)

พ.ศ. 2377 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเกรงว่าญวนจะมายึดเอาเมืองจันทบุรี เป็นที่มั่นเพื่อทำการต่อสู้กับไทย จึงทรงโปรดให้ไปสร้างเมืองใหม่ที่บ้านเนินวง ตำบลบางกะจะ ค่ายว่าเมืองเดิมเป็นที่ลุ่ม ไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นฐานทัพต่อสู้กับญวน (กรมการปกครอง 2523: 33) แต่ญวนตกเป็นของฝรั่งเศสเสียก่อน และประชาชนไม่นิยมขึ้นไปอยู่เมืองใหม่เนื่องจากภัยไถลน้ำ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองกลับมาตั้งอยู่ที่บ้านลุ่ม ซึ่งเป็นเมืองเก่า (กรมศิลปากร 2482: 24)

ครั้งล่วงถึง พ.ศ. 2436 เกิดวิกฤตการณ์สยาม ร.ศ. 112 ไทยนอกจากจะเสียดินแดนริมฝั่งแม่น้ำโขง และเสียค่าปรับให้แก่ฝรั่งเศสแล้ว ฝรั่งเศสยังยึดเมืองจันทบุรีเป็นประกัน เหตุค่ายเป็นเมืองยุทธศาสตร์ที่สำคัญ เมืองท่าที่คุ่มอ่าวไทย และยังเป็นทางผ่านที่จะเข้าไปยังเมืองที่อุดมสมบูรณ์ที่สุด 3 เมือง คือ พระตะบอง เสียมราฐ และศรีโสภณ (ปิยนาด บุนนาค และพวงเพชร สूरัตนกวีกุล 2527: 6) รัฐบาลไทยพยายามท้าวความตกลงหลายครั้งแต่ฝรั่งเศสพยายามหน่วงเหนี่ยวตลอดมา จนถึง พ.ศ. 2446 รัฐบาลไทยได้ว่าจ้างนายเอ็ดเวิร์ด สโตรเบล นักกฎหมายชาวอเมริกันมาเป็นที่ปรึกษา ประกอบกับขณะนั้นเกิดสงครามในตะวันออกไกลระหว่างรัสเซียกับญี่ปุ่น ฝรั่งเศสซึ่งเป็นพันธมิตรกับรัสเซีย เกรงว่าจะถูกดึงเข้าสู่สงคราม จึงลงนามมอบเมืองจันทบุรีคืนแก่ไทย แต่ไทยต้องมอบเมืองตราด เกาะต่าง ๆ ใต้แหลมสิงห์ลงไปถึงเกาะกูด รวมทั้งดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขงและนครจำปาศักดิ์ ให้ฝรั่งเศสเป็นการแลกเปลี่ยน

ฝรั่งเศสอดอาหารออกไปจากจันทบุรีจนหมดสิ้นใน พ.ศ. 2447 รวมเวลาที่ฝรั่งเศสยึดเมืองจันทบุรี 11 ปีเศษ (ปิยนาด บุนนาค และพวงเพชร สุรัตนกุล 2527: 90)

การบริหารราชการของเมืองจันทบุรีสมัยรัตนโกสินทร์เป็นต้นมานั้น จัดเป็นหัวเมืองขึ้นต่อกรมท่า ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค เป็นแบบมณฑลเทศาภิบาล ขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย และจัดตั้งมณฑลจันทบุรี ใน พ.ศ. 2449 มีเมืองจันทบุรี ระยอง และตราด อยู่ในเขตปกครอง มีที่ทำการครั้งแรกอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดริมแม่น้ำจันทบุรี (สร้างใน พ.ศ. 2442) ปัจจุบันใช้เป็นที่ทำการป่าไม้จังหวัดจันทบุรี ต่อมาใน พ.ศ. 2459 จึงย้ายมาสร้างศาลากลางมณฑลแห่งใหม่ที่ถนนท่าหลวง ด้านตรงข้ามกับค่ายทหาร (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดจันทบุรี 2530: 5)

มณฑลจันทบุรี ถูกยุบใน พ.ศ. 2476 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศมาเป็นระบอบประชาธิปไตย ได้ยกเลิกมณฑลเทศาภิบาลและจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ออกเป็นจังหวัดและอำเภอ ในปัจจุบันเมืองจันทบุรีซึ่งเคยเป็นศูนย์การปกครองของมณฑล ยังมีฐานะเป็นเมืองสำคัญทั้งด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และการสาธารณสุข ฯลฯ สำหรับพื้นที่ทางชายแดนฝั่งทะเลตะวันออก

ข. การวางผังเมือง สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมืองใหม่ขึ้นที่บ้านลุ่มนี้คงทำให้เป็นเมืองป้อมเหมือนอย่างเมืองโบราณทั้งหลาย กล่าวคือ มีคูและเชิงเทินรอบเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสยาวโดยประมาณด้านละ 15 เส้น (พื้นที่ประมาณ 225 ไร่) แนวกำแพงเมืองเก่าส่วนใหญ่ถูกรื้อถอนแทบหมดสิ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวกำแพงฯ บริเวณหลังศาลและศาลากลางมณฑลปัจจุบันถูกรื้อถอนไปหมดแล้ว ยังมีแนวกำแพงฯ เหลืออยู่ให้เห็นบ้างทางหลังค่ายทหารประมาณ 100 เมตร ด้านต่าง ๆ ของเมืองเก่าวางตรงตามทิศเหนือ ใต้ ตะวันออก และตะวันตก พื้นที่ที่ยัง

ตัวเมืองเก่าเป็นเนินสูง อาศัยแม่น้ำจันทบุรีซึ่งไหลจากทิศเหนือ ผ่านด้านตะวันออกแล้ว
วกมาทางทิศใต้ และที่ลุ่มทางทิศเหนือและทิศตะวันตกของตัวเมืองเป็นแนวป้องกันข้าศึก
ศัตรู

ภายในตัวเมืองอันเก่าแก่คงจะมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง เพราะเมื่อทหาร
ฝรั่งเศสเข้ายึดเมืองจันทบุรี ได้ก่อสร้างบ้านเรือนและที่พักทหารภายในค่ายทหาร และ
ได้ทำการก่อสร้างตึกเป็นที่ทำการและที่พักอาศัยอย่างถาวรหลายหลัง นอกจากนี้กอง
ทหารฝรั่งเศสยังได้จัดการคมนาคม สร้างถนนจากหน้าค่ายทหารถึงท่าน้ำหน้าวัดโบสถ์
(ถนนท่าหลวง) เป็นต้น ในภายหลังเมื่อทหารฝรั่งเศสในเมืองจันทบุรีถอนออกไปแล้ว
พระยาศรีสหเทพ (ผู้รับมอบเมืองจันทบุรี) ได้เสนอให้มีการปรับปรุงเมืองจันทบุรีเพื่อ
บำรุงการค้าและการเพาะปลูก โดยสรุปดังนี้

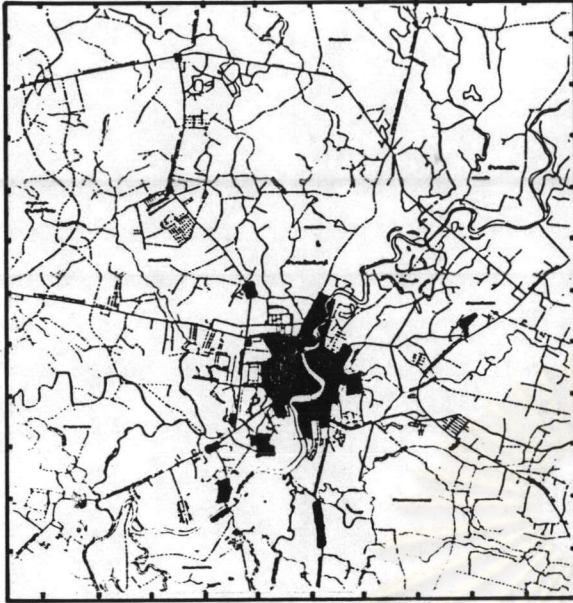
1. ขอให้กรุยร่องน้ำ แต่ปากน้ำถึงเมือง เพื่อให้สะดวกแก่เรือขึ้นล่อง
เพราะน้ำในแม่น้ำตื้นมาก

2. ทำสะพานน้ำในตลาด สำหรับเป็นท่าขนส่งสินค้าขึ้นล่อง 5 แห่ง
ประมาณราคาสะพานละ 800 บาท

3. ทำสะพานข้ามแม่น้ำในเมืองพอให้ม้าและเกวียนเดินได้ ถ้ามีสะพานจะ
เป็นประโยชน์แก่การค้าขายในเมืองเป็นอันมาก เพราะสินค้าทางพลั่วและทางสระบาป
ต้องมาลงทางเมืองนี้ทั้งนั้น

4. ควรซ่อมแซมถนนหลังเมืองด้านตะวันออกให้ทางไปสระบาปและพลั่วให้
ใช้เกวียนได้ทุกฤดู

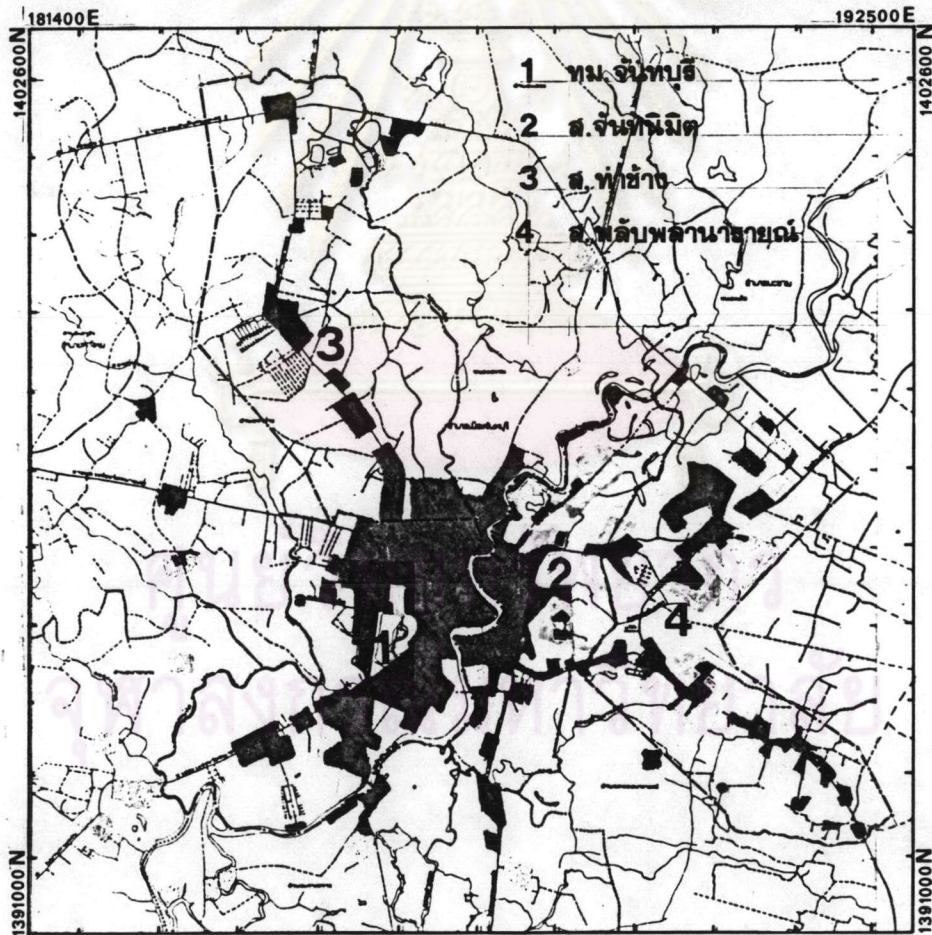
และเนื่องจากจันทบุรีเป็นเมืองที่มีชัยภูมิดี สามารถทำให้เป็นเมืองงามได้
เมืองหนึ่ง โดยการบำรุงรักษาสถานที่ที่ฝรั่งเศสได้สร้างไว้ เช่น ถนนหนทางและท่าน้ำ
และควรส่งพนักงานแผนที่จะออกไปทำแผนที่ในเมือง วางแปลนถนนหนทางที่จะก่อสร้าง
ทำแผนที่ให้เสร็จเรียบร้อยตลอดทั้งแขวง (ปิยนาด บุนนาค และพวงเพชร สุรัศนิกวิบูล
2527: 90-91)



พ.ศ. 2496

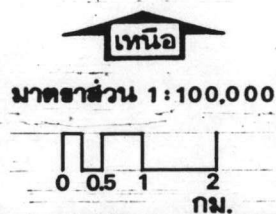


พ.ศ. 2510



พ.ศ. 2524

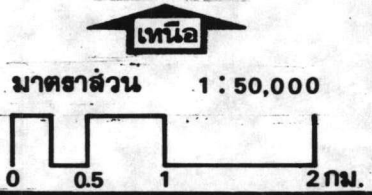
ที่มา : ภาพถ่ายทางอากาศ กรมแผนที่ทหาร



แผนที่	แสดง	การเติบโตของชุมชนเมืองจันทบุรี
4.2		
แนวทางการพัฒนาเมืองจันทบุรี		



ที่มา : กรมแผนที่ทหาร

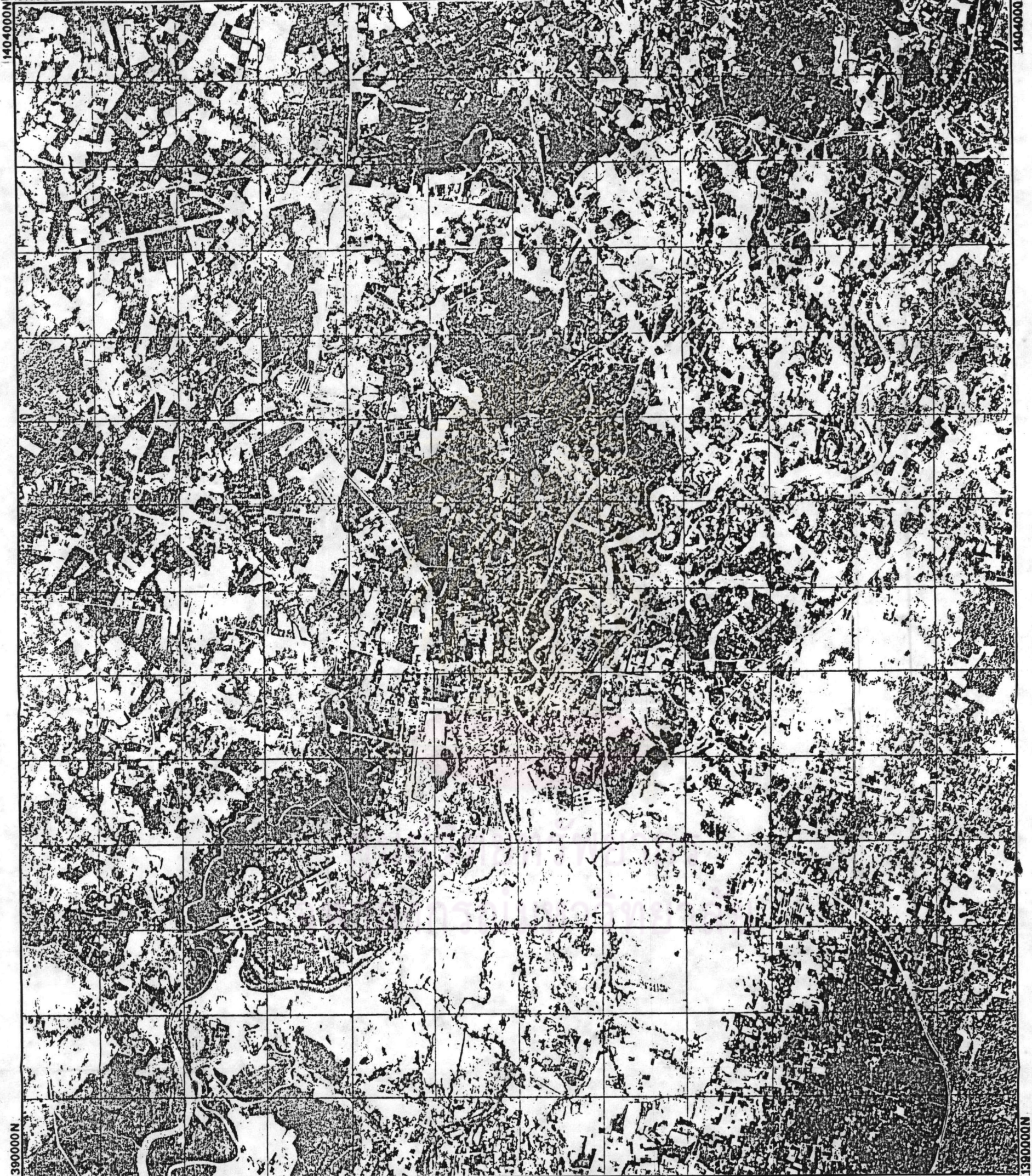


แผนที่	แสดง	สภาพพื้นที่ศึกษา	จาก MOSAIC
4.2-1		ภาพถ่ายทางอากาศ	พ.ศ. 2496

แนวทางการพัฒนาเมืองจันทบุรี

181000E

393000E



ที่มา : กรมแผนที่ทหาร



แผนที่	แสดง	สภาพพื้นที่ศึกษา	จาก MOSAIC
4.2-2		ภาพถ่ายทางอากาศ	พ.ศ. 2524
แนวทางการพัฒนาเมืองจันทบุรี			

ค. การขยายตัวของอาคารตั้งถิ่นฐาน เมืองจันทบุรี เป็นเมืองชายแดนและเป็นจุดผ่านไปสู่จังหวัดตราดซึ่งมีเขตแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย และมีอันตรายยิ่งต่อการถูกรุกรานจากการขยายผลการต่อสู้ของสงครามเวียดนาม รัฐบาลเห็นความสำคัญดังกล่าวตั้งนั้นในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 2 ได้ทำการปรับปรุงถนนสุขุมวิทให้สามารถใช้ได้ตลอดฤดูกาล การติดต่อกับกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงสะดวกขึ้นทั้งการขนส่งสินค้า คนโดยสาร และอาวุธยุทธโศปกรณ์ ต่อมาได้ก่อสร้างถนนรัศมีหลายสายพุ่งจากตัวเมืองไปยังแหล่งเศรษฐกิจใกล้เคียง เช่น สายจันทบุรี-วิทยาเขตเกษตรจันทบุรี-ขุนซ่อง, สายจันทบุรี-แดงเม, สายจันทบุรี-สระแก้ว และสายจันทบุรี-หนองบัว-สุขุมวิท เป็นต้น

การขยายเส้นทางคมนาคมดังกล่าว เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจและอาคารตั้งถิ่นฐานในเมือง พิจารณาได้จากพื้นที่ที่เป็น Built-Up Area โดยภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหารซึ่งถ่ายทำในปี พ.ศ. 2496, 2510 และ 2524 (โปรเจกต์แผนที่หมายเลข 4.2 ประกอบ) พบว่า ในปี พ.ศ. 2496 ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเมืองจันทบุรีจะกระจุกตัวอยู่บริเวณริมแม่น้ำจันทบุรีที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมสายหลักในอดีต ครั้นถึงปี พ.ศ. 2510 บริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานหนาแน่นจะมีความหนาแน่นมากขึ้น และเริ่มขยายตัวเกาะไปตามถนนสุขุมวิท ส่วนปี พ.ศ. 2524 นอกจากบริเวณตัวเมืองซึ่งมีการตั้งถิ่นฐานหนาแน่นและกระจายออกสู่บริเวณโดยรอบในรัศมี 2 กิโลเมตรแล้ว ยังมีการขยายตัวเกาะตามเส้นทางคมนาคมสายต่าง ๆ ทุกเส้นทาง ซึ่งอาจอธิบายในรายละเอียดได้ดังนี้

1. การขยายตัวของเมืองทางฝั่งตะวันออกแม่น้ำจันทบุรี (ตำบลจันทนิมิต ตำบลพลับพลา และตำบลคลองนารายณ์) พื้นที่ตำบลจันทนิมิต เป็นที่อยู่อาศัยของพวกญวนพื้นเมืองที่นับถือศาสนาคริสต์ โดยใช้วัดโรมันคาทอลิกเป็นที่ประกอบศาสนาก่อนกองทหารฝรั่งเศสจะใช้พื้นที่บางส่วนของวัดเป็นสุสานทหาร ต่อมาพวกสอนศาสนาได้เปิดโรงเรียนแผนใหม่ คือ โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ และโรงเรียนลาซาล นับเป็นกลุ่ม

ที่มาช่วยสร้างความเจริญให้กับพื้นที่นี้ ส่วนพื้นที่ตำบลพลับพลาและคลองนารายณ์ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนาและสวนผลไม้ บ้านพักอาศัยกระจุกกระจายไม่เป็นกลุ่มก้อนเหมือนพื้นที่ตำบลจันทนิมิต

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) สะพานดำรงศรีรัตน ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3150 สะพานศรีรัตน ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3154 (ถนนศรีรัตน) และทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3348 (ถนนญาติวิโรจน์) เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดย่านการค้าและย่านพักอาศัยจากความสะดวกในการขนส่งสินค้า ส่วนที่ตำบลจันทนิมิต พลับพลา และคลองนารายณ์ ซึ่งต่อมาก็เป็นศูนย์การค้าจันทนิมิต, ตลาดกลางการเกษตรศาลาปากแซง (อยู่ที่ทางแยกถนนสุขุมวิทเชื่อมกับถนนจันทบุรี-สระแก้ว ในเขตตำบลพลับพลา ห่างจากตัวเมืองประมาณ 6 กิโลเมตร) และหมู่บ้านไชยยันต์ (อยู่ริมถนนสุขุมวิทห่างจากตัวเมืองประมาณ 4 กิโลเมตร ในเขตตำบลคลองนารายณ์) ในทำนองเดียวกัน ข้อได้เปรียบของพื้นที่ในแง่ของการให้บริการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ก็มีอิทธิพลชักจูงให้ประชาชนอพยพมาอยู่ในฝั่งตะวันออกแม่น้ำจันทบุรีเพิ่มขึ้น

2. การขยายตัวของเมืองทางฝั่งตะวันตกแม่น้ำจันทบุรี (เทศบาลเมืองจันทบุรี) การขยายตัวของเมืองโบราณเป็นปรากฏการณ์ที่มีมานานแล้ว เมื่อภัยของศึกสงครามบรรเทาลงก็ไ้มีการขยายตัวของเมืองออกมาทางทิศใต้และทิศตะวันตก โดยมีแม่น้ำจันทบุรีและที่ลุ่มทางตะวันตกเป็นแนวป้องกัน เมืองขยายตัวต่อไปจนจรดฝั่งแม่น้ำจันทบุรีเมื่อประมาณ 80 ปีมาแล้ว ร้านค้าแบบใหม่เริ่มปรากฏบนถนนขวางเป็นแห่งแรก ต่อมาก็ได้มีการสร้างตลาดน้ำพุ ตลาดชัยศิริ (เลิกกิจการไปแล้ว) ตลาดสดเทศบาล 2 ตลาดชัยศิริพันธ์ ตลาดโบว์ลิ่ง และตลาดวัดสวนมะม่วง เป็นตลาดสดแบบพื้นเมือง แปรสภาพบริเวณใกล้เคียงเป็นย่านการค้าสำคัญประจำเมือง (Central Business District)

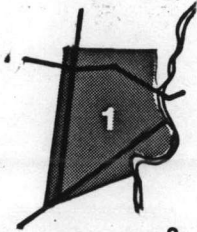
พื้นที่ส่วนที่ขยายออกไปทางใต้จากศาลากลางจังหวัด (หลังใหม่) ประมาณ 2 กิโลเมตร ในเขตตำบลลาดจันท์และตำบลบางกะจะ ก่อนที่เทศบาลฯ จะขยายเขตออกมา เดิมเป็นที่ลุ่ม ป่าช้า หุ้งคอนแดง และหุ้งคอนหว้า ไม่เป็นที่นิยมของคนทั่วไปที่คิดจึงมีราคาไม่แพงนัก ต่อมาเมื่อประมาณ 30 ปี ที่ผ่านมา มีการตั้งโรงเรียนการช่างจันทบุรี (วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา) ทำให้พื้นที่บริเวณนี้เจริญขึ้น เกิดศูนย์การค้าเจพีโรวา โรงแรมอีสเทอร์น ร้านอาหาร ธนาคาร บังกาโล และโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่ง

บริเวณทางตะวันตกของเมืองเก่าในเขตตำบลวัดใหม่และตำบลท่าช้าง เดิมเป็นหุ้งนา ป่าโปร่ง เนินเขา และป่าชายเลน ส่วนที่เป็นเนินเป็นที่ตั้งจวนผู้ว่าราชการจังหวัด บ้านพักข้าราชการ และโรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี (สร้างแล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2483 เปิดดำเนินการครั้งแรกมี 50 เตียง ปัจจุบันขยายเป็น 658 เตียง เป็นที่ตั้งของวิทยาลัยพยาบาลและศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิกของภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เมื่อย้ายศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอเมืองจันทบุรี สำนักงานเทศบาลเมืองจันทบุรี สำนักงานที่ดินจังหวัด ชุมสายโทรศัพท์ (2) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เข้ามาในพื้นที่นี้ รวมทั้งการจัดสร้างสถานีขนส่งจันทบุรี สนามกีฬาจังหวัด และสวนสาธารณะสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทำให้ประชาชนเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น เกิดบ้านจัดสรรบริเวณหลังเนินทางตะวันตกของศาลากลางจังหวัดประมาณ 800 เมตร

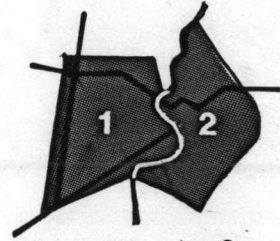
ส่วนพื้นที่ในเขตสุขาภิบาลท่าช้างซึ่งอยู่ทางเหนือของเขตเทศบาลฯ เดิมเป็นป่าโปร่งและเนินสูง เป็นพื้นที่เกษตรประเภทสวนยาง สวนผลไม้ สวนพริกไทย และพืชไร่ เมื่อถนนรักศักดิ์ชุมสร้างเสร็จและเปิดใช้งาน ทำให้พื้นที่สองฟากถนนเจริญขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณใกล้เมือง เกิดโรงแรมมาร์คชแตรเวลลอคซ์ อุตสาหกรรมบริการประเภทซ่อมเครื่องยนต์และเคาะพ่นสี โรงงานอุตสาหกรรมท่อเสื่อจันทบุรี สำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยาง เคหะชุมชนจันทบุรีของการเคหะแห่งชาติ และวิทยาลัยรำไพพรรณี ล้วนมีส่วนสนับสนุนให้พื้นที่นี้มีการขยายตัวมากขึ้น ปัจจุบันมี



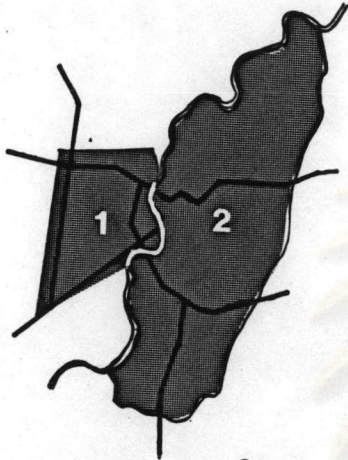
พ.ศ. 2452 (0.50 กม²)



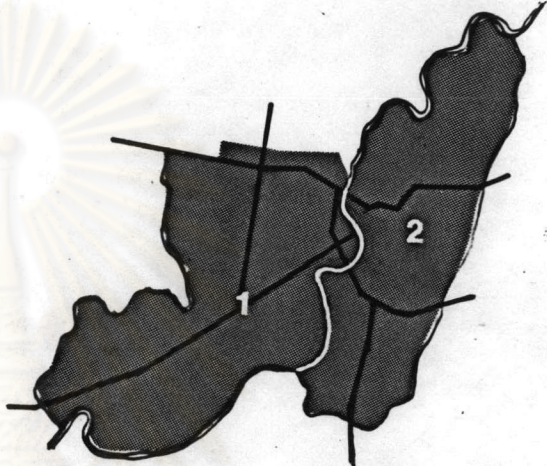
พ.ศ. 2473 (2.50 กม²)



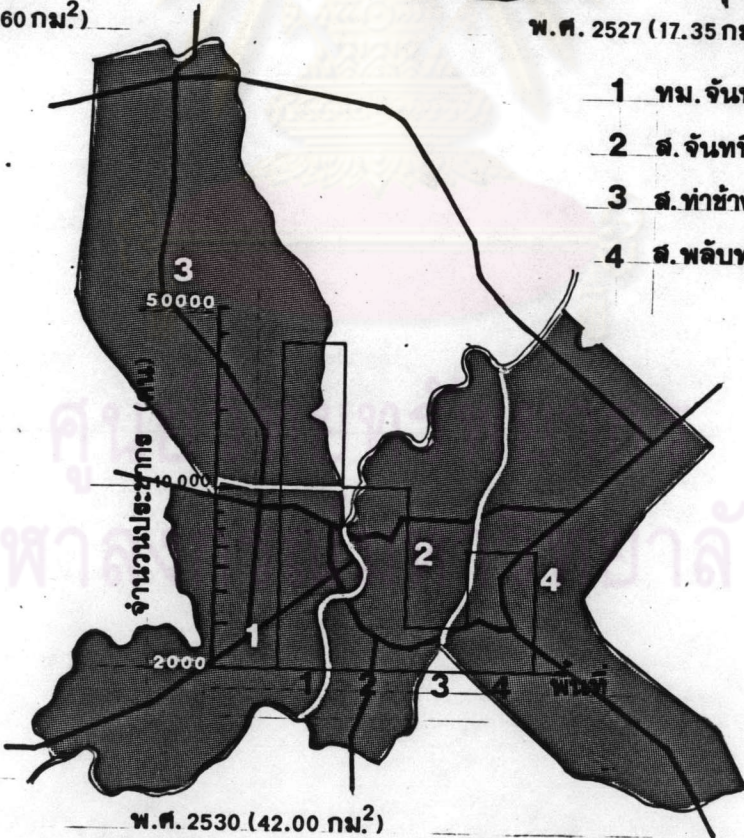
พ.ศ. 2501 (5.00 กม²)



พ.ศ. 2526 (9.60 กม²)



พ.ศ. 2527 (17.35 กม²)



- 1 ทม. จันทบุรี
- 2 ส. จันทนิมิต
- 3 ส. ท่าช้าง
- 4 ส. พลับพลานายณ์

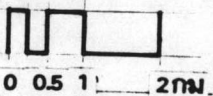
พ.ศ. 2530 (42.00 กม²)

สัญลักษณ์

เขตการปกครอง



มาตราส่วน 1:100,000



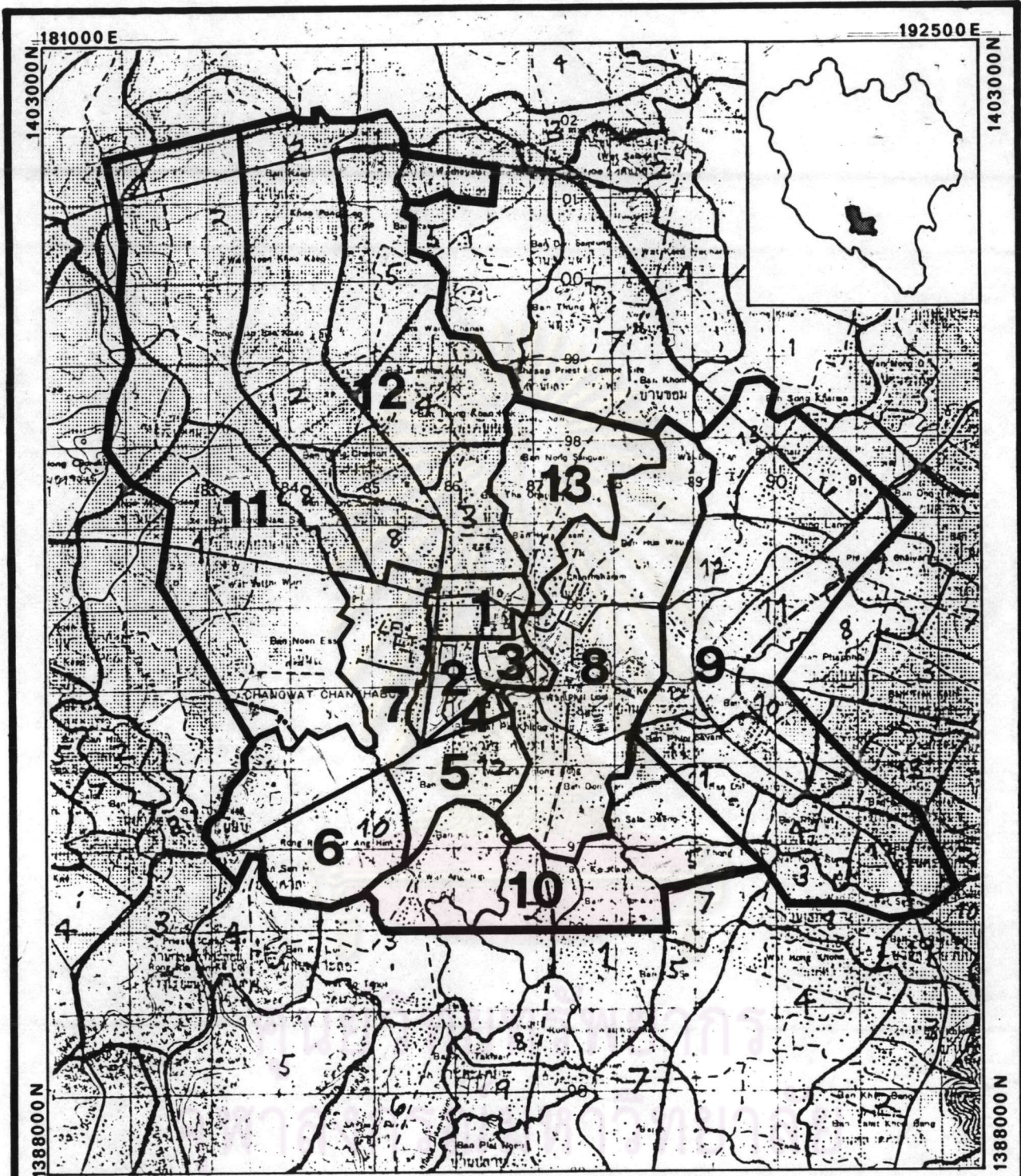
ที่มา : สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี

แผนที่
4.3

แสดง

การเติบโตของชุมชนเมืองจันทบุรี
ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา

แนวทางการพัฒนาเมืองจันทบุรี



สัญลักษณ์

1 หน่วยพื้นที่ศึกษา

--- เขตหมู่บ้าน

— เขตพื้นที่ศึกษา

ที่มา : สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี

เทศบาลเมืองจันทบุรี

— เขตหน่วยพื้นที่ศึกษา

--- เขตผังเมืองรวมจันทบุรี 2549



แผนที่	แสดง
4.4-1	หน่วยพื้นที่ศึกษา

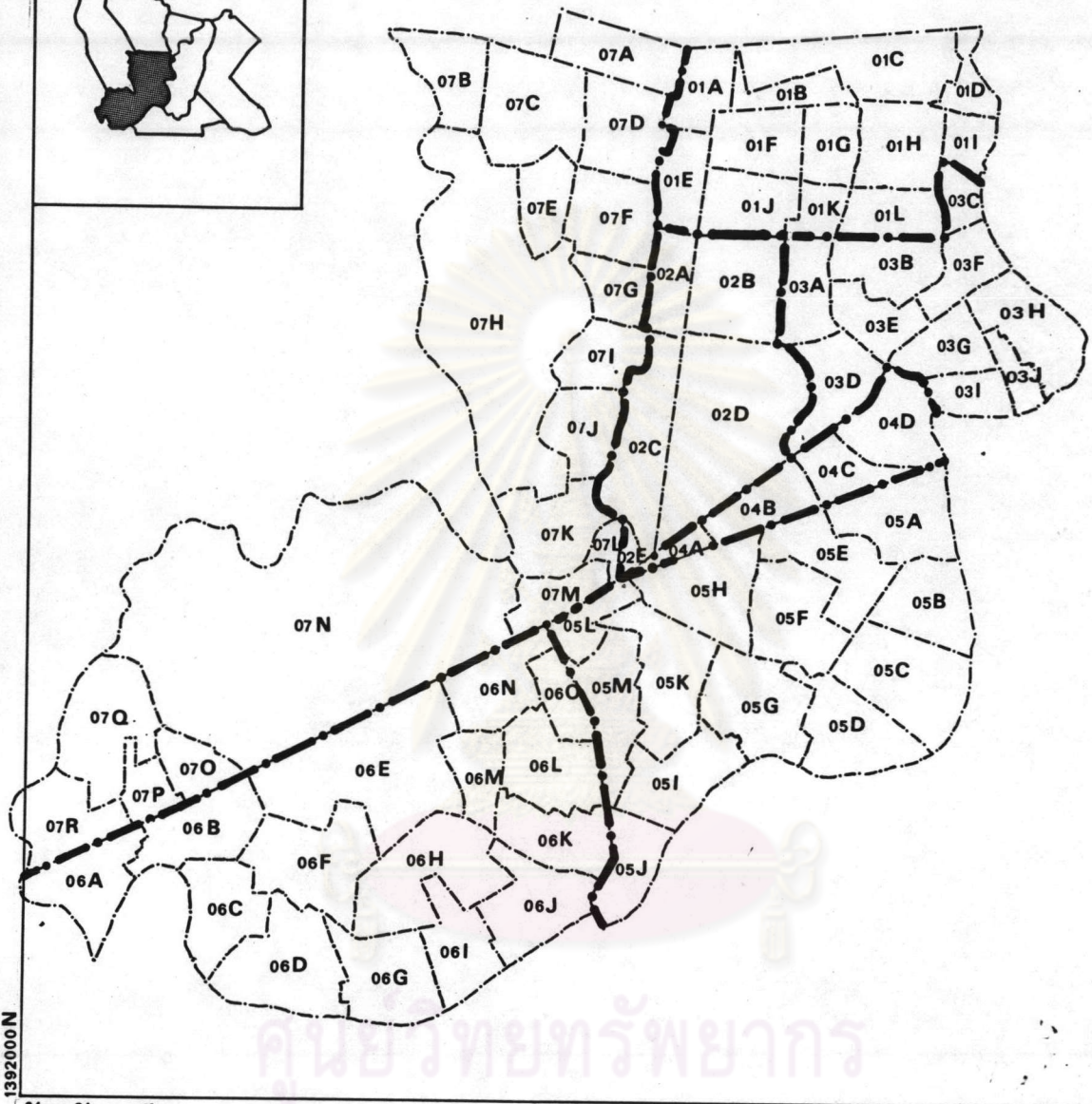
แนวทางการพัฒนาเมืองจันทบุรี

183000E

187500E

1397000N

1397000N



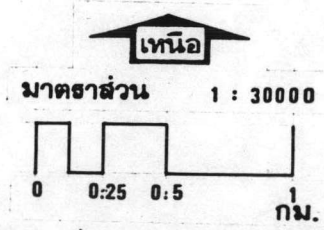
1392000N

1397000N

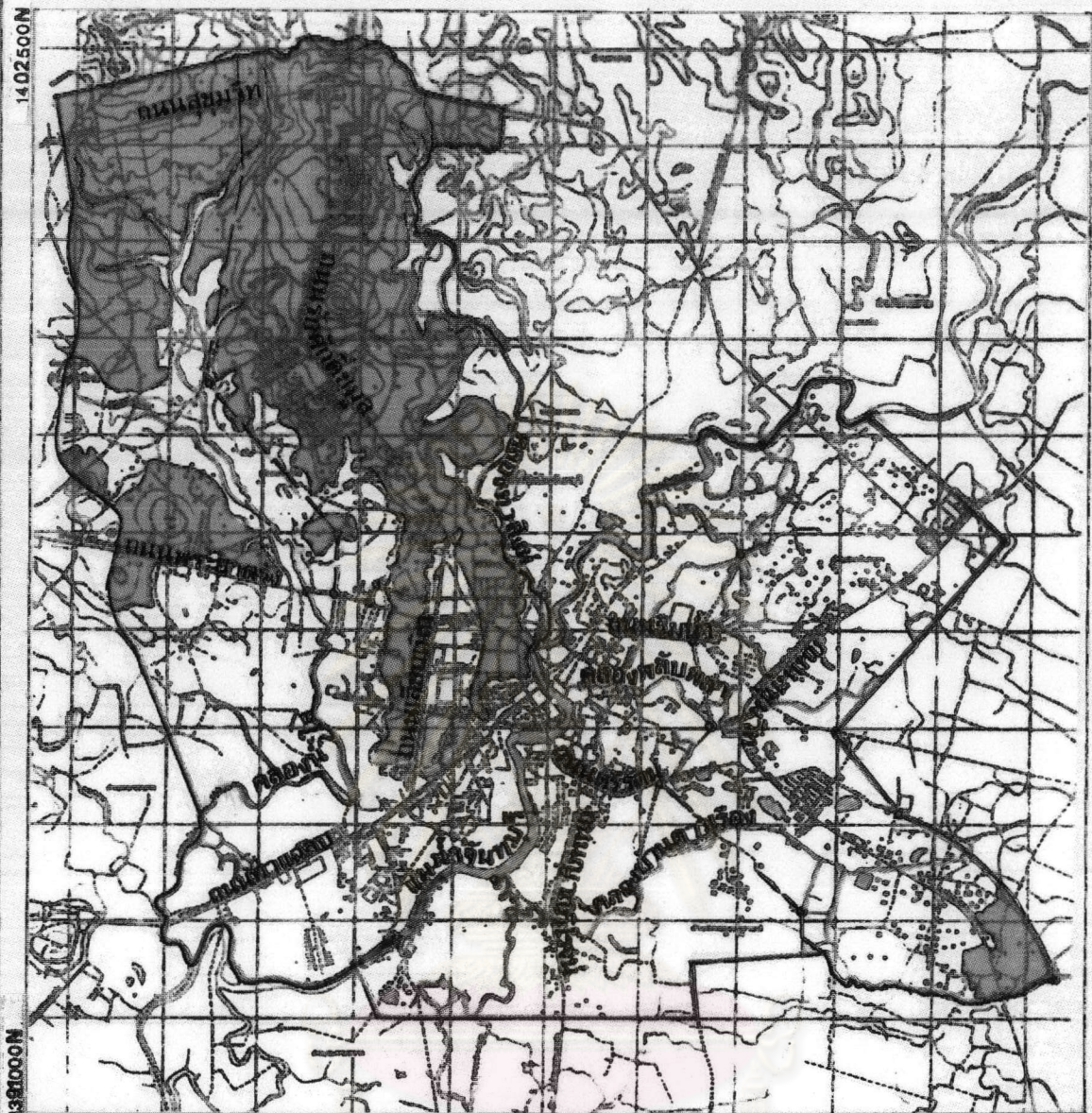
สัญลักษณ์

ที่มา : เทศบาลเมืองจันทบุรี

- เขตพื้นที่หน่วยย่อย (Block)
- " " (Zone)



แผนที่	แสดง	รายละเอียดการแบ่งพื้นที่ตามแผนที่ภาษี
4.4-2		เทศบาลเมืองจันทบุรี
แนวทางการพัฒนาเมืองจันทบุรี		

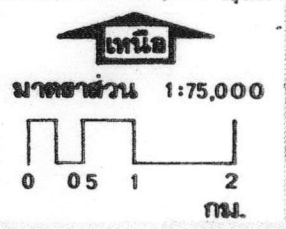


1391000N 102500E

สัญลักษณ์

- ▬▬▬▬ เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- ▬▬▬▬ เขตเทศบาล
- ▬▬▬▬ เขตสุขาภิบาล
- ▬▬▬▬ ทางหลวงสายประธาน
- ▬▬▬▬ ทางหลวงสายรอง
- ▬▬▬▬ ทางเกวียน
- ▬▬▬▬ แม่น้ำ คลอง ห้วย

- 5 — เส้นชั้นความสูง
- X 16.0 จุดระดับสูง
- ▭ ลาดยาง
- ▬▬▬▬ หลักเขตปกครอง
- ▬▬▬▬ เขตพื้นที่ศึกษา
- ▬▬▬▬ พื้นที่สูง > 10 เมตร สทท.



แผนที่	แสดง	สภาพพื้นที่ศึกษา
4.5		
แนวทางการพัฒนาเมืองจันทบุรี		

โครงการบ้านและที่พินิจสรรหลายโครงการอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง ในบริเวณใกล้เคียงกับคณะชุมชนฯ

เขตการปกครองและพื้นที่ศึกษา

ก. เขตการปกครอง การขยายตัวของเมืองจันทบุรีและพื้นที่ใกล้เคียงรัฐตระหนักถึงความสำคัญได้จัดตั้งองค์กรท้องถิ่นเพื่อบริหารและพัฒนาตามความต้องการของท้องถิ่น กำหนดพื้นที่รับผิดชอบออกเป็น 4 พื้นที่ (โปรดดูแผนที่หมายเลข 4.3 ประกอบ) คือ เทศบาลเมืองจันทบุรี สุขาภิบาลจันทนิมิต สุขาภิบาลท่าช้าง และสุขาภิบาลพลับพลานารายณ์ และให้มีเขตการปกครองดังนี้

เทศบาลเมืองจันทบุรี ได้รับพระบรมราชานุญาตให้จัดการสุขาภิบาล ที่ตำบลตลาด เมืองจันทบุรี ตั้งแต่ พ.ศ. 2451 จากนั้นจึงได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลเมืองจันทบุรี ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 52 ภาค 2 หน้า 1641-1644 ลงวันที่ 7 ธันวาคม 2478 มีพื้นที่ทั้งหมด 2.5 ตารางกิโลเมตร ขยายเขตครั้งสุดท้ายตามประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 101 ตอนที่ 120 ฉบับพิเศษ หน้า 2-3 ลงวันที่ 6 กันยายน 2527 มีเขตปกครองดังนี้

ถนนเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ 1 ซึ่งอยู่ริมคลองน้ำใสฝั่งตะวันออก ริมทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3153 เลียบริมทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3153 ฟากเหนือไปทางทิศตะวันออกระยะ 650 เมตร ถึงหลักเขตที่ 2

จากหลักเขตที่ 2 เป็นเส้นตั้งฉากกับศูนย์กลางทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3153 ไปทางทิศเหนือ ระยะ 200 เมตรถึงหลักเขตที่ 3

จากหลักเขตที่ 3 เป็นเส้นขนานกับศูนย์กลางทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3153 ไปทางทิศตะวันออก ระยะ 495 เมตรถึงหลักเขตที่ 4

จากหลักเขตที่ 4 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกถึงหลักเขตที่ 5 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองท่าสิงห์ฝั่งตะวันออก ตรงที่บรรจบกับคลองท่าช้าง

บ้านตะวันออก จากหลักเขตที่ 5 เลียบคลองท่าสิงห์ฝั่งตะวันออกไปทางทิศใต้ถึงปากคลองท่าสิงห์ แล้วข้ามแม่น้ำจันทบุรีถึงหลักเขตที่ 6 ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำจันทบุรีฝั่งตะวันออก ติดกับเขตวัดจันทนารามบ้านตะวันตกเฉียงเหนือ ห่างจากสะพานดำรงรัตนคันเหนือ ระยะ 24.70 เมตร

จากหลักเขตที่ 6 เลียบริมแม่น้ำจันทบุรีฝั่งตะวันออกไปทางทิศใต้ถึงหลักเขตที่ 7 ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำจันทบุรีฝั่งใต้ตรงเชิงสะพานศาลอ่างหินบ้านตะวันออก

บ้านใต้ จากหลักเขตที่ 7 เลียบสะพานศาลอ่างหินข้ามแม่น้ำจันทบุรี ถึงหลักเขตที่ 8 ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำจันทบุรีฝั่งเหนือตรงเชิงสะพานศาลอ่างหินบ้านตะวันตก

จากหลักเขตที่ 8 เลียบริมแม่น้ำจันทบุรีฝั่งเหนือ ไปทางทิศตะวันตกถึงหลักเขตที่ 9 ซึ่งตั้งที่ปากคลองน้ำใสฝั่งตะวันออกที่บรรจบกับแม่น้ำจันทบุรี

บ้านตะวันตก จากหลักเขตที่ 9 เลียบริมคลองน้ำใสฝั่งตะวันออกไปทางทิศเหนือ ผ่านทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3146 ไปบรรจบหลักเขตที่ 1 รวมพื้นที่ทั้งหมด 10.25 ตารางกิโลเมตร

สุขาภิบาลจันทนิมิต ได้รับการจัดตั้งตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 17 กันยายน 2498 ขยายเขตครั้งแรกตามประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 75 ตอนที่ 72 หน้า 2553 ลงวันที่ 25 สิงหาคม 2501 มีพื้นที่ 2.5 ตารางกิโลเมตร ขยายเขตครั้งสุดท้ายตามประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 100 ตอนที่ 27 หน้า 665 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2526 กำหนดเขตปกครองดังนี้

บ้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ 1 ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำจันทบุรีฝั่งตะวันออกตรงปากทางแยกคลองเกาะฝั่งใต้ ผ่านถนนจันทนิมิต-ทุ่งทะเลสาบ-สุขุมวิท เลียบตามคลองเกาะฝั่งใต้ไปทางทิศใต้ถึงหลักเขตที่ 2 ซึ่งตั้งอยู่ตรงทางแยกลำรางหนองปึก และคลองข่าฝั่งตะวันออก

ก้านตะวันออก จากหลักเขตที่ 2 เป็นเส้นตรงไปทางทิศใต้ถึงหลักเขตที่ 3 ซึ่งตั้งอยู่ริมทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3150 ตอนทางแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3-ริมแม่น้ำจันทบุรี เชิงสะพานข้ามหนองปูนปากใต้

จากหลักเขตที่ 3 เป็นเส้นตรงไปทางทิศใต้ถึงหลักเขตที่ 4 ซึ่งตั้งอยู่ตรงทางแยกคลองข่า คลองหลับปลา และคลองกรวดฝั่งใต้

จากหลักเขตที่ 4 เลียบริมคลองกรวดฝั่งใต้ ผ่านทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3154 ตอนทางแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3-สะพานศรีรัตน ถึงหลักเขตที่ 5 ซึ่งตั้งอยู่ริมทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3154 ตอนแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 - สะพานศรีรัตนปากใต้ตรงทางแยกไปหมู่บ้านศาลาแดง-ตากแดด

จากหลักเขตที่ 5 เป็นเส้นตรงลงไปทางทิศใต้ถึงหลักเขตที่ 6 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองสระบาปฝั่งตะวันตกตามแนวเส้นตั้งฉากกับถนนญาณวิโรจน์-หนองบัว-สุขุมวิท ตรงหลักกิโลเมตร 1.000

ก้านใต้ จากหลักเขตที่ 6 เลียบริมคลองสระบาปฝั่งเหนือไปทางทิศตะวันตก ผ่านถนนญาณวิโรจน์-หนองบัว-สุขุมวิทถึงหลักเขตที่ 7 ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำจันทบุรีฝั่งตะวันออกตรงปากทางแยกคลองสระบาป

ก้านตะวันตก จากหลักเขตที่ 7 เลียบริมแม่น้ำจันทบุรีฝั่งตะวันออกไปทางทิศเหนือ ผ่านสะพานศรีรัตน และสะพานดำรงรัตน ไปบรรจบหลักเขตที่ 1 รวมพื้นที่

ทั้งหมด 7.1 ตารางกิโลเมตร

ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 104 ตอนที่ 125 ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2530 จักตั้งสุขาภิบาลท่าช้าง โห้หมื่นเขตปกครองดังนี้

ก้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ 1 ซึ่งตั้งอยู่ในแนวเส้นตั้งฉากกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ตอนระยอง-จันทบุรี ตรง กม. 323.050 ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะ 500 เมตร

จากหลักเขตที่ 1 เป็นเส้นขนานกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ตอนระยอง-จันทบุรี ระยะ 500 เมตร ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตที่ 2 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองบ้านแก้วฝั่งใต้

จากหลักเขตที่ 2 เป็นเส้นเลียบแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลท่าช้างกับตำบลแสลงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3249 แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3-โรงเรียนเกษตรจันทบุรี (บวรสารราษฎร์) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ตอนระยอง-จันทบุรี ถึงหลักเขตที่ 3 ซึ่งตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ตอนระยอง-จันทบุรี ฝากใต้ ตรงคอสะพานข้ามคลองบ้านแก้วฝั่งตะวันตก

บ้านตะวันออก จากหลักเขตที่ 3 เป็นเส้นเลียบริมคลองบ้านแก้วฝั่งตะวันตกไปทางทิศใต้ถึงหลักเขตที่ 4 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองบ้านแก้วฝั่งตะวันตกตรงจุดที่ริมคลองบ้านแก้วฝั่งตะวันตกบรรจบกับริมคลองท่าช้างฝั่งตะวันตก

จากหลักเขตที่ 4 เป็นเส้นเลียบริมคลองท่าช้างฝั่งตะวันตกไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ถึงหลักเขตที่ 5 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองท่าช้างฝั่งตะวันตกตรงจุดที่ริมคลองฝั่งตะวันตกบรรจบกับเส้นแนวเขตค่ายตากสิน

บ้านใต้ จากหลักเขตที่ 5 เป็นเส้นเลียบเส้นแนวเขตค่ายตากสินไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ และเลียบเส้นแนวเขตเทศบาลเมืองจันทบุรีไปทางทิศตะวันตกถึงหลักเขตที่ 6 ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนพระยาตรีพักเหนือ ตรงจุดที่อยู่ห่างจากจุดศูนย์กลางที่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 316 แยกทางหลวงหมายเลข 3-จ.จันทบุรี บรรจบกับถนนพระยาตรีพัก และถนนท่าหลวง ตามแนวถนนพระยาตรีพักไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะ 800 เมตร

บ้านตะวันตก จากหลักเขตที่ 6 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือถึงหลักเขตที่ 7 ซึ่งตั้งอยู่ในแนวเส้นตั้งฉากกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 316 แยกทางหลวงหมายเลข 3-จ.จันทบุรี ตรง กม. 4.000 ไปทางทิศตะวันตก

เจียงใต้ ระยะ 900 เมตร

จากหลักเขตที่ 7 เป็นเส้นขนานกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 316 แยกทางหลวงหมายเลข 3-จ.จันทบุรี ระยะ 900 เมตร ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตที่ 8 ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 คอนระยอง-จันทบุรี พากใต้

จากหลักเขตที่ 8 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ บรรจบกับหลักเขตที่ 1 รวมพื้นที่ทั้งหมด 11.75 ตารางกิโลเมตร

ส่วนสุขาภิบาลพลับพลาณาราชณ์ จัดตั้งขึ้นตามประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 104 ตอนที่ 271 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2530 ซึ่งได้กำหนดเขตปกครองไว้ดังนี้

ก้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ 1 ซึ่งตั้งอยู่ตรงแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างอำเภอเมืองจันทบุรี กับอำเภอมะขาม ตรงจุดที่แนวเส้นแบ่งเขตระหว่างอำเภอเมืองจันทบุรีกับอำเภอมะขาม บรรจบกับแนวริมคลองเกาะฝั่งตะวันตก

จากหลักเขตที่ 1 เป็นเส้นเลียบแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างอำเภอเมืองจันทบุรีกับอำเภอมะขามไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 คอนจันทบุรี-ตราด ถึงหลักเขตที่ 2 ซึ่งตั้งอยู่ตรงแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างอำเภอเมืองจันทบุรีกับอำเภอมะขาม ตรงจุดที่อยู่ในแนวเส้นตั้งฉากกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 คอนจันทบุรี-ตราด ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตรงจุดที่อยู่ห่างจากจุดที่ศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 คอนจันทบุรี-ตราด ตั้งกับกิ่งกลางแม่น้ำจันทบุรี ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 คอนจันทบุรี-ตราด ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ระยะ 600 เมตร

จากหลักเขตที่ 2 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ผ่านทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 317 คอนจันทบุรี-โป่งน้ำร้อน ถึงหลักเขตที่ 3 ซึ่งตั้งอยู่ในแนวเส้นตั้งฉากกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 317 คอนจันทบุรี-โป่งน้ำร้อน ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ระยะ 500 เมตร ตรงจุดที่อยู่ห่างจากจุดศูนย์กลางที่ทางหลวง

แผ่นดินหมายเลข 3 ตอนจันทบุรี-ตราด บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 317 ตอนจันทบุรี-โป่งน้ำร้อน ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะ 600 เมตร

ค้ำตะวันออก จากหลักเขตที่ 3 เป็นเส้นขนานกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 317 ตอนจันทบุรี-โป่งน้ำร้อน และศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ตอนจันทบุรี-ตราด ระยะ 500 เมตร ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ผ่านถนนสายพลับพลา-โป่งแรด ถึงหลักเขตที่ 4 ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสายพลับพลา-โป่งแรด ฟากใต้

จากหลักเขตที่ 4 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ผ่านถนนสายดาวเรือง-โป่งแรด ถึงหลักเขตที่ 5 ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสายดาวเรือง-โป่งแรด ฟากใต้ ตรงจุดที่อยู่ห่างจากจุดศูนย์กลางที่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ตอนจันทบุรี-ตราด บรรจบกับถนนสายดาวเรือง-โป่งแรด ตามแนวถนนสายดาวเรือง-โป่งแรด ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ระยะ 1,000 เมตร

จากหลักเขตที่ 5 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ถึงหลักเขตที่ 6 ซึ่งตั้งอยู่ในแนวเส้นตั้งฉากกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ตอนจันทบุรี-ตราด ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะ 500 เมตร ตรงจุดที่อยู่ห่างจากจุดที่ศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ตอนจันทบุรี-ตราด ตัดกับกึ่งกลางคลองจรเข้ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ตอนจันทบุรี-ตราด ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะ 290 เมตร

จากหลักเขตที่ 6 เป็นเส้นขนานกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ตอนจันทบุรี-ตราด ระยะ 500 เมตร ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ผ่านคลองจรเข้ ถนนไปบ้านโป่งแรด และคลองนารายณ์ ถึงหลักเขตที่ 7 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองนารายณ์ฝั่งใต้

ค้ำน้ำ จากหลักเขตที่ 7 เป็นเส้นเลียบริมคลองนารายณ์ฝั่งใต้ไปทางทิศตะวันตก ผ่านทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ตอนจันทบุรี-ตราด และถนนไปวัดทองหัว

ถึงหลักเขตที่ 8 ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนไปวัดทองทั่วฟ้ากตะวันตก ตรงคอสะพานข้ามคลอง
นารายณ์ฝั่งใต้

ด้านตะวันตก จากหลักเขตที่ 8 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ
ผ่านคลองนารายณ์ถึงหลักเขตที่ 9 ซึ่งตั้งอยู่ตรงหลักเขตที่ 5 ของสุขาภิบาลจันทนิมิต
ซึ่งตั้งอยู่ริมทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3154 แยกทางหลวงหมายเลข 3-สะพาน
ตรีรัตน์ฟ้าใต้ บรรจบกับริมถนนไปบ้านป่าแตกฝากตะวันตก

จากหลักเขตที่ 9 เป็นเส้นเลียบเส้นแนวเขตสุขาภิบาลจันทนิมิตไปทางทิศ
ตะวันตกเฉียงเหนือ บรรจบกับหลักเขตที่ 1 รวมพื้นที่ทั้งหมด 12.90 ตาราง
กิโลเมตร

ข. ขอบเขตพื้นที่ศึกษา ชุมชนเมืองจันทบุรีปัจจุบันยังมีปัญหาเกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อมหลายประการ เช่น การจราจร การประปา การระบายน้ำ ฯลฯ การเพิ่ม
ประชากรอย่างรวดเร็วทำให้ถนน ย่านพักอาศัย และการค้าแออัดคับคั่ง การขยายพื้นที่
อย่างเคียวโดยปราศจากแผนรองรับที่เหมาะสมย่อมเสี่ยงต่อการขยายตัวตามยถากรรม
ทำให้เกิดความยุ่งเหยิง ถนนไม่ไคขนาดหรือเป็นระบบที่ดี สมควรศึกษาสภาพแวดล้อม
ชุมชนเมืองจันทบุรีเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับการขยายตัว โดยกำหนด
ขอบเขตพื้นที่ศึกษาให้สอดคล้องกับระยะเวลาและข้อมูลที่ค่อนข้างจำกัด ซึ่งข้อมูลที่ใช้ใน
การศึกษานี้ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลของสำนักผังเมืองและบางส่วนได้จากการสำรวจสอบถาม
ในส่วนของแนวเขตพื้นที่ศึกษากำหนดขึ้นจากการพิจารณา : การขยายตัวของพื้นที่ที่ใช้
ประโยชน์เพื่อการก่อสร้าง (Built-Up Area) จากภาพถ่ายทางอากาศ พ.ศ.
2496, 2510 และ 2524 แผนที่มาตราส่วน 1:12,500 และ 1:50,000, เขต
ปกครองของเทศบาลเมืองจันทบุรี สุขาภิบาลจันทนิมิต สุขาภิบาลท่าช้าง และสุขาภิบาล
พลับพลาจารย์, เขตปกครองหมู่บ้านและตำบลของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท,
จุดศูนย์กลางประชากรและเขตอิทธิพลของชุมชนเมืองจันทบุรี (ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3
หน้า 30-34), แนวเส้นแบ่งเขตธรรมชาติ (คูคลอง, แม่น้ำ ฯลฯ) เส้นทางคมนาคม

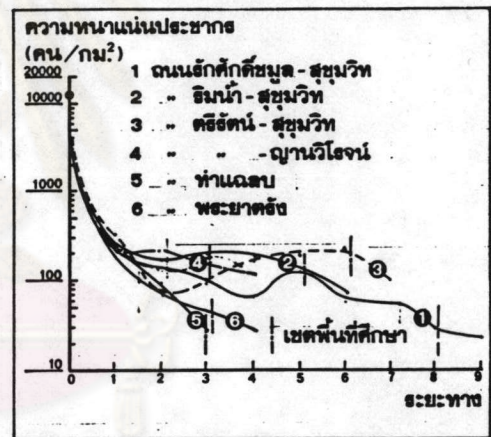
ที่ตัดผ่าน

นอกจากนี้ยังได้พิจารณาจากความหนาแน่นประชากรที่คงถิ่นฐานอยู่ห่างระยะ 500 เมตร (รวมสองฟากถนนเท่ากับ 1 กิโลเมตร) จากศูนย์กลางถนนที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมสายหลัก ได้แก่ ถนนรักศักดิ์ชุมพล-สุขุมวิท, ถนนริมน้ำ-สุขุมวิท, ถนนตรีรัตน์-สุขุมวิท, ถนนตรีรัตน์-ญาติวิโรจน์, ถนนท่าแฉลบ และถนนพระยาตรีรงค์ รวมทั้งสิ้น 6 เส้นทาง จำนวนประชากรได้จากการนับหลังคาเรือนจากภาพถ่ายทางอากาศ พ.ศ. 2524 คูณกับค่าเฉลี่ยครัวเรือนจากงานวิจัยของสำนักผังเมือง พ.ศ. 2528 ซึ่งเท่ากับ 6.1 ได้จำนวนประชากรซึ่งคาดว่าไม่ผิดพลาดมากนัก ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.1 และแผนภูมิค้ำานขวามือ

ตารางที่ 4.1 แสดงความหนาแน่นประชากร สองฟากถนนสายหลัก ระยะห่างข้างละ 500 เมตร

ถนน ระยะ	1	2	3	4	5	6
1	218	258	325	241	201	219
2	146	168	73	224	90	67
3	106	190	90	174	28	45
4	62	185	157	112	-	28
5	123	135	180	-	-	22
6	56	67	213	-	-	-
7	56	-	90	-	-	-
8	28	-	-	-	-	-
9	24	-	-	-	-	-

: ระยะ 1 หมายถึง 1 กิโลเมตร จากเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี (เก่า)



หมายเหตุ : ถนน 1 หมายถึง ถนนรักศักดิ์ชุมพล-สุขุมวิท, ถนน 2 หมายถึง ถนนริมน้ำ-สุขุมวิท, ถนน 3 หมายถึง ถนนตรีรัตน์-สุขุมวิท, ถนน 4 หมายถึง ถนนตรีรัตน์-ญาติวิโรจน์, ถนน 5 หมายถึง ถนนท่าแฉลบ และถนน 6 หมายถึง ถนนพระยาตรีรงค์

จากแผนภูมิ จะพบว่า ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี (เก่า) มีความหนาแน่นมากที่สุด (ประมาณ 11,542 คน ต่อ ตารางกิโลเมตร) จากนั้นจะค่อย ๆ ลดลงและเมื่อห่างจากเขตเทศบาลฯ (เก่า) ตามถนนสายหลักเกิน 1 กิโลเมตร ความหนาแน่นประชากรจะมีค่าอยู่ระหว่าง 100-200 คน ต่อ ตารางกิโลเมตร และเมื่อห่างเกิน 7 กิโลเมตร ค่าความหนาแน่นฯ จะมีย่านน้อยกว่า 100 คน ต่อ ตารางกิโลเมตร

เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบหลาย ๆ ประการดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เขตพื้นที่ศึกษาควรจะมีระยะห่างจากเขตเทศบาลฯ (เก่า) ตามถนนสายหลัก คือ ถนนรัชกาลที่๕มุล-สุขุมวิท, ถนนริมน้ำ-สุขุมวิท, ถนนศรีรัตน-สุขุมวิท, ถนนศรีรัตน-ญาติวิโรจน์, ถนนท่าแฉลบ และถนนพระยาตรัง เป็นระยะทางประมาณ 8.2, 5.1, 6.2, 3.1, 3.0 และ 3.2 กิโลเมตร ตามลำดับ

ขอบเขตพื้นที่ศึกษาดังกล่าว จะมีขนาดใหญ่กว่าพื้นที่ผังเมืองรวม (โปรเจกต์แผนที่หมายเลข 4.4 ประกอบ) กล่าวคือ ด้านตะวันออก เขตพื้นที่ศึกษาจะคลุมพื้นที่สุขาภิบาลพลับพลาารายณ์ทั้งหมด จากนั้นใช้เขตหมู่บ้านเป็นเกณฑ์พิจารณากำหนดขอบเขตให้เชื่อมต่อกับเขตผังเมืองรวมฯ จนจดแม่น้ำจันทบุรี ทั้งนี้เนื่องจากเส้นแบ่งเขตธรรมชาติ ประเภท คูคลอง ๆ ในพื้นที่ส่วนนี้มีทิศทางในแนวเหนือ-ใต้ ไม่เอื้อต่อการกำหนดแนวเขตที่ต้องการในแนวตะวันออก-ตะวันตก ส่วนด้านตะวันตก หนี้อคลองน้ำใส ใต้อีกแนวขนานระยะ 500 เมตร จากศูนย์กลางถนนพระเจ้าตากสิน ช่วงก่อนจะโค้งตามถนน ก.ส.ช. ที่ตีบเข้าหาดถนนเลียบบเนิน เพื่อให้เกิดโครงข่ายระบบการคมนาคมขนส่งที่ไม่ต้องตัดเฉียงพื้นที่จัดสรรของทางราชการที่ทุ่งพลงใต้ และป้องกันปัญหาการจราจรติดขัดบนถนนจันทคามวิถีซึ่งแคบขยายได้ยากในอนาคต (ถนนจันทคามวิถี กว้าง 12.50 เมตร) ดังนั้นพื้นที่ศึกษาจึงมีขอบเขตโดยสรุปดังนี้

ด้านเหนือ จด เส้นขนานระยะ 500 เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) จนจดหลักเขตที่ 1 ของสุขาภิบาลท่าช้าง เลียบตามแนวเขตสุขาภิบาลท่าช้าง ถึงหลักเขตที่ 3 จากหลักเขตที่ 3 เลียบตามแนวเขตวิทยาลัยรำไพพรรณี จนจดหลักเขตที่ 4 จากหลักเขตที่ 4 เลียบตามแนวเขตสุขาภิบาลท่าช้าง จนถึงจุดแบ่งเขตหมู่ที่ 6 และ 7 ตำบลท่าช้าง เลียบตามแนวเขตหมู่ที่ 6 จน

จุดเขตสุขาภิบาลจันทนิมิต ที่แม่น้ำจันทบุรี เลียบตามแนวเขตสุขาภิบาลจันทนิมิตไปทางเหนือจนจกเขตสุขาภิบาลพลับพลานารายณ์ที่หลักเขตที่ 1

ก้านตะวันออก จุด หลักเขตที่ 1 ของสุขาภิบาลพลับพลานารายณ์ เลียบตามแนวเขตสุขาภิบาลพลับพลานารายณ์ จนจกหลักเขตที่ 8

ก้านใต้ จุด หลักเขตที่ 8 ของสุขาภิบาลพลับพลานารายณ์ เลียบตามเส้นแบ่งเขตหมู่ที่ 5 กับหมู่ที่ 7 ตำบลคลองนารายณ์ จนจกแนวเขตหมู่ที่ 1 ตำบลเกาะขวาง เลียบตามแนวเขตหมู่ที่ 1 มาทางทิศใต้จนจกคลองนารายณ์ แล้วเป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกจนถึงเส้นขนานระยะ 500 เมตร กับศูนย์กลางถนนไปบ้านเกาะโตนด เลียบไปตามแนวเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี จนถึงจุดที่ห่างจากคอสะพานถนนท่าฉลอมตามคลองน้ำใสมาทางทิศเหนือระยะ 1800 เมตร แล้วเป็นเส้นขนานและห่างระยะ 500 เมตร จากศูนย์กลางถนนสมเด็จพระเจ้าตากสิน

ก้านตะวันตก จุด เส้นขนานระยะ 500 เมตร กับศูนย์กลางถนนสมเด็จพระเจ้าตากสิน แล้วเป็นเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 จนถึงเส้นขนานระยะ 500 เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ฝากเหนือ

ในการศึกษาได้แบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็น 13 หน่วยพื้นที่ พื้นที่หน่วยที่ 1 ถึง 7 เป็นพื้นที่ซึ่งแบ่งเป็นเขต (Zone) และแบ่งเป็น 76 หน่วยย่อย (Block) ตามแผนที่ภาษีของเทศบาลเมืองจันทบุรี พื้นที่หน่วยที่ 8 และ 9 เป็นพื้นที่ของสุขาภิบาลจันทนิมิต และสุขาภิบาลพลับพลานารายณ์ เพิ่มพื้นที่ ส่วนพื้นที่หน่วยที่ 10 เป็นพื้นที่ในเขตหมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 11 ตำบลคลองนารายณ์, บางส่วนของหมู่ที่ 1, 2 และ 3 ตำบลเกาะขวาง ซึ่งอยู่นอกเขตสุขาภิบาลแต่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสุขาภิบาลจันทนิมิต และคาดว่าจะมีการขยายตัวเร็วในอนาคต สำหรับพื้นที่หน่วยที่ 11 เป็นพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 1, 2 และ 8 ตำบลท่าช้าง เชื่อมต่อกับพื้นที่หน่วยที่ 12 ซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตสุขาภิบาลท่าช้าง ส่วนพื้นที่หน่วยที่ 13 เป็นพื้นที่ทั้งหมดของหมู่ที่ 6 ตำบลท่าช้าง รวมพื้นที่ศึกษาทั้งหมด 64.663 ตารางกิโลเมตร

สภาพการตั้งถิ่นฐานในปัจจุบัน

ก. สภาพทั่วไป ชุมชนเมืองจันทบุรี มีที่ตั้งเหมาะแก่การตั้งถิ่นฐาน ในลักษณะหลัง หิงผา หน้าลงน้ำ สภาพภูมิอากาศอบอุ่น เย็นสบายเกือบตลอดทั้งปี พื้นที่ฝั่งตะวันตกของ แม่น้ำจันทบุรี ส่วนใหญ่เป็นเนินที่ราบมีน้อย ตอนเหนือสุดในตำบลท่าช้าง มีระดับความสูงที่สุดใน พื้นที่ศึกษา พื้นที่โดยรอบเป็นส่วนยางพารา สวน ผลไม้ สวนพริกไทย และพืชไร่ ได้รับการ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เกือบครบถ้วน การบริการที่ขาดแคลนมากที่สุดคือ การประปา ประชาชนใช้น้ำจากบ่อที่ขุดขึ้นเองใน การอุปโภค-บริโภค จากนั้นพื้นที่จะค่อย ๆ ลาดเทตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 316 (ถนนรักศักดิ์ชุม) จนสุดที่พื้นที่เขตเทศบาลเมืองจันทบุรี ในบริเวณตัวเมืองเก่าและ โรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี แหล่งน้ำสำคัญ คือ คลองน้ำใส คลองท่าช้าง และ คลองท่าสิงห์ ปัจจุบันน้ำในแหล่งน้ำต่าง ๆ เหล่านี้มีปริมาณฟอสเฟตสูงเป็นผลให้คุณภาพ น้ำไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำจืดเท่าที่ควร ส่วนพื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำ จันทบุรีเป็นที่ราบลุ่ม การให้บริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการทำได้ง่าย มีข้อเสีย คือ มีอุทกภัยในช่วงฤดูฝนจึงเสียค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงพื้นที่มากขึ้น แหล่งน้ำสำคัญ คือ แม่น้ำจันทบุรี คลองข่า คลองลำเสมอ คลองบ้านควาเรือ คลองนารายณ์ และ คลองสระบาป เป็นต้น แหล่งน้ำเหล่านี้ปัจจุบันอยู่ในสภาพตื้นเขิน

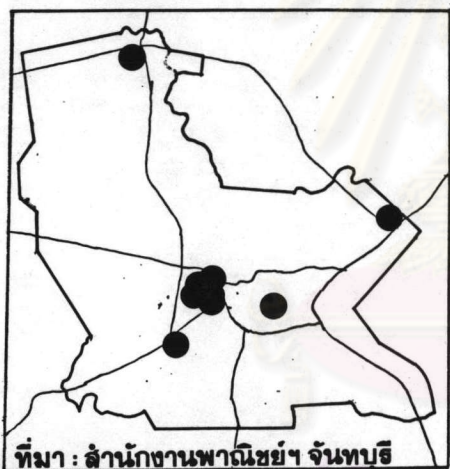


—10— เส้นชั้นความสูง

■ พื้นที่ลุ่ม

ชุมชนเมืองจันทบุรี เป็นศูนย์กลางความเจริญของจังหวัด พิจารณาจากการ เป็นที่ตั้งของสถาบันราชการ มีข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ 3,065 คน บริการ ประชาชน 403,545 คน ในเขตพื้นที่ 6,338 ตารางกิโลเมตร (พ.ศ. 2530) เป็น ที่ตั้งสถาบันการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษารวม 25 แห่ง จำนวน นักเรียนประมาณ 20,000 คน มีโรงพยาบาลของรัฐบาลขนาด 658 เตียง วิทยาลัย

พยาบาล นอกจากนี้ยังมีศูนย์การแพทย์ คลินิกเอกชน และที่ทำการสาธารณสุขของรัฐ รวมกันมากกว่า 40 แห่ง ที่สามารถให้บริการแก่ประชาชนทั้งภายในจังหวัด จังหวัดระยอง ตราด และปราจีนบุรี การเป็นชุมชนพาณิชย์กรรมศูนย์กลางการค้าอัญมณีและผลไม้ที่สำคัญของภาคตะวันออก จึงมีธนาคารและสถาบันทางการเงินมากกว่า 15 แห่ง บริการรับฝากเงินมากกว่า 5,600 ล้านบาท และให้สินเชื่อประมาณ 2,000 ล้านบาท รวมทั้งการมีตลาดสดรองรับผลิตผลทางการเกษตรและบริการแก่ผู้บริโภครวม 10 แห่ง คือ ตลาดสดเทศบาล 1 (ตลาดน้ำพุ) เป็นตลาดสดที่มีบทบาทต่อเศรษฐกิจของจังหวัดที่สำคัญ เป็นทั้งตลาดขายส่งและขายปลีกพืชผัก ผลไม้ สินค้าอุปโภค-บริโภค และสินค้าเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ตลาดสดเทศบาล 2 ปัจจุบันแปรสภาพเป็นที่จำหน่ายอาหาร ของชำ



● ตลาด

และสินค้าเบ็ดเตล็ด ตลาดวัดสวนมะม่วง มีความคึกคักมากในช่วงเช้า รองรับผู้ซื้อและผู้ค้าต่างอำเภอมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับตลาดน้ำพุมากกว่าตลาดอื่น เป็นทั้งตลาดขายส่งและขายปลีก ตลาดชัยศิริพันธ์ เป็นตลาดสดจำหน่ายอาหาร ผลไม้ และเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ส่งไปจากกรุงเทพฯ มีตลาดโตรุง เมื่อรวมกับแม่ค้าที่มาจองพื้นที่บริเวณใกล้เคียงตลาดสวนมะม่วงและตลาดน้ำพุบริเวณถนนศรีรองเมือง ตั้งแต่ตอนบ่าย

เพื่อค้าขายพืชผักและผลไม้ในวันถัดไป จึงมีความคึกคักมากในเวลากลางวัน ตลาดโบว์ลิง เป็นตลาดขายส่งพืชผักใหญ่ที่สุด ปริมาณผักในแต่ละวันจะมีจำนวนไม่น้อยกว่า 40 ตัน (จากกรุงเทพฯ นครราชสีมา ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา กิ่งอำเภอสอยดาว และที่อื่น ๆ) จากนั้นจะส่งไปยังอำเภอท่าใหม่และกิ่งอำเภอสอยดาวแห่งละประมาณ 5 ตัน รวมทั้งส่งไปยังตลาดต่าง ๆ ในเมืองและภายในจังหวัด กรุงเทพฯ ระยอง และชลบุรี ตลาดชัยศิริ (ตลาดเก่าเลิกกิจการเหลือแต่ตลาดขนาดเล็กทางด้านเหนือของ

ตลาดเก่า) ตลาดศูนย์การค้าเจพีโรวา เป็นตลาดสินค้าเบ็ดเตล็ดที่จำเป็นต่อการครองชีพขนาดเล็ก ตลาดจันทน์मित ให้บริการภายในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีตลาดผลไม้ฤดูกาล คือ ตลาดศาลาปากแซง เป็นตลาดขายส่งเงาะเป็นหลัก ตลาดบ้านแก้ว (สี่แยกเขาไร่ยา) ขายส่งทุเรียน ส้มเขียวหวาน และส้มโอ บางส่วนขายปลีกผลไม้หลายชนิดแก่นักทัศนาจร และตลาดริมทะเลสาบ ขายปลีกผลไม้แก่นักทัศนาจร

ชุมชนเมืองจันทบุรี มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์และศาสนสถานที่สำคัญ คือ ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชและตัวเมืองเก่า เมืองโบราณวัดทองทั่ว



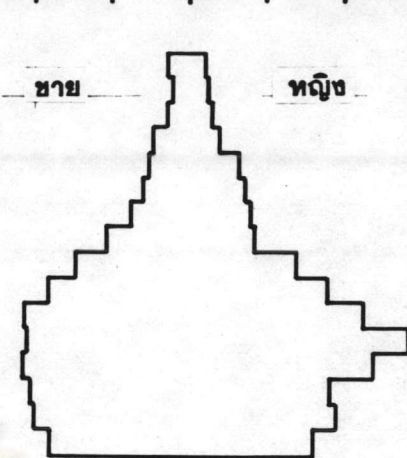
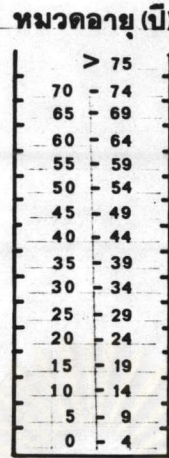
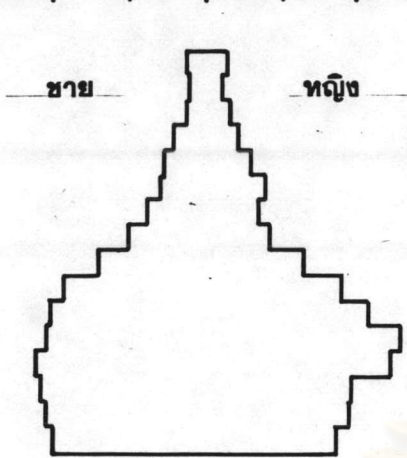
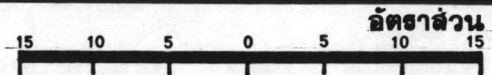
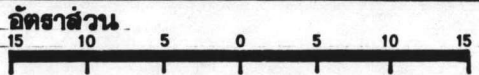
ที่มา: ศาลากลางจังหวัดจันทบุรี

● แหล่งท่องเที่ยวประเภทกิจกรรม

▲ ประวัติศาสตร์

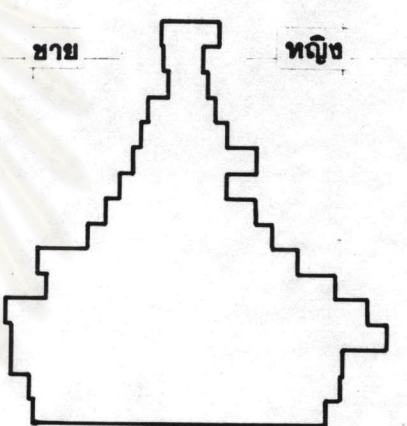
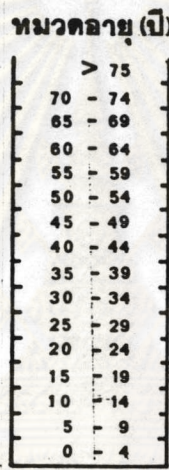
และสำนักสงฆ์ท่านเจ้าคุณพระยาวีสุทรโกษา ส่วนแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัฒนธรรม และกิจกรรม คือ ตลาดผลไม้ศาลาปากแซงและตลาดค้าพลอยถนนศรีจันทร์ นอกจากนี้ชุมชนเมืองจันทบุรียังอยู่ท่ามกลางแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงามตามธรรมชาติ มากกว่าจังหวัดอื่นในภาคตะวันออก ทั้งประเภทชายทะเลและเกาะ เช่น หาดแหลมสิงห์ อ่าวกระติง แหลมเสด็จและคังวิมาน ประเภทป่าเขาและน้ำตก เช่น เขาพระบาท (ถ้าชี, บ่อยา) เขาวงกต (84 ถ้ำ) เขื่อนคีรีธาร

(ห้วยสะพานหิน) อุทยานแห่งชาติเขาสระบาป อุทยานแห่งชาติเขาสอยดาว อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ น้ำตกพลิ้ว (อลงกรณ์เจติย์) น้ำตกกระติง (9 ชั้น) น้ำตกคลองนารายณ์ น้ำตกครกนอง น้ำตกปะตง (12 ชั้น) ฯลฯ ส่วนแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์และศาสนสถานที่สำคัญ ได้แก่ ค่ายเนินวง วัดโยธานิมิต เขาพลอยแหวน โบสถ์วัดตะปอนน้อย ป้อมปืน ตึกแดง คุกขี้ไก่ ฯลฯ ประกอบกับอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เพียง 200 กิโลเมตรเศษ ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ และฤดูผลไม้ จึงมีนักท่องเที่ยว



พื้นที่ศึกษา 2528

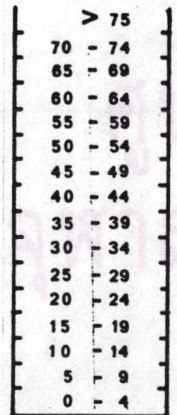
ทม. จันทบุรี 2528



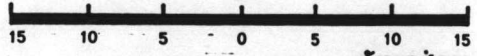
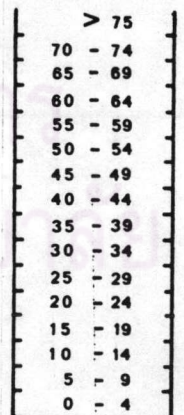
ส. จันทนิมิต 2528

นอกเขตชุมชน 1 2528

หมวดอายุ (ปี)



หมวดอายุ (ปี)

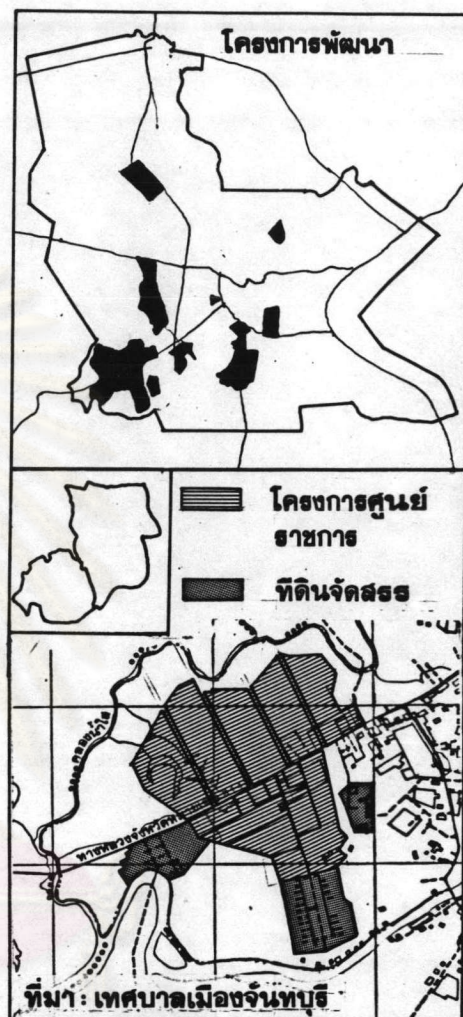


พื้นที่ศึกษา 2549

ที่มา : สำนักผังเมือง

แผนภูมิ	แสดง
4.1	องค์ประกอบด้านอายุ และเพศของประชากร.
แนวทางการพัฒนาเมืองจันทบุรี	

และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
 วิทยาเขตจันทบุรี สำนักงานเกษตร
 จังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
 ศาลจังหวัด เรือนจำจังหวัด โครงการ
 ขยายวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี และ
 โรงพยาบาลพระปกเกล้าฯ ในเขต
 เทศบาลเมืองจันทบุรี โครงการเชื่อม
 ขวางของสำนักงานพลังงานแห่งชาติเพื่อ
 เก็บกักน้ำฝนและป้องกันน้ำเค็มในแม่น้ำ
 จันทบุรี ซึ่งอยู่เหนือวัดจันทนาราม
 ประมาณ 1.5 กิโลเมตร ในเขต
 สุขาภิบาลจันทนิมิต และโครงการพัฒนา
 ของท้องถิ่น ได้แก่ โครงการปรับปรุง
 ปรับปรุงถนนและผิวจราจร ระบบท่อ
 ระบายน้ำเป็นต้น ส่วนโครงการพัฒนา
 ของเอกชนที่สำคัญ ได้แก่ โครงการ
 ก่อสร้างห้างสรรพสินค้า บริษัท จันทบุรี-ปลาซ่า ทิวาร์ทเมนท์สโตร์ จำกัด ในตลาดชัช
 ตรีพันธ์ ย่านใจกลางเมือง โครงการบ้านและที่ดินจัดสรรบนถนนนิวออริน ถนน
 ท่าแฉลบ และถนนพระยาตรัง ในเขตเทศบาลฯ โครงการบ้านและที่ดินจัดสรรบนถนน
 ริมน้ำ ถนนศรีรัตน ถนนฐานวิโรจน์ และโครงการก่อสร้างโรงแรมชั้นหนึ่งขนาด 170
 ห้อง บนถนนศรีรัตน ในเขตสุขาภิบาลจันทนิมิต และโครงการบ้านและที่ดินจัดสรรบน
 ถนนรักศักดิ์ชุม ในเขตสุขาภิบาลท่าช้าง เป็นต้น โครงการพัฒนาต่าง ๆ เหล่านี้
 ล้วนมีผลสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอย่างรวดเร็ว ซึ่งหากไม่มีการ
 กำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมแล้ว จะทำให้ปัญหาการใช้
 ประโยชน์ที่ดินปะปนกันทวีความรุนแรงมากขึ้น



และนักธุรกิจค้าพลอยโดยเฉลี่ยมากกว่า 200,000 คนในแต่ละปี เข้ามาใช้บริการที่พักรวมทั้งประเภทโรงแรม (15 แห่ง) และบังกาโล (6 แห่ง) รวมห้องพักมากกว่า 1,100 ห้อง มากกว่าชุมชนอื่นในรัศมี 100 กิโลเมตร (ระยองมีห้องพัก 817 ห้อง และตราคมมีห้องพัก 160 ห้อง) และกำลังก่อสร้างโรงแรมชั้นหนึ่งขนาด 170 ห้อง บนถนนศรีรัตน นอกจากนี้ชุมชนเมืองจันทบุรียังมีแหล่งบันเทิงประเภทไนท์คลับ 3 แห่ง ดิสโกเทค 2 แห่ง สถานโบว์ลิง 1 แห่ง โรงภาพยนตร์ 5 แห่ง สถานอาบ-อบ-นวด 3 แห่ง คอฟฟี่ช็อปในโรงแรม 5 แห่ง ภัตตาคารและสวนอาหารมากกว่า 10 แห่ง ดังนั้นชุมชนเมืองจันทบุรีจึงเป็นทั้งแหล่งงานและพื้นที่ที่ได้รับบริการดีกว่าพื้นที่รอบนอก ดึงดูดแรงงานและครอบครัวเข้าสู่พื้นที่นี้เพื่อประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมพลอย ทำเครื่องทอง เครื่องประดับ และบางส่วนเข้าสู่ภาคบริการ

เนื่องจากอาชีพส่วนใหญ่ในพื้นที่ชุมชนเมืองจันทบุรี เป็นอาชีพการค้าประเภทค้าส่ง ค้าปลีก อุตสาหกรรมเบาประเภทเจียรนัยพลอย ทำเครื่องทอง เครื่องประดับ และภาคบริการ ซึ่งส่วนใหญ่นิยมใช้แรงงานหญิง ดังนั้นในเขตพื้นที่ศึกษาที่มีประชากรรวม 64,668 คน จึงมีประชากรเพศชายน้อยกว่าเพศหญิง (ไปรคณูแผนภูมิหมายเลข 4.1 ประกอบ) ถ้าอัตราส่วนเพศชาย 93 คน คือ เพศหญิง 100 คน นอกจากนี้ในเขตพื้นที่ศึกษายังมีอัตราส่วนผู้ที่เป็นภาระเท่ากับ 50 โดยในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี มีอัตราส่วนผู้ที่เป็นภาระเท่ากับ 47 ส่วนพื้นที่อื่น ๆ มีอัตราส่วนผู้ที่เป็นภาระเท่ากับ 54 หมายความว่า ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี มีโครงสร้างอายุที่ดี มีประชากรที่เป็นภาระต่อประชากรวัยแรงงานน้อยกว่าพื้นที่รอบนอก

การเคลื่อนย้ายประชากรจากพื้นที่ชนบทรอบนอก เข้าสู่พื้นที่รอบชุมชนถึงเค็ม บริเวณริมแม่น้ำจันทบุรี แหล่งพักอาศัยและพักอาศัยร่วมกับพาณิชย์กรรม ย่านการค้าและบริการในอดีตที่มีอาคารไม้ ก่ออิฐถือปูน มีรูปทรงเอกลักษณ์บ่งอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมตะวันตก เกาะกลุ่มกันอยู่ในเขตเมืองเก่าสองฟากถนนสุขาภิบาล ซอยประชานิยม ถนนขวาง ถนนกระเจ้าวง ถนนศรีจันทร์ ถนนเบญจมาราชูทิศ และพื้นที่สุขาภิบาลจันทนิมิต ได้เกิดศูนย์การค้าอัญมณีและเครื่องประดับชั้นใหม่โดยริ่ถอนอาคารเก่า แล้วปลูกสร้างขึ้น

ใหม่เป็นลักษณะห้องแถว 3-4 ชั้น อาคารต่าง ๆ เช่น สถานกงสุลฝรั่งเศสและบ้านพักซึ่งตั้งอยู่กันเหนือที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขจังหวัดจันทบุรีบนถนนเบญจมาราชูทิศ (ต่อมาย้ายมาตั้งอยู่ตรงแหลมฝั่งจันทนิมิต ทั้งสองแห่งถูกรื้อถอนออกหมดแล้ว) ปัจจุบันเป็นเรือน

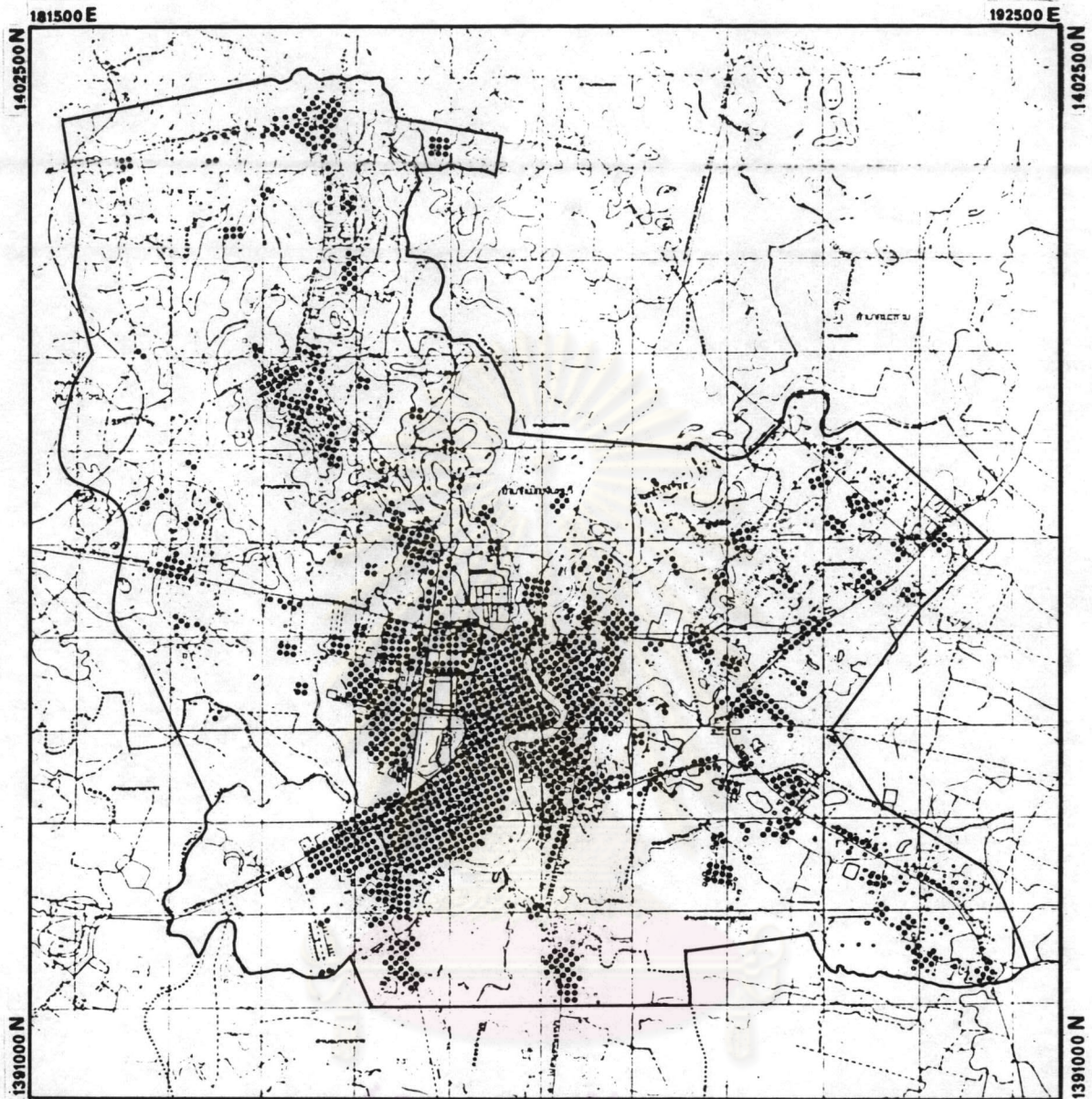


- ▲ ● โบราณสถาน ศาลาณสถาน
ที่ควรอนุรักษ์
- ↔ ทิศทางการขยายตัวของ
การตั้งถิ่นฐาน

เพาะชำ ส่วนอาคารพักอาศัยเก่าบนถนนสุขาภิบาล บางส่วนยังคงสภาพเดิมสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาไว้ มีบางช่วงตึกแทรกด้วยอาคารสมัยใหม่ ทำให้เกิดความขัดแย้งกันความงามของศิลปต่างยุค และทำให้ขาดความต่อเนื่องของกลุ่มอาคาร ขาดต่อการกำหนดขอบเขตพื้นที่อนุรักษ์ ส่วนอาคารบนถนนศรีจันทร์และถนนกระเจ้า ซึ่งปัจจุบันเป็นย่านการค้าอัญมณีที่สำคัญของจังหวัดได้รื้อถอนอาคารเก่าออก แล้วเปลี่ยนเป็นอาคารสมัยใหม่ในลักษณะห้องแถว 3-4 ชั้น

ชั้นล่างประกอบการค้าอัญมณี ชั้นบนเป็นที่พักอาศัย

บางส่วนของอาคารเคลื่อนย้ายประชากรจะเข้าสู่พื้นที่อื่น ๆ ทำให้คงเหลือโบราณสถานที่ยังควรอนุรักษ์จำนวนไม่มากนักซึ่งส่วนใหญ่เป็นสถานที่ราชการ และศาลาณสถาน เช่น จวนผู้ว่าราชการจังหวัด (ถนนเลียบริบเนิน) ศาลากลางจังหวัดและหอหะเบียนที่ดิน, บ้านลมโซย, โบสถ์และเจดีย์วัดโบสถ์เมือง (ถนนท่าหลวง) โบสถ์และเจดีย์วัดสวนมะม่วง (ถนนสุทศกิจเคช) ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี โบสถ์วัดไผ่ล้อม (หลังเก่า) โบสถ์วัดโรมันคาทอลิก และสำนักสงฆ์ท่านเจ้าคุณพระยาวิสุตรโกษา ในเขตสุขาภิบาลจันทนิมิต โบสถ์วัดทองทั่วและเมืองโบราณวัดทองทั่ว ในเขตสุขาภิบาลพลับพลานารายณ์ รวมทั้งได้รื้อเกล้าที่สาธารณะบริเวณคลองซุดหลังวัดใหม่ (ถนนท่าแฉลบ) หน้าโรงพยาบาลเทศบาลเมืองจันทบุรี (ถนนชวนะอุทิศ) ถนนนิวออริน ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี และหลังโบสถ์วัดโรมันคาทอลิกในเขตสุขาภิบาล



สัญลักษณ์

1 จุด แทนประชากร 20 คน

ที่มา : กรมแผนที่ทหาร
กรมการปกครอง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์



แผนที่	แสดง
4.6	

การกระจายตัวประชากร | พ. ศ. 2530

แนวทางการพัฒนาเมืองจันทบุรี

จันทนิมิต สร้างบ้านเรือนที่ขาดสุขลักษณะ เป็นการเพิ่มภาระให้กับท้องถิ่น นอกจากนี้ บางส่วนได้เข้าไปเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตร ได้แก่ สวนยางพารา สวนพริกไทย สวนผลไม้ และพืชไร่ ตลอดสองฟากถนน รักษาศักดิ์ขุมล ระยะ 5 กิโลเมตรเศษ ในเขตตำบลท่าช้าง และทุ่งนาสองฟากถนน ฐานวิโรจน์ ถึงสุดเขตสุขาภิบาลจันทนิมิต ระยะ 4 กิโลเมตร สองฟากถนนริมน้ำ (ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3150) และ



พื้นที่อาคารหนาแน่น
 .. เหมาะในการปลูกผลไม้
 .. ข้าว

ถนนสุขุมวิทถึงศาลาปากแซง ในเขตสุขาภิบาลปลื้มพลาญารายณ์ ระยะ 6 กิโลเมตร ปัจจุบันพื้นที่เกษตรที่เหมาะสมในการเพาะปลูกผลไม้และข้าวมากกว่า 7,000 ไร่ ถูกทิ้งไว้โดยไม่ทำให้เกิดผลิตผลขึ้นมา

ข. ลักษณะการกระจายตัวประชากร (โปรดดูแผนที่หมายเลข 4.4, 4.5 และ 4.6 ประกอบ) บริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นที่สุด ได้แก่ พื้นที่หน่วยที่ 3 ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี มีความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 32 คน ต่อไร่ (หน่วยย่อย Block 03E, 03J และ 03H มีความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 50, 49 และ 40 คน ต่อ ไร่ ตามลำดับ) ถัดมาคือ พื้นที่หน่วยที่ 4 มีความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 22 คน ต่อ ไร่ (หน่วยย่อย 04A, 04C มีความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 43 และ 40 คน ต่อ ไร่) ส่วนพื้นที่อื่นมีความหนาแน่นประชากรเฉลี่ยต่ำกว่า 10 คน ต่อ ไร่

ค. ระบบการคมนาคมขนส่ง แต่เดิมใช้การคมนาคมขนส่งทางน้ำเป็นหลัก มีท่าเรือที่ทำแฉลบเป็นท่าเรือติดต่อกับกรุงเทพฯ โดยตรง และท่าเรือที่ถนนขวาง (ในตัวเมืองเก่า) ติดต่อกับพื้นที่โดยรอบของจังหวัดที่มีแม่น้ำจันทบุรีไหลผ่าน ต่อมาเมื่อ

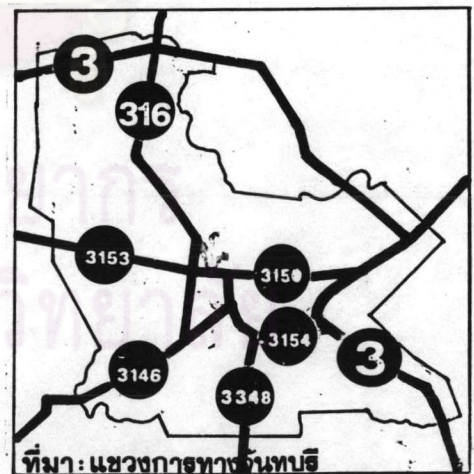
รัฐบาลสร้างถนนเชื่อมโยงถึงจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ถนนท่าแฉลบ (ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3146) จึงเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สำคัญแทนที่การคมนาคมขนส่งทางน้ำของชุมชนเมืองจันทบุรีกว่า 30 ปีที่ผ่านมา หลังการปรับปรุงถนนสุขุมวิท (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3) ถนนรักศักดิ์มงคล (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 316) และถนนพระยาศรีริง (ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3153) ทำให้ถนนท่าแฉลบลดความสำคัญลง 10 ปี ต่อมา มีการปรับปรุงถนนริมน้ำ (ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3150) และก่อสร้างถนนตรีรัตน์ (ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3154) ทำให้พื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำจันทบุรีมีเส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมต่อตัวเมืองเข้ากับถนนสุขุมวิท เพิ่มมากขึ้น การติดต่อค้าขายระหว่างเมืองและชนบททำได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น ต่อมาได้มีการก่อสร้างถนนญาณวิโรจน์ (ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3348) ทำให้พื้นที่ทางใต้ของชุมชนเมืองจันทบุรีหันมาใช้เส้นทางคมนาคมขนส่งทางบกแทนเส้นทางคมนาคมขนส่งทางน้ำ

ปัจจุบันเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สำคัญ คือ การคมนาคมขนส่งทางบก มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ผ่านเลี้ยงเมืองทางตอนเหนือของชุมชน ไปยังจังหวัดตราด โดยมีทางหลวงสายต่าง ๆ เชื่อมต่อกันนี้

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 316 จากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ที่สี่แยกเขาไร่ยา ผ่านกลางพื้นที่หน่วยที่ 12 (สุขาภิบาลท่าช้าง) ถึงพื้นที่หน่วยที่ 1 (เขตเทศบาลเมืองจันทบุรี) ระยะทางประมาณ 5.8 กิโลเมตร

ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3150 จากริมแม่น้ำจันทบุรีที่สะพานดำรงริศน์ไปทางตะวันออก และทางหลวงจังหวัดหมายเลข

3154 จากริมแม่น้ำจันทบุรีที่สะพานตรีรัตน์ไปทางตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านพื้นที่หน่วยที่ 8 (สุขาภิบาลจันทนิมิต) และพื้นที่หน่วยที่ 9 (สุขาภิบาลพลับพลาณารายณ์) จนจก



316 เลขหมายทางหลวง
พื้นที่ศึกษา

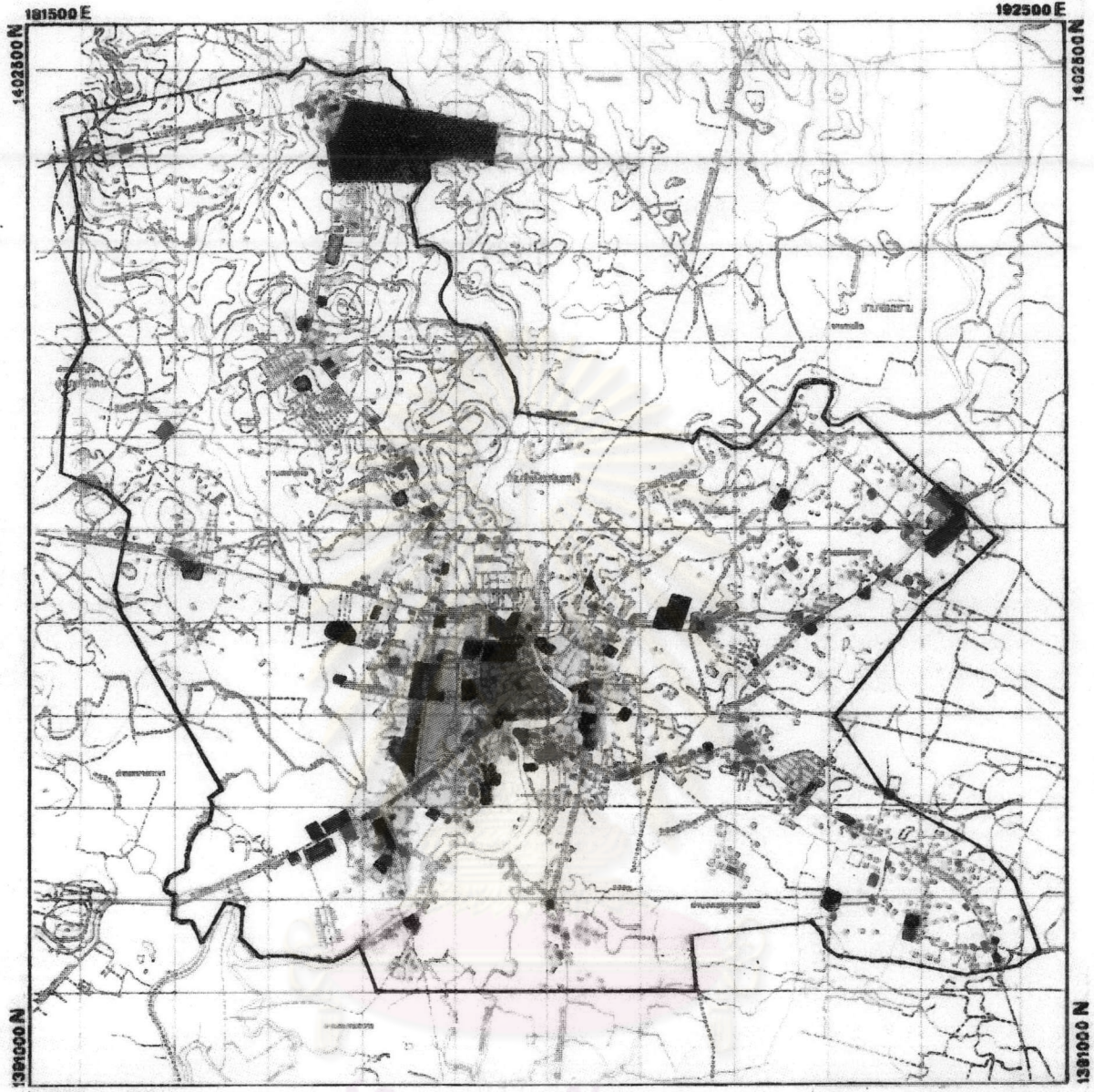
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ระยะทางประมาณ 3.5 และ 2.6 กิโลเมตร

ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3348 จากทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3150 ไปทางใต้ ผ่านพื้นที่หน่วยที่ 8 และ 10 เป็นระยะทางประมาณ 2.5 กิโลเมตร

ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3146 จากถนนขวาง (ตัวเมืองเก่า) ไปทาง ตะวันตกเฉียงใต้ ผ่านพื้นที่หน่วยที่ 3, 4, 5, 6 และ 7 (เทศบาลเมืองจันทบุรี) เป็นระยะทางประมาณ 3.5 กิโลเมตร

ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3153 จากถนนท่าหลวงในเขตเทศบาล ไป ทางตะวันตก ผ่านพื้นที่หน่วยที่ 1 และ 7 ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี และพื้นที่หน่วยที่ 11 เป็นระยะทางประมาณ 3.5 กิโลเมตร

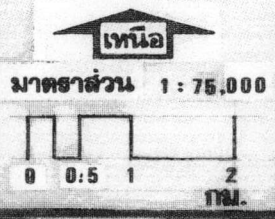
ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



สัญลักษณ์

ที่มา : สำนักผังเมือง
อำเภอ

- พักอาศัย
- สวนสาธารณะ, สนามกีฬา
- ต้นค้า, ตลาด, โถงนม, โถงภาพยนต์
- ปศุสัตว์
- โถงเก็บสินค้า
- โถงเขียน, สถาบันการศึกษา
- โถงอุตสาหกรรม
- ที่ว่าง
- สถานที่ราชการ
- วัด, ศาสนสถาน

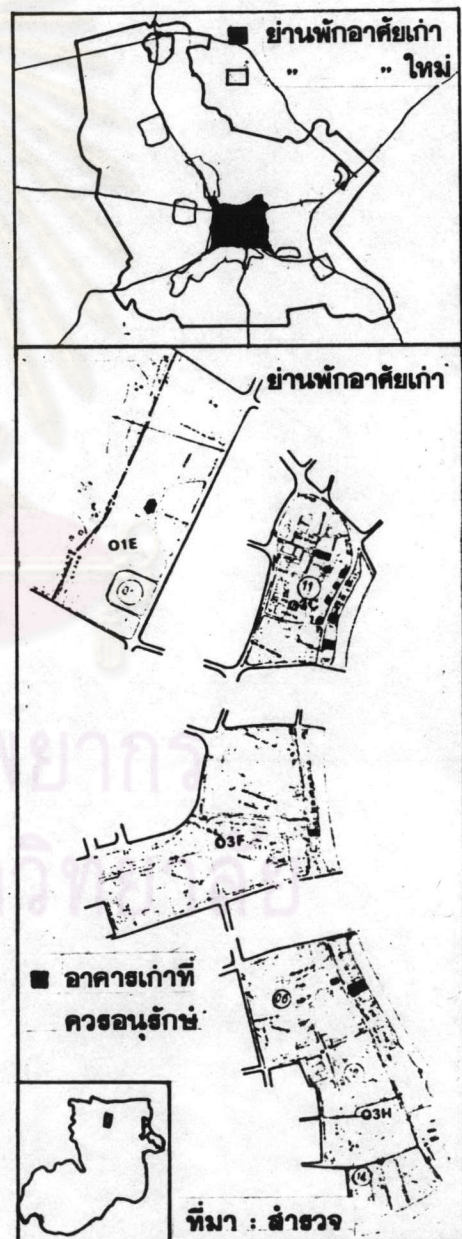


แผนที่	การใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. 2530
4.7	
แนวทางการพัฒนาเมืองจันทบุรี	

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเมือง สนับสนุนด้วยถนนที่พุ่งออกจากศูนย์กลางเป็นแบบรัศมี เกิดลักษณะการขยายตัวของเมืองตามเส้นทางคมนาคมสายหลัก (Ribbon Development) มีการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนเมืองจันทบุรี (โปรดดูแผนที่หมายเลข 4.7 ประกอบ) สามารถสรุปได้ดังนี้

ที่พักอาศัย ย่านที่พักอาศัยเก่าของราษฎรจะตั้งอยู่ริมแม่น้ำจันทบุรีฝั่งตะวันตกในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรีของพื้นที่หน่วยที่ 3 (หน่วยย่อย 03C, 03D, 03F, 03G, 03H, 03I และ 03J) ส่วนใหญ่เป็นย่านคนจีน ปัจจุบันพื้นที่นี้ยังมีอาคารเก่าเป็นอาคารไม้ ก่ออิฐถือปูน มีรูปทรงเอกลักษณ์บังอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมตะวันตกเหลืออยู่และสมควรอนุรักษ์ไว้ ได้แก่ บ้านเลขที่ 129, 148-150, 194, 249-251, 252 (บ้านหลวงราชไมตรี), 253, 255-257, 259-267 และ 273 นอกนั้น เป็นอาคารที่มีการเปลี่ยนแปลงบางส่วนของอาคาร เช่น หลังคา คิวติค เป็นต้น ประชาชนในพื้นที่ใช้ถนนสุขาภิบาลเป็นเส้นทางคมนาคมสายหลัก นอกจากนี้ย่านที่พักอาศัยเก่าจะตั้งอยู่ริมแม่น้ำจันทบุรีฝั่งตะวันออกในพื้นที่หน่วยที่ 8 (สุขาภิบาลจันทนิมิต) ซึ่งเป็นย่าน



คนงานที่เข้ามาตั้งรกรากในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ย่านที่พักอาศัยของข้าราชการจะตั้งอยู่เหนือศาลากลางจังหวัดประมาณ 500 เมตร (หน่วยย่อย 01A และ 01E) มีอาคารเก่าที่ควรอนุรักษ์ คือ จวนผู้ว่าราชการจังหวัด ส่วนย่านที่พักอาศัยใหม่ในเขตเทศบาลฯ จะอยู่ในพื้นที่ส่วนที่ขยายเขตเทศบาลฯ ใหม่ในปี พ.ศ. 2527 ในพื้นที่หน่วยที่ 5, 6 และ 7 (หน่วยย่อย 05A, 05E, 05F, 05G, 05H, 05N, 06K, 06L, 06N และ 07F) ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่เหล่านี้ใช้ถนนท่าแฉลบ ถนนจันทคามวิถี ถนนนิเวอริน ถนนเลียบเนิน และถนนชวนะอุทิศ เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งสายหลัก ส่วนย่านที่พักอาศัยใหม่ที่อยู่นอกเขตเทศบาลฯ จะตั้งอยู่ในพื้นที่สุขาภิบาลจันทนิมิตบริเวณศูนย์การค้าจันทนิมิต สองฟากถนนจันทนิมิต 2 ถนนริมน้ำ และถนนศรีรัตน ส่วนพื้นที่สุขาภิบาลพลับพลาณารายณ์จะมีย่านที่พักอาศัยใหม่ตั้งอยู่ที่สามแยกศาลาปากแขวงห่างจากสะพานดำรงรัตนตามถนนริมน้ำและถนนสุขุมวิทไปทางเหนือประมาณ 6 กิโลเมตร และหมู่บ้านไฮยันทันห่างจากสะพานศรีรัตนตามถนนศรีรัตนและถนนสุขุมวิท ไปทางตะวันออกประมาณ 4 กิโลเมตร รวมทั้งมีย่านที่พักอาศัยใหม่ตั้งอยู่ในพื้นที่สุขาภิบาลท่าช้างบริเวณเคหะชุมชนจันทบุรีและสี่แยกเขาไธยา ห่างจากศาลากลางจังหวัดตามถนนรักศักดิ์ชุมูลไปทางเหนือประมาณ 3 และ 6 กิโลเมตร ส่วนที่พักอาศัยโดยทั่วไปจะกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ โดยรอบชุมชนไม่เป็นกลุ่มก้อนเหมือนในพื้นที่ที่กล่าวข้างต้น

ย่านพาณิชย์กรรม ย่านการค้าหลักที่ถือได้ว่าเป็นย่านพาณิชย์กรรม (CBD) จะอยู่ในเขตเทศบาลฯ ในกรอบของถนนสุฤษดิเดช ถนนเบญจมาชูทิศ ถนนศรีจันทร์ และถนนเทศบาล 2 หน่วยย่อย 03B เป็นที่ตั้งของตลาดวัดสวนมะม่วง (ค้าปลีกในตลาด 81 แผง นอกตลาดบนถนนอัมพวาและถนนศรีรองเมือง 156 แผง) เบบีเฮาส์ และบิ๊กแบร์ซูเปอร์มาร์เกต หน่วยย่อย 03E เป็นที่ตั้งของตลาดน้ำพุ หรือตลาดเทศบาล 1 (ค้าปลีกในตลาด 102 แผง นอกตลาด 117 แผง) ตลาดชัยศิริพันธ์ (ค้าปลีกเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาด 58 แผง ค้าปลีกผลไม้ในตลาด 14 แผง และร้านอาหารแผงลอยนอกตลาดเวลากลางคืน 95 แผง) ตลาดโบว์ลิง (ค้าส่งผักและ

ค้าปลีกในตลาด 105 แผง นอกตลาด 20 แผง) ส่วนตลาดอื่น ๆ จะกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ตลาดสดเทศบาล 2 (ค้าปลีกในตลาด 24 แผง) ตลาดชัยศิริ (ค้าปลีกในตลาด 26 แผง) และตลาดศูนย์การค้าเจทีไวรา ในเขตเทศบาลฯ ตลาดจันทนิมิต (ค้าปลีกในตลาด 26 แผง) ในเขตสุขาภิบาลจันทนิมิต ตลาดบ้านแก้ว ในเขตสุขาภิบาลท่าช้าง และตลาดผลไม้ศาลาปากแซง ในเขตสุขาภิบาลพลับพลานารายณ์



ส่วนศูนย์การค้าอัญมณีจะตั้งอยู่ทั้งสองฟากถนนศรีจันทร์ ในเขตเทศบาลฯ (หน่วยย่อย 03G, 03I และ 03J)

ย่านอุตสาหกรรม บริเวณที่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ค่อนข้างเป็นกลุ่มก้อน คือ เขตเทศบาลฯ หน่วยที่ 3 (หน่วยย่อย 03B, 03D และ 03F) หน่วยที่ 5 (หน่วยย่อย 05L) นอกจากนี้จะกระจายอยู่ในทุกพื้นที่ โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่สุดคือ โรงงานเฟอร์นิเจอร์ เรือนจำจังหวัดจันทบุรี รองลงมาได้แก่ โรงงานรมควันยาง บริษัทยางไทยปักษ์ใต้ จำกัด, โรงงานรมควันยางช่วยชวน จำกัด, โรงเลื่อยจักรไทยเจริญ และโรงงานอุตสาหกรรมท่อเสื่อจันทบุรี ในพื้นที่หน่วยที่ 6, 11, สุขาภิบาลจันทนิมิต และ สุขาภิบาลท่าช้าง ตามลำดับ



สถาบันราชการ มี 2 ศูนย์
ศูนย์ราชการเดิมอยู่ในเขตตัวเมืองเก่า
บนถนนท่าหลวง ในพื้นที่หน่วยที่ 1
(หน่วยย่อย 01H) ประกอบด้วย
ศาลากลางจังหวัดเก่า (สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี) หอ
ทะเบียนที่ดิน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
จันทบุรี) ทั้งสองแห่งขึ้นทะเบียน
โบราณสถาน ตามประกาศ
ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 94 ตอนที่
75 ลงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2478
สถานีตำรวจภูธรจันทบุรี ศาลจังหวัด
จันทบุรี และที่ทำการประปาจันทบุรี
ส่วนศูนย์ราชการแห่งที่สอง อยู่ที่ถนน
เลียบเนินปากตะวันคคในพื้นที่หน่วยที่ 2



(หน่วยย่อย 02A และ 02B) ประกอบด้วยศาลากลางจังหวัด ชุมสายโทรศัพท์ (2)
สำนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี ที่ว่าการอำเภอเมืองจันทบุรี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
สถานีตรวจอากาศจันทบุรี และสำนักงานเทศบาลเมืองจันทบุรี ส่วนสถาบันราชการอื่น
จะกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ

ชุมชนเมืองจันทบุรี มีโรงพยาบาลขนาดใหญ่เป็นอันดับสองของภาคตะวันออก
(รองจากจังหวัดชลบุรี) คือ โรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี (ขนาด 658 เตียง
แพทย์ 72 คน พยาบาล 209 คน คนไข้เฉลี่ยวันละ 630 คน) ตั้งอยู่ทางใต้ของ
ศาลากลางจังหวัดตามถนนเลียบเนินประมาณ 800 เมตร ในพื้นที่หน่วยที่ 2
(หน่วยย่อย 02C) นอกจากนี้ยังมีโรงพยาบาลของเอกชนขนาด 9 เตียง อยู่ห่างจาก
ศาลากลางจังหวัดตามถนนสุขุมพิเศษไปทางตะวันออกประมาณ 1 กิโลเมตร ในพื้นที่
หน่วยที่ 1 (หน่วยย่อย 01K)

สถานับการศึกษา ระดับ

มัธยมศึกษา มีโรงเรียนประจำจังหวัด
ตั้งอยู่ในบริเวณเมืองเก่า (ทางใต้ของ
ศาลากลางจังหวัดเก่า) บนถนน

สถุขคิเศษ คือ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
(นักเรียน 2,368 คน ห้องเรียน 53
ห้อง ครู 132 คน) และโรงเรียน
ศรียานุสรณ์ (นักเรียน 2,300 คน
ห้องเรียน 54 ห้อง ครู 128 คน)

ส่วนโรงเรียนมัธยมเอกชนขนาดใหญ่มีเฉพาะในพื้นที่สุขาภิบาลจันทนิมิต คือ โรงเรียน
ลาชาลจันทบุรี (นักเรียน 1,025 คน ห้องเรียน 27 ห้อง ครู 42 คน) อยู่ห่างจาก
สะพานดำรงรัตนตามถนนริมน้ำไปทางตะวันออกประมาณ 2 กิโลเมตร และ

โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ (นักเรียน 2,586 คน ห้องเรียน 56 ห้อง ครู 102 คน)
อยู่ติดกับโบสถ์วัดโรมันคาทอลิกและศาลาจันทนิมิต ส่วนสถานับการศึกษาระดับ

อุดมศึกษาจะกระจายออกไป ได้แก่ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขต
จันทบุรี (2) ตั้งอยู่บนถนนท่าหลวงตรงข้ามกับศาลากลางจังหวัดเก่า วิทยาลัย

พยาบาลพระปกเกล้า (นักศึกษา 540 คน ห้องเรียน 7 ห้อง อาจารย์ 43 คน) และ
ศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก (นิสิตแพทย์ 40 คน อาจารย์แพทย์ 62 คน อาจารย์

อื่น 42 คน) ตั้งอยู่ในบริเวณโรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยี
และอาชีวศึกษา วิทยาเขตจันทบุรี (นักศึกษา 1,880 คน ห้องเรียน 57 ห้อง

อาจารย์ 78 คน) ตั้งอยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดตามถนนเลียบเนิน ถนนท่าแฉลบ
และถนนจันทคามวิดิไปทางใต้ประมาณ 2 กิโลเมตร วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

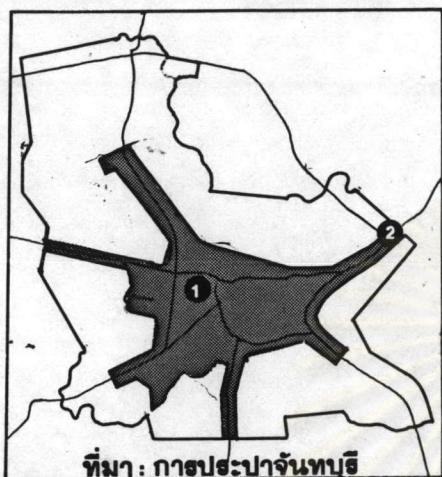
(นักศึกษา 425 คน ห้องเรียน 13 ห้อง อาจารย์ 12 คน) ตั้งอยู่ห่างจากศาลากลาง
จังหวัดตามถนนชวเนอทิศไปทางตะวันตกประมาณ 1 กิโลเมตร และวิทยาลัย

รำไพพรรณี (นักศึกษา 2,507 คน อาจารย์ 69 คน) ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลท่าช้าง



ที่มา : ศาลากลางจังหวัดจันทบุรี

ห่างจากศาลากลางจังหวัดตามถนนรักศักดิ์ชุมูลไปทางเหนือประมาณ 6 กิโลเมตร



ที่มา: การประปาจันทบุรี

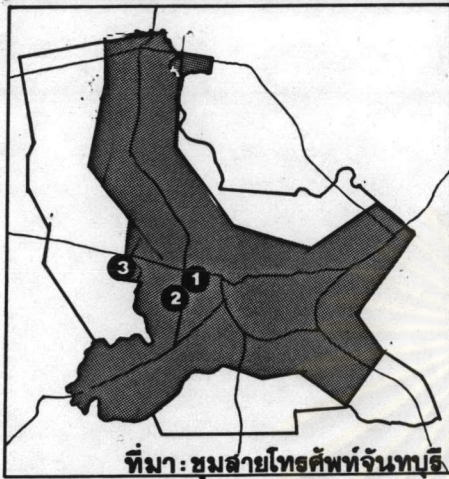
- พื้นที่ในข่ายบริการ
- ที่ทำการประปาจันทบุรี

การประปา การประปา

จันทบุรี มีสำนักงาน 2 แห่ง แห่งแรกตั้งอยู่ที่ถนนศรียานุสรณ์ในเขตเมืองเก่า ด้านหลังศาลจังหวัด ส่วนสำนักงานแห่งที่สองตั้งอยู่ที่สามแยกศาลาปากแซงให้บริการแก่ผู้ใช้จำนวน 6,821 ราย ปริมาณการผลิต 4.5 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ที่อยู่ในข่ายการให้บริการคือ พื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรีเก่าทั้งหมด (หน่วยที่ 1 ถึง 4) และ

พื้นที่ส่วนที่ขยายขึ้นภายหลังบางส่วน (หน่วยที่ 5, 6 และ 7) ซึ่งอยู่ในระยะ 200 เมตร จากถนนท่าแฉลบ ถนนจันทคามวิดีถึงซอยสามพี่น้อง และถนนชวนะอุทิศ รวมทั้งพื้นที่ที่อยู่นอกเขตเทศบาลเมืองจันทบุรีที่อยู่ในระยะ 200 เมตร จากถนนริมน้ำ ถนนสุขุมวิทถึงหมู่บ้านไชยยันต์ ถนนศรีรัตน ถนนญาติวิโรจน์ (สุขาภิบาลจันทนิมิต สุขาภิบาลพลับพลานารายณ์ และตำบลเกาะขวาง) ถนนพระยาตรังและถนนรักศักดิ์ชุมูลถึงทะเลชุมชนจันทบุรี (สุขาภิบาลท่าช้างและตำบลท่าช้าง)

ไฟฟ้า สำนักงานการไฟฟ้าจังหวัดจันทบุรีตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดตามถนนเลียบเนินและถนนท่าแฉลบ ไปทางตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 3 กิโลเมตร ให้บริการแก่ผู้ใช้ไฟฟ้าในเขตพื้นที่ศึกษาประมาณ 12,700 ราย โหลดสูงสุด 36.4 เมกกะวัตต์ พื้นที่ที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ได้แก่ พื้นที่ส่วนขยายของเทศบาลเมืองจันทบุรี (หน่วยย่อย 05B, 05C, 05D, 06I และ 07Q) และพื้นที่นอกเขตชุมชนซึ่งมีอาคารบ้านเรือนเบาบาง



ที่มา: ขุมสายโทรศัพท์กรุงเทพฯ

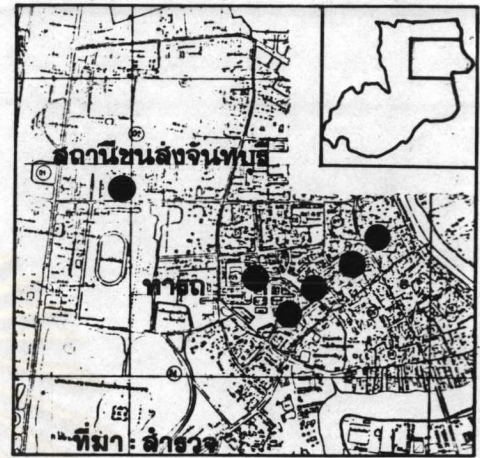
- พื้นที่ในข่ายบริการระบบเคเบิล
- .. วิทยา
- ที่ทำการโทรศัพท์กรุงเทพฯ

โทรศัพท์ มีสำนักงาน 3 แห่ง คือ ถนนเทศบาล 1 ในตัวเมืองเก่าทางตะวันตกของศาลจังหวัด ส่วนสำนักงานแห่งที่สอง อยู่ที่ถนนเลียบรินภาคตะวันตก ตรงข้ามกับสำนักงานเทศบาลเมืองจันทบุรี และสำนักงานแห่งที่สาม ตั้งอยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดตามถนนเลียบริน และถนนพระยาครึ่งไปทางตะวันตกประมาณ 2 กิโลเมตร ให้บริการ 2 ระบบ พื้นที่ที่อยู่ในข่ายระบบเคเบิล ได้แก่ พื้นที่ใน

เขตเทศบาลเมืองจันทบุรีทั้งหมด รวมทั้งพื้นที่ที่อยู่ในระยะ 1 กิโลเมตร จากถนนริมน้ำถนนสุขุมวิทถึงหมู่บ้านซอยยันต์ ถนนศรีรัตน และถนนรักศักดิ์มงคล ให้บริการแก่ผู้ใช้โทรศัพท์ จำนวน 3,600 เลขหมาย นอกนั้นอยู่ในข่ายบริการระบบวิทยุโทรศัพท์ 24 ราย (คิดค่าใช้จ่ายใน 7 วัน ค่าใช้จ่ายประมาณ 60,000 บาท) ขุมสายโทรศัพท์จันทบุรีมีโครงการจะขยายข่ายบริการระบบเคเบิลไปสู่ชาติบาลหนองบัว

ไปรษณีย์โทรเลข มีที่ทำการ 2 แห่ง คือ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขจันทบุรี ตั้งอยู่ที่ถนนเบญจมาชูลีศ (ที่ว่าการอำเภอเมืองจันทบุรีเก่า) ให้บริการตู้จดหมาย 46 ตู้ ตู้ไปรษณีย์ 144 ตู้ ในแต่ละเดือนจะให้บริการจดหมาย 100,000 ฉบับ พัสดุภัณฑ์ 1,300 ชิ้น และโทรเลข 3,083 ราย ส่วนที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขบางกะจะ ตั้งอยู่ห่างศาลากลางจังหวัดตามถนนเลียบริน ถนนท่าแฉลบ และถนนนิวออริน ไปทางใต้ประมาณ 2 กิโลเมตร

สถานีขนส่ง สถานีขนส่ง
 จันทบุรีตั้งอยู่เหนือศูนย์ราชการใหม่ห่าง
 จากศาลากลางจังหวัด ตามถนน
 เลียบเนินและถนนสฤษดิเคช ไปทาง
 ตะวันออกประมาณ 300 เมตร ให้
 บริการขนส่งผู้โดยสารระหว่าง จังหวัด
 จันทบุรีกับกรุงเทพฯ และจังหวัด
 ใกล้เคียง โดยมีเส้นทางเดินรถ 21
 สาย รถโดยสารประจำทาง 148 คัน



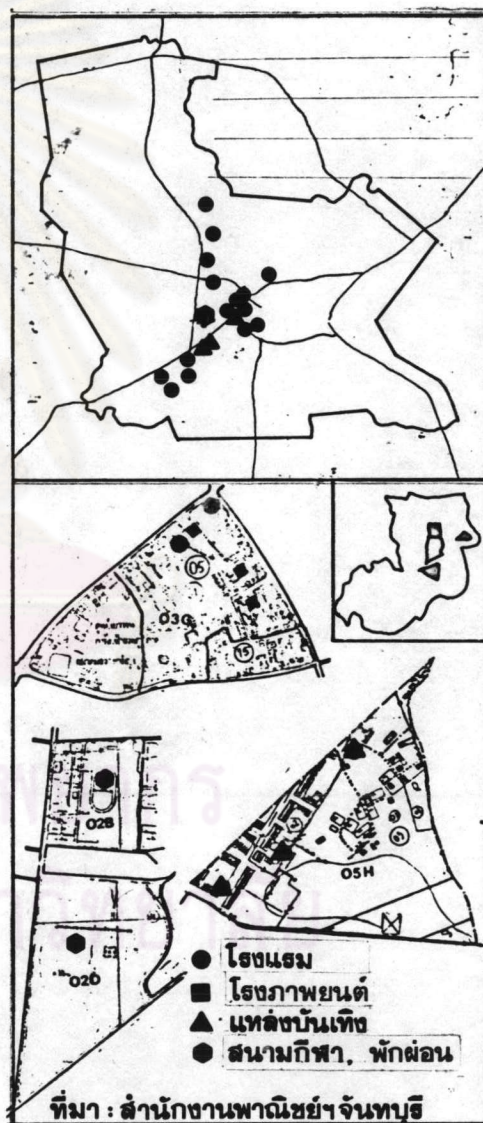
ผู้โดยสารในแต่ละวันมากกว่า 5,000 คน ส่วนการเดินทางระหว่างชุมชนเมือง
 จันทบุรีกับพื้นที่รอบนอก มีท่ารถที่สำคัญจอดอยู่ตามตลาดต่าง ๆ คือ ตลาดน้ำพุมรดแท็กซี่
 สายจันทบุรี-นายายอาม-ท่าใหม่ ประมาณวันละ 45 คัน สายจันทบุรี-คลอง-ตราด
 ประมาณวันละ 30 คัน สายจันทบุรี-ระยอง ประมาณวันละ 30 คัน ท่ารถสาย
 จันทบุรี-มะขาม ประมาณวันละ 40 คัน สายจันทบุรี-ท้าว-คกพรหม ประมาณวันละ 40
 คัน และสายจันทบุรี-ท่าแฉลบ ประมาณวันละ 30 คัน ตลาดชู้ศิริพันธ์ซึ่งอยู่ห่างจาก
 ตลาดน้ำพุไปทางตะวันตกประมาณ 100 เมตร มีท่ารถสายจันทบุรี-แหลมสิงห์ ประมาณ
 วันละ 50 คัน สายจันทบุรี-หนองบัว ประมาณวันละ 45 คัน ตลาดโบว์ลิ่งซึ่งอยู่ห่าง
 จากตลาดน้ำพุไปทางตะวันตกประมาณ 200 เมตร มีท่ารถสายจันทบุรี-ปะตง ประมาณ
 วันละ 60 คัน ตลาดสดเทศบาล 2 ซึ่งตั้งอยู่บนถนนเบญจมาชฐิตศพากเหนือ ด้านตรง
 ข้ามกับที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขจันทบุรี มีท่ารถสายจันทบุรี-วิทยาลัยราไพพรรณี-สี่แยก
 เขาไร่ยา-วิทยาเขตเกษตรจันทบุรี ประมาณวันละ 50 คัน นอกจากนี้ที่โรงแรม
 เกษมธานี 2 ซึ่งอยู่ห่างจากตลาดน้ำพุไปทางตะวันออกประมาณ 100 เมตร มี
 รถแท็กซี่สายจันทบุรี-บ่อไร่ ประมาณวันละ 30 คัน

การขนส่งสินค้านิยมการขนส่งสินค้าทางบกโดยมีผู้ประกอบการขนส่ง 8 ราย
 ได้แก่ องค์การ ร.ส.พ. สหมิตรขนส่ง โชคนิมิตขนส่ง ตะวันออกขนส่ง เจริญบุญโลก

ขนส่ง พรอานวชนสง ห้างหุ้นส่วนจำกัดจันทบุรียูเอชเอส และห้างหุ้นส่วนจำกัด
 โซคบริการขนส่ง โดยมีปริมาณสินค้าเกษตรส่งออกประมาณ 176,000 ตัน สินค้า
 ส่งเข้าจากกรุงเทพฯ ประเภทพืช อาหารสัตว์ เครื่องดื่ม ซีเมนต์และผลิตภัณฑ์ และ
 น้ำมันเชื้อเพลิง ประมาณ 110,000 ตัน

โรงแรมและแหล่งบันเทิง มี

โรงแรมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล
 เมืองจันทบุรี คือ โรงแรมอีสเทอร์น
 (ห้องพัก 142 ห้อง) ตั้งอยู่ห่างจาก
 ศาลากลางจังหวัด ตามถนนเลียบริน
 และถนนท่าแฉลบไปทางใต้ประมาณ 1
 กิโลเมตร โรงแรมมาร์คชแทรเวล
 ลอคซ์ (ห้องพัก 212 ห้อง) ตั้งอยู่ห่าง
 จากศาลากลางจังหวัด ตามถนน
 เลียบเนินและถนนรักศักดิ์มงคล ไปทาง
 เหนือประมาณ 1 กิโลเมตร ในเขต
 สุขาภิบาลท่าช้าง และโรงแรม เค.
 พี. อินน์ 2 อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง
 (ห้องพัก 170 ห้อง) ตั้งอยู่ห่างจาก
 สะพานศรีรัตนตามถนนศรีรัตนไปทางใต้
 ประมาณ 300 เมตร ในเขตสุขาภิบาล
 จันทนิมิต นอกนั้นเป็นโรงแรมที่มีห้องพัก
 น้อยกว่า 100 ห้อง กระจายอยู่ในพื้นที่
 ต่าง ๆ เช่น โรงแรมเกียรติกิจจร (ห้องพัก 63 ห้อง), โรงแรมอรุณสวัสดิ์ (ห้องพัก
 9 ห้อง) และโรงแรมจันทรา (ห้องพัก 8 ห้อง), จันทบุรีโฮเทล (ห้องพัก 32 ห้อง)



และโรงแรม ส. สุขใจ (ห้องพัก 20 ห้อง), โรงแรมไชน่ลี่ (ห้องพัก 45 ห้อง) โรงแรมเกษมสถาน 1 (ห้องพัก 45 ห้อง) และโรงแรมเกษมสถาน 2 (ห้องพัก 20 ห้อง), โรงแรมเมืองจันทร์ (ห้องพัก 34 ห้อง) และโรงแรมจันทร์เจริญ (ห้องพัก 8 ห้อง), โรงแรมจงสุข (ห้องพัก 15 ห้อง), บังกาโลฮิวรี่เพลส (ห้องพัก 27 ห้อง), บังกาโลเชวัวร์ (ห้องพัก 20 ห้อง), บังกาโลฮอลิเคย์ (ห้องพัก 24 ห้อง) และ บังกาโลสายสัมพันธ์ (ห้องพัก 45 ห้อง) ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี (หน่วยย่อย 01F, 03C, 03E, 03F, 03H, 05G, 05L, 06L และ 06N) เค. พี. อินน์ 1 (ห้องพัก 58 ห้อง) และจันทนิมิตโฮเทล (ห้องพัก 57 ห้อง) ในเขต สุขาภิบาลจันทนิมิต โรงแรมฮิลตันจันทบุรี (ห้องพัก 20 ห้อง) และบังกาโล บุศราคัม (ห้องพัก 10 ห้อง) ในเขตสุขาภิบาลท่าช้าง

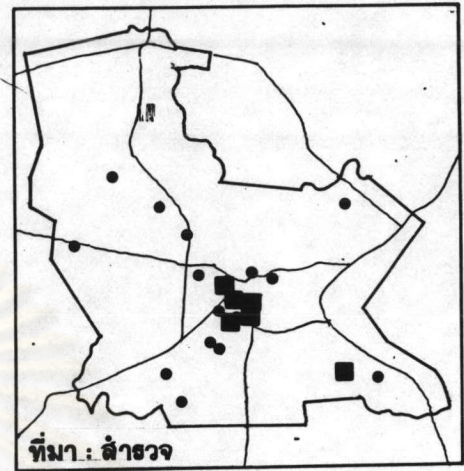
โรงภาพยนตร์ทั้งหมด 5 แห่ง ตั้งอยู่ในย่าน CBD ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรีทั้งหมด โดยที่ดินที่หน่วยย่อย 03G ซึ่งอยู่ห่างจากตลาดน้ำพุไปทางตะวันออกประมาณ 100 เมตร จะเป็นที่ตั้งของโรงภาพยนตร์จันทบุรีราม่า โรงภาพยนตร์ไอโรรา และโรงภาพยนตร์ไทยรักมิตร ส่วนโรงภาพยนตร์สยามราม่าและโรงภาพยนตร์ศรีบูรพา อยู่ห่างจากตลาดน้ำพุไปทางตะวันตกประมาณ 100 และ 300 เมตร

เทศบาลเมืองจันทบุรีเป็นที่ตั้งของแหล่งบันเทิงกลางคืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่หน่วยย่อย 05H บริเวณศูนย์การค้าเจทีโรรา ถนนท่าแฉลบ ด้านตะวันออกของโรงแรมอีสเทอร์น เป็นที่ตั้งของสกุลตลาไนท์คลับ แสงอุทัย อาบ-อบ-นวด และพลิว อาบ-อบ-นวด นอกจากนี้ยังมีเซอร่าตันไนท์คลับ สตาร์คลับ และเกษมสถานคิโบลด์ตั้งอยู่ห่างจากตลาดน้ำพุทางตะวันตกในรัศมี 200 เมตร นอกนั้นกระจายอยู่ในพื้นที่อื่น

สวนสาธารณะ สนามกีฬาจังหวัด สนามเด็กเล่น และสวนสุขภาพเทศบาลเมืองจันทบุรี จะกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกับศูนย์ราชการใหม่

ศาสนสถาน พื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของศาสนสถาน ได้แก่ พื้นที่ตัวเมืองเก่า ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี (หน่วยที่ 3) ศาสนสถานที่สำคัญ คือ วัดกลาง วัดโบสถ์

เมือง วัดเขตนานบุญาราม (วัดจีน)
 วัดสวนมะม่วง ศาลเจ้าที่ ศาลเจ้าแม่
 กวนอิม คริสต์จักรคณะแบบคิสต์ และ
 สมาคมสว่างกตัญญูธรรมสถาน ส่วน
 ศาสนสถานที่ยื่นออกเขตตัวเมืองเก่า ที่
 สำคัญ ได้แก่ วัดใหม่ วัดป่าคลองกุ้ง
 ฌาปนสถานเทศบาลเมืองจันทบุรี และ
 วัดกระบกเตี้ย ในเขตเทศบาลฯ วัด
 จันทนาราม วัดไผ่ล้อม สำนักสงฆ์
 ท่านเจ้าคุณพระยาวิสุทรโกษา โบสถ์
 วัดโรมันคาทอลิก อารามการ์เมล
 ศาลเจ้าสระบาป และศาลเจ้าเจิวตี่กง ในเขตสุขาภิบาลจันทนิมิต วัดคอนทาล
 วัดทองหัว ซึ่งอยู่ห่างจากสะพานศรีรัตนคตมนครรัตนและถนนไปบ้านศาลาแดงไปทาง
 ตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 5 กิโลเมตร และวัดเนินสูง ซึ่งอยู่ห่างจากวัดทองหัวไป
 ทางตะวันออกประมาณ 1 กิโลเมตร ในเขตสุขาภิบาลพลับพลานารายณ์ วัดสุทธาวารี
 ซึ่งอยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดคามถนนเลียบเนินและถนนพระชาครัง ไปทางตะวันตก
 ประมาณ 4 กิโลเมตร ในพื้นที่หน่วยที่ 11 วัดเขาแก้ว ซึ่งอยู่ห่างจากศาลากลาง
 จังหวัดคามถนนรักศักดิ์ชุมไปทางเหนือประมาณ 7 กิโลเมตร สำนักสงฆ์ศิริการาม
 และสำนักสงฆ์พุทธาราม ทางใต้ของเคหะชุมชนฯ ประมาณ 2 กิโลเมตร และโรงเจ
 ชากวางเชียงตั้ง อยู่ตรงข้ามโรงแรมมาร์คชแตรเวลลอคคซ์ ในเขตสุขาภิบาลท่าช้าง



● ศาสนสถาน

■ ที่ควอรอนุรักษ์

สำหรับศาสนสถานที่สำคัญได้แก่ โบสถ์และเจดีย์วัดโบสถ์เมือง โบสถ์
 และเจดีย์วัดสวนมะม่วง ศาลเจ้าที่ โบสถ์วัดโรมันคาทอลิก โบสถ์เก่าวัดไผ่ล้อม
 สำนักสงฆ์ท่านเจ้าคุณพระยาวิสุทรโกษา และโบสถ์วัดทองหัว

ปศุสัตว์ มีการเลี้ยงสัตว์
 ในพื้นที่สุขาภิบาลพลับพลานารายณ์ 3
 แห่ง แห่งแรกบนถนนบ้านคอนคา
 คอนแยกจากถนนริมน้ำ ไปทางเหนือ
 ประมาณ 1 กิโลเมตร แห่งที่สองบน
 ถนนริมน้ำปากใต้ก่อนบรรจบถนนสุขุมวิท
 และแห่งสุดท้าย - บนถนนเข้าวัดทองทั่ว
 ปากตะวันตก คอนแยกจากถนนสุขุมวิท
 ไปทางตะวันตกประมาณ 400 เมตร
 และในพื้นที่ตำบลท่าช้าง บนถนนเข้า
 เเคะชุมชนจันทร์บุรีปากตะวันตก คอนแยกจากถนนพระเจ้าตากสินไปทางตะวันออก
 ประมาณ 1 กิโลเมตร



● เลี้ยงสัตว์

การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตพื้นที่ศึกษา พ.ศ. 2530 ใช้ประโยชน์ที่ดิน
 ประเภทที่หักอาศัยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ประเภทสถาบันการศึกษา ส่วนประเภท
 ปศุสัตว์มีการใช้ประโยชน์ที่ดินน้อยที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.2 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตพื้นที่ศึกษา พ.ศ. 2530

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
ย่านพักอาศัย	1,894.65	4.69
โรงเรียน สถาบันการศึกษา	1,045.24	2.59
ถนน ซอย	684.66	1.69
สถาบันราชการ	640.61	1.59
ที่พักผ่อนฯ สนามกีฬา	421.07	1.04
ย่านการค้า	354.02	0.88
ศาสนสถาน	254.00	0.63
ย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้า	179.31	0.44
สาธารณูปโภค	93.75	0.23
ปศุสัตว์	13.70	0.03
รวม	5,580.98	13.81
อื่น ๆ	34,833.33	86.19
รวม	40,414.31	100.00

ที่มา : สำนักผังเมือง

สำรวจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สภาพปัญหา

ชุมชนเมืองจันทบุรีเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่เมื่อเปรียบเทียบกับชุมชนอื่นในภาคตะวันออก ประกอบด้วยเกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจากธุรกิจที่สำคัญ 2 ชนิด คือ การค้าผลิตผลทางการเกษตร (ยางพาราและสวนผลไม้) และพลอย พลอยนั้นเริ่มเฟื่องฟูเมื่อประมาณ 30 ปีก่อน อาศัยพลอยดิบที่ขุดได้ภายในจังหวัดเป็นวัตถุดิบ (มีคุณภาพและราคาต่ำกว่าพลอยโพลินของกัมพูชา) ประเภทพลอยบุศราคม เขียวส่อง มรกต และพลอยสคาร์ ซึ่งเป็นที่นิยมของทหารอเมริกันที่เข้ามาใช้สนามบินอู่ตะเภา จังหวัดชลบุรี ในการสู้รบเมื่อคราวเกิดสงครามเวียดนาม ทำให้ธุรกิจการค้าพลอยของเมืองจันทบุรีเริ่มเป็นที่รู้จักแพร่หลาย ต่อมามีการค้นพบแหล่งพลอยทับทิมสยามมากขึ้นทั้งภายในจังหวัดและจังหวัดตราด รวมทั้งมีการพัฒนาคุณภาพพลอยได้ดีขึ้นทั้งด้านสีสรร รูปร่าง และการผลิตเครื่องประดับ ธุรกิจการค้าพลอยจึงเฟื่องฟูสุดขีดระหว่างปี พ.ศ. 2520-2522 ถึงจุดประชาชนเข้าสู่พื้นที่นี้เพื่อประกอบอาชีพ การเคลื่อนย้ายประชากรเข้ามาจำนวนมากโดยปราศจากแผนรองรับและการแก้ไขปัญหาลักษณะที่สะสมมาแต่เดิมที่เหมาะสม ทำให้เกิดปัญหาในระบบใหญ่ คือ ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน จากการขาดแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินติดต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน (พ.ศ. 2508 สำนักผังเมืองเคยออกผังเมืองรวมจันทบุรี แต่ไม่ได้นำมาบังคับใช้ เนื่องจากขณะนั้นยังไม่มีพระราชบัญญัติผังเมืองออกมารองรับ) ทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินปะปนกัน (โปรดดูแผนที่หมายเลข 4.7 ประกอบ การวิเคราะห์ว่าที่ดินประเภทใด แห่งไหน มีความเหมาะสมสำหรับกิจกรรมหลัก 3 ประเภท คือ ที่พักอาศัย พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม จะได้กล่าวถึงรายละเอียดการวิเคราะห์ในบทที่ 5) ในการนี้ได้พิจารณาจากสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มุ่งถึงความสำคัญ 2 ประการ ประการแรก พิจารณาคตามความสำคัญที่มีต่อการซื้อขายแลกเปลี่ยน ซึ่งก็คือ การพิจารณาดังกระบวนการนำที่ดินเปิดสู่การใช้สอย มุ่งประเด็นความสนใจสู่ทำเลความใกล้ไกลจากศูนย์กลาง รวมตลอดถึงความสมบูรณ์ของโครงสร้างพื้นฐาน เมื่อพิจารณาดังราคาที่ดิน พบว่า ราคาที่ดินในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรีจะสูงกว่าพื้นที่โดยรอบ (ที่ดินซึ่งอยู่ห่างระยะ 20

เมตร จากถนนศรีรองเมือง จะมีราคาที่ดินตามราคาประเมิน ตารางวาละ 39,000 บาท) เนื่องจากเป็นที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานครบครัน อย่างไรก็ตาม พื้นที่ในเขตสุขาภิบาลจันทนิมิต และพื้นที่ตามขอบเส้นทางคมนาคม มีการขยายตัวของราคาที่ดินสูงขึ้น (ที่ดินซึ่งอยู่ห่างระยะ 40 เมตร จากถนนศรีรัตน (ช่วงสะพานศรีรัตน-ถนนอนุสาวรีย์) เมืองจันทบุรีถึงทางแยกเข้าสำนักสงฆ์พุทธาราม (วัดโพธิ์) และถนนพระยาตรีัง จะมีราคาที่ดินตารางวาละ 2,000 บาท เมื่อพิจารณาถึงการเป็นเจ้าของที่ดิน พบว่า ประมาณร้อยละ 70 เป็นที่ดินของเอกชน

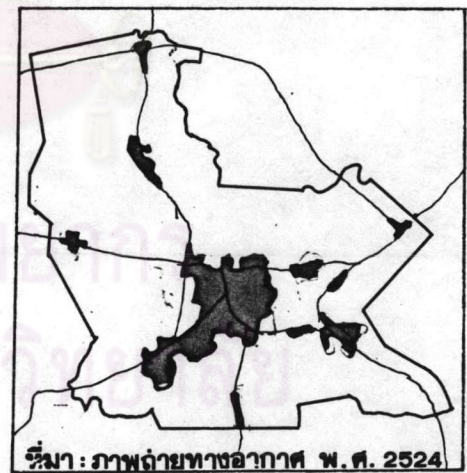
ประการที่สอง พิจารณาตามความสำคัญต่อการใช้สอย หรือคุณค่าการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการดำรงชีวิต ทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินได้ประโยชน์สูงสุด แสดงออกด้วยความหนาแน่นของอาคารที่พักอาศัย กระนั้นก็ตามยังปรากฏที่พิก่อนหย่อนใจ เป็นการปรับสภาพความเป็นอยู่ของเมืองให้สมดุลอยู่ได้

ความเจริญทางเศรษฐกิจของเมืองและการย้ายศูนย์ราชการประเภทบริการ แต่เพียงบางส่วนจากศูนย์ราชการเดิมที่ถนนท่าหลวง มายังศูนย์ราชการใหม่ที่ถนน



ที่มา: สำนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี.

ถนนรักศักดิ์ชุม (จากเขตเทศบาล และช่วงทางแยกเข้าวิทยาลัย



ที่มา: ภาพถ่ายทางอากาศ พ.ศ. 2524

เลียบเนิน นอกจากจะทำให้ราษฎรที่มาขอรับบริการต้องเสียค่าใช้จ่ายและเวลาในการเดินทางเพิ่มมากขึ้น ยังมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่เกษตรโคจรอบ มีพื้นที่เกษตรมากกว่า 7,000 ไร่ ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี บริเวณถนนท่าหลวง ด้านหลังโรงแรมเกียรติชจร ถึงถนนสุฤทธิเดชและพื้นที่ส่วนขยายออกไปบริเวณสองฟากถนนท่าแฉลบ (หน่วยที่ 5, 6 และ 7) สองฟากถนนศรีรัตน ถนนริมน้ำ ถนนจันทนิมิต และสองฟากถนนญาติวิโรจน์ ในเขตสุขาภิบาลจันทนิมิต สองฟากถนนรักศักดิ์มงคลในเขตสุขาภิบาลท่าช้าง สองฟากถนนริมน้ำ ถนนสุขุมวิท และถนนศรีรัตน ในเขตสุขาภิบาลพลับพลาณารายณ์ ถูกซื้อเก็บไว้เพื่อหวังผลจากการเก็งกำไรจึงถูกทิ้งไว้โดยไม่ทำให้เกิดผลผลิตขึ้นมา รวมทั้งยังเป็นตัวสกัดกั้นการขยายตัวของเมือง ทำให้การขยายตัวของเมืองไม่ต่อเนื่องกัน ในลักษณะของการก้าวกระโดด ส่งผลให้เกิดปัญหาการให้บริการสาธารณสุขปโภคและสาธารณูปการซึ่งไม่เหมาะสมในแง่ของการลงทุน

ชุมชนเมืองจันทบุรีมีโครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินหลายโครงการทั้งที่เป็นโครงการของส่วนราชการและเอกชน โครงการพัฒนาของส่วนราชการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการขยายขยายบริการโทรศัพท์ระบบเคเบิล โครงการปรับปรุงการประปาจันทบุรี โครงการก่อสร้างและย้ายที่ทำการของหน่วยงานประจำจังหวัดจันทบุรีหลายหน่วยงานไปยังศูนย์ราชการใหม่ที่ถนนนิเวอริน ถนนท่าแฉลบ และถนนชวนะอุทิศ ได้แก่ โครงการก่อสร้างและย้ายหน่วยกรองข้าว สำนักนายกรัฐมนตรีนายงานของกองบัญชาการทหารสูงสุด การก่อสร้างแห่งประเทศไทย โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัด บ้านพักครูโรงเรียนเบญจมราชูทิศ โรงเรียนศรียานุสรณ์



- พื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์
- ▨ ถนนแคบ
- โรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน

ชุมชนเมืองจันทบุรีนอกจากจะประสบกับปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินแล้ว ยังประสบกับปัญหาในระบบย่อยต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่

ปัญหาการทำลายโบราณสถาน เป็นที่น่าเสียดายยิ่งว่า เมืองจันทบุรี เมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เมืองหนึ่งของไทย ไม่สามารถรักษาโบราณสถาน ที่บ่งถึงความเจริญในอดีตไว้ได้ โบราณสถานหลายแห่งถูกรื้อถอนทำลาย เช่น เมืองเก่าบ้านหัววัง กำแพงเมืองเก่าบ้านลุ่ม โบสถ์หลังเก่า วัดทองทั่ว (โบสถ์มาคู่ ปัจจุบันฐานและโบสถ์มาซึ่งแกะสลักจากศิลา เก็บรักษาไว้ที่วัดเนินสูง) อาคารเรียนโรงเรียนเบญจมราชูทิศ สถานกงสุลและอาคารถาวรที่ฝรั่งเศสสร้างขึ้น และบ้านพักอาศัยของราษฎรหลายหลังบนถนนสุขาภิบาล ฯลฯ ปัจจุบันกำแพงเมืองโบราณที่บ้านพะเนียด (ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเมื่อ 50 ปีเศษที่ผ่านมาแต่ขาดการเอาใจใส่ดูแลจากราษฎรและหน่วยศิลปากรที่ 5 ฉะเชิงเทรา) ถูกลักลอบรื้อชนศิลาแลงออกไปคานหนึ่งแล้ว (จากการสอบถามราษฎรบริเวณใกล้เคียงกับเมืองพะเนียด ทราบว่า พะเนียดโบราณเดิมมี 2 แห่ง อยู่ห่างกันประมาณ 30 เมตร. แห่งที่ถูกทำลายไปหมดเล็กกว่าพะเนียดที่เหลืออยู่) รวมทั้งมีราษฎรบุกรุกเข้าสร้างบ้านเรือนและสวนผลไม้ ซึ่งหากไม่รีบเร่งดำเนินการอนุรักษ์ไว้ โบราณสถานแห่งนี้ที่มีเค้าโครงเดิมเหลืออยู่บ้างจะถูกทำลายลง

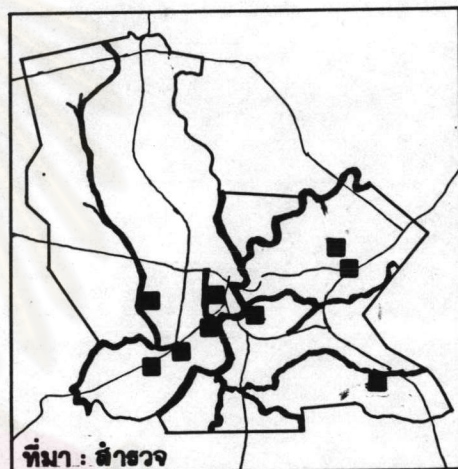


■ พื้นที่ที่มีกาการทำลายโบราณสถาน

พื้นที่โดยรอบของพะเนียดโบราณในรัศมี 1 กิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา มีราษฎรสร้างบ้านเรือนอาศัยอยู่เบาบาง หากมีการกำหนดเขตพื้นที่ศึกษาเพื่ออนุรักษ์โดยซ่อมแซมให้คงสภาพเดิมให้ครอบคลุมถึงวัดชี โบสถ์พราหมณ์ และถนนโบราณ จาก

หน่วยศิลปกรที่ 5 โดยการสนับสนุนของคณะกรรมการสุขภาพพลานานารายณ์ จะ เป็นประโยชน์ต่อการรักษามรดกเก่าแก่ล้ำค่าชั้นสุดท้ายของเมืองจันทบุรี และส่งเสริม ให้เกิดโครงข่ายการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับชุมชนดั้งเดิมที่ถนนสุขาภิบาล ซึ่งปัจจุบันยังมี ลักษณะเป็นย่านจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองที่ขึ้นชื่อของจังหวัด และเชื่อมโยงกับ ย่านการค้าอัญมณีบริเวณถนนศรีจันทร์ จะช่วยผ่อนคลายปัญหาการว่างงานที่มีคนว่างงาน ประมาณร้อยละ 6.9 ของประชากรในพื้นที่ศึกษาทั้งหมด ลงได้ทางหนึ่ง

ปัญหามลภาวะ จากการ ศึกษาของกรมอนามัย พบว่า คุณภาพน้ำ ในแม่น้ำจันทบุรีและคลองน้ำใส เริ่มมี จำนวนฟอสเฟตสูงเกินมาตรฐาน ของ องค์การอนามัยโลก เป็นอันตรายต่อ การดำรงชีวิตของสัตว์น้ำ สันนิษฐานว่า เกิดจากการใช้ผงซักฟอกของครัวเรือน ในเขตเมืองและปริมณฑลของพื้นที่เกษตร คอนบน



— พื้นที่ที่มีปัญหามลภาวะด้านน้ำเสีย
■ " " " "

ส่วนปัญหาเรื่องกลิ่นนั้น พื้นที่ ที่ได้รับความเดือดร้อน ได้แก่ พื้นที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับตลาดสด บริเวณคลองซุดหลัง วัดใหม่ที่มีสภาพดินเลนมีน้ำเสียกักขังไม่สามารถระบายลงแม่น้ำจันทบุรีได้ ส่วนบริเวณ ถนนชวเนอติศ ได้รับความเดือดร้อนจากโรงฆ่าสัตว์ของเทศบาลฯ นอกจากนั้นพื้นที่ บริเวณปากทางถนนนิเวออริน ถนนจันทคามวิถี แต่เดิมเป็นเขตชานเมือง มีการตั้ง โรงงานทำเส้นก๋วยเตี๋ยว โรงงานบดเมล็ดข้าวโพด โรงงานรมควันอาหารฯ ซึ่ง ปัจจุบันพื้นที่ส่วนนี้กลายเป็นเขตเมือง มีบ้านเรือนพักอาศัยอยู่หนาแน่น จึงได้รับมลภาวะ ทั้งฝุ่น กลิ่น เสียง และน้ำเสีย ส่วนพื้นที่ในเขตสุขาภิบาลพลานานารายณ์บริเวณถนน เข้าวัดคอนศาล ถนนริมน้ำ ถนนสุขุมวิท และถนนเข้าวัดทองทั่ว ได้รับความเดือดร้อน เรื่องกลิ่นจากคอกปศุสัตว์ (เลี้ยงหมู)

บริเวณชุมชนหนาแน่นย่านใจกลางเมืองบริเวณถนนศรีจันทร์ ถนนขวาง ถนนเบญจมาชูทิศ ถนนศรีรองเมือง ในเวลากลางคืนมักได้รับความเดือดร้อนจากเสียงจากการดัดแปลงท่อไอเสียของยานพาหนะโดยเฉพาะอย่างยิ่งรถจักรยานยนต์ ซึ่งเป็นยานพาหนะที่นิยมใช้กันมากในชุมชนเมืองจันทบุรี ซึ่งบริเวณเหล่านี้จะมีถนนแคบและขาดต้นไม้ที่จะช่วยกักคลื่นเสียง

ปัญหาชุมชนแออัด ในเขตพื้นที่ศึกษามีชุมชนแออัด 4 แห่ง คือ บริเวณคลองซุกหลังวัดใหม่ อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัด ตามถนนเลียบเนินและถนนท่าแฉลบ ไปทางตะวันออกประมาณ 2 กิโลเมตร อาศัยอยู่รวมกันเพื่อประกอบอาชีพรับจ้าง ประมาณ 60 ครัวเรือน บริเวณถนนนิวออริน ห่างจากศาลากลางจังหวัด ตามถนน



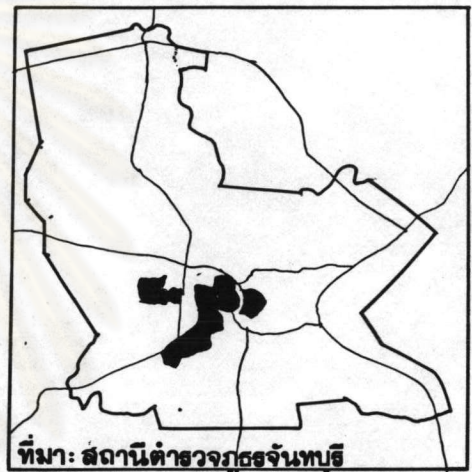
■ ชุมชนแออัด

เลียบเนิน ถนนท่าแฉลบ และถนนนิวออรินไปทางใต้ประมาณ 2 กิโลเมตร อาศัยอยู่รวมกันเพื่อประกอบอาชีพรับจ้างและหญิงบริการประมาณ 20 ครัวเรือน บริเวณปากทางโรงฆ่าสัตว์เทศบาลเมืองจันทบุรี ห่างจากศาลากลางจังหวัดตามถนนชวษะอุทิศไปทางตะวันตกประมาณ 600 เมตร อาศัยอยู่รวมกันเพื่อหาถุงพลาสติกจากกองขยะซึ่งมีรถบรรทุกขยะมาทิ้งเป็นครั้งคราวรวมทั้งอาศัยรถบรรทุกขยะไปยังที่ทิ้งขยะแห่งใหม่นอกจากนี้บางส่วนประกอบอาชีพรับจ้างประมาณ 80 ครัวเรือน นับเป็นชุมชนแออัดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในชุมชนเมืองจันทบุรี ส่วนชุมชนแออัดแห่งสุดท้าย ตั้งอยู่ที่บริเวณหลังโบสถ์วัดโรมันคาทอลิกในเขตสุขาภิบาลจันทนิมิต อาศัยอยู่รวมกันเพื่อประกอบอาชีพรับจ้างประมาณ 30 ครัวเรือน ประชาชนเหล่านี้มีฐานะยากจนจึงขาดโอกาสหัด้านการศึกษา การสาธารณสุข เป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคและยาเสพติด ส่งผลกระทบต่อปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาการระบายน้ำ เนื่องจาก

ชุมชนแออัดบางแห่งบุกรุกคูคลองธรรมชาติที่เคยใช้เป็นที่ระบายน้ำลงแม่น้ำจันทบุรี จนคูคลองต่าง ๆ เช่น คลองซุก คลองซ่า ฯลฯ มีสภาพตันเขินไม่สามารถใช้เป็นทางระบายน้ำตามธรรมชาติได้

ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จากความหลากหลายของผู้คนที่อพยพเข้ามาทำมาหากิน ด้วยข้อขัดแย้งของผลประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจค้า

พลอย และการแพร่หลายของยาเสพติด ทำให้เมืองจันทบุรี ซึ่งเคยเป็นเมืองที่ประชาชนเป็นคนที่รักความสงบเมืองหนึ่งในอดีต เกิดคดีฆาตกรรม คดียาเสพติด ในชุมชนแออัด การโจรกรรมรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ ในขณะที่จอตลอดวัน บนถนนศรีจันทร์ ถนนศรีรองเมือง ตลาดน้ำพุ เพื่อประกอบธุรกิจการค้าในเวลากลางวัน การโจรกรรมบ้าน



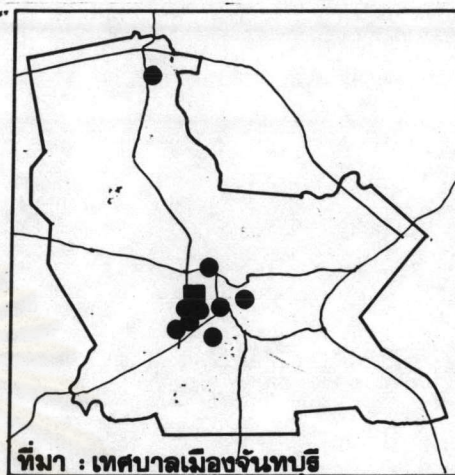
ที่มา: สถานีตำรวจภูธรจันทบุรี

● พื้นที่ที่มีปัญหาความปลอดภัยฯ

ร้านค้า รถยนต์ และรถจักรยานยนต์บนถนนศรีจันทร์ ถนนศรีรองเมือง ถนนสุขาภิบาล ในเวลากลางคืนเนื่องจากบริเวณเหล่านี้ไม่มีที่จอดรถส่วนตัวจึงจอตลอดวันบนถนนต่าง ๆ ตั้งกล่าว นอกจากนี้ยังมีคดีขโมยทรัพย์สิน ซึ่งคดีที่เกิดขึ้นเหล่านี้ล้วนสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้ประกอบการอาชีพโดยสุจริตและแก่นักท่องเที่ยว จากสถิติคดีอาญา 4 กลุ่มของสถานีตำรวจภูธรจันทบุรี พบว่า คดีการพนัน ยาเสพติด และลักทรัพย์ เป็นคดีที่เกิดขึ้นมากกว่าคดีอื่นเฉลี่ยประมาณวันละ 3 คดี ส่วนคดีอุกฉกรรจ์ ประเภทฆ่าคนตาย ปล้นทรัพย์ เฉลี่ยประมาณเดือนละ 3 คดี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

ปัญหาการขาดแคลนที่พักผ่อนหย่อนใจ ชุมชนเมืองจันทบุรีถึงแม้จะมีที่พักผ่อนหย่อนใจและสนามกีฬาหลายแห่ง เช่น สวนสาธารณะสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ถนนเลียบริน สนามกีฬาจังหวัด สนามเด็กเล่นเทศบาลเมืองจันทบุรี ศูนย์เยาวชนเทศบาลเมืองจันทบุรี โรงยิม สระว่ายน้ำ และสวนสุขภาพเทศบาลเมืองจันทบุรี บน

ถนนเทศบาล 3 และสนามกอล์ฟ บนถนนรักศักดิ์ชุมพล รวมกันเป็นพื้นที่มากกว่า 400 ไร่ แต่ที่หักผ่อนหย่อนใจ และสนามกีฬาเหล่านี้ กระจุกตัวอยู่เฉพาะในบริเวณศูนย์ราชการใหม่ ถนนเลียบเนินและถนนเทศบาล 3 ซึ่งถึงแม้จะมีเส้นทางคมนาคม เข้าถึงได้สะดวก ผู้ที่ใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการราษฎรโดยทั่วไปยังคงใช้พื้นที่ว่าง ในบริเวณศาสนสถาน สถาบันการศึกษา และสองฟากถนนในการเล่นกีฬา ทำให้เกิดขวางการจราจรและมักเกิดอุบัติเหตุอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งราษฎรในเขตสุขาภิบาลจันทนิมิต นิยมใช้บริเวณของโบสถ์วัดโรมันคาทอลิกและสนามกีฬาโรงเรียนลาซาลจันทบุรีในการเล่นกีฬา



ที่มา : เทศบาลเมืองจันทบุรี

- ที่หักผ่อนน้า
- สนามกีฬาจังหวัด

ชุมชนเมืองจันทบุรี มีที่ว่างที่ยังไม่ใช้ประโยชน์หลายแห่ง เช่น ที่สาธารณะ หุ่นกอนแดง หุ่นกอนหว้า หุ่นพลงเหนือ .. หุ่นพลงใต้ และริมฝั่งแม่น้ำจันทบุรี ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี ส่วนในเขตสุขาภิบาลจันทนิมิต มีสองฝั่งคลองข่า คลองพลับพลา ซึ่งสามารถปรับปรุงเป็นส่วนหย่อมและที่หักผ่อนหย่อนใจได้เป็นอย่างดี

นอกจากปัญหาซึ่งได้กล่าวมาข้างต้น ยังมีปัญหาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตในเมือง คือ ปัญหาด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ซึ่งสามารถแยกเป็นปัญหาในแต่ละประเภท ได้ดังนี้

ปัญหาการจราจร ชุมชนเมืองจันทบุรีเป็นชุมชนเก่าแก่ ทั้งนั้นระบบถนนโดยทั่วไปจึงคับแคบ ขยายออกด้านข้างที่มีอาคารสูงทั้งสองฟากได้ยากประกอบกับประชาชนในพื้นที่มีฐานะ

พ.ศ.	จำนวน
2526	55,362 คัน
2527	57,408 คัน
2528	57,056 คัน
2529	57,994 คัน
2530	58,073 คัน
50,000	60,000

ที่มา : กก.ภ.จว. จันทบุรี

ทางเศรษฐกิจที่ขึ้นซึ่งส่วนหนึ่งมาจากธุรกิจการค้าอัญมณีเกิดความต้องการความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจ ดังนั้นจำนวนยานพาหนะทั้งประเภทส่วนบุคคลและสาธารณะจึงเพิ่มขึ้นเรื่อยมาในอัตราประมาณร้อยละ 1.2 ต่อ ปี นับแต่ปี พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา

การที่ชุมชนเมืองจันทบุรีมีโครงข่ายระบบถนนกระจายออกจากตัวเมือง เป็นแบบรัศมี (Radial Pattern) แต่ขาดการเชื่อมต่อกับถนนวงแหวน (Ring Road) โครงข่ายระบบถนนจึงไม่ต่อเนื่องกันส่งผลต่อการเดินทางที่ต้องใช้เวลาในการเดินทางมาก ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.3 และแผนที่ด้านขวามือ

ตารางที่ 4.3 แสดงเวลาที่ใช้ในการเดินทางระหว่างหน่วยพื้นที่ศึกษา

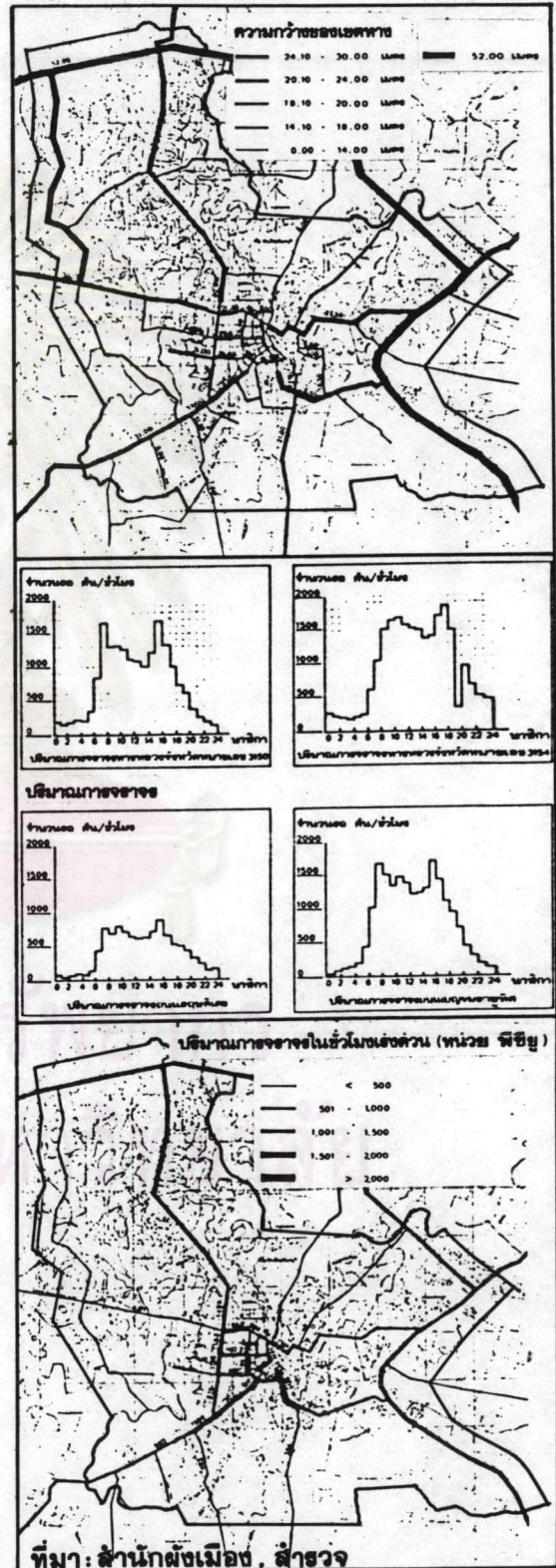
จาก \ ไป	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	-	2	2	4	5	7	4	4	7	7	5	5	2
2		-	4	2	3	3	1	5	8	7	4	5	4
3			-	2	3	6	4	5	6	6	7	8	3
4				-	1	3	3	8	7	6	6	7	6
5					-	4	4	6	7	5	7	8	7
6						-	6	11	11	9	8	10	9
7							-	7	9	9	5	6	5
8								-	5	5	8	9	4
9									-	6	11	12	7
10										-	12	13	8
11											-	7	7
12												-	7
13													-



ที่มา : สำราจ
 หมายเหตุ : จาก (ไป) 1 หมายถึง จาก (ไป) ศาลากลางจังหวัด (เก่า) จาก (ไป) 2 หมายถึง จาก (ไป) ศาลากลางจังหวัด (ใหม่) จาก (ไป) 3 หมายถึง จาก (ไป) ตลาดน้ำพุ จาก (ไป) 4 หมายถึง จาก (ไป) ศูนย์การค้าเจพีโรวา จาก (ไป) 5 หมายถึง จาก (ไป) ไปรษณีย์โทรเลข บางกะจะ จาก (ไป) 6 หมายถึง จาก (ไป) หน่วยมาลาเรียที่ 4 จาก (ไป)

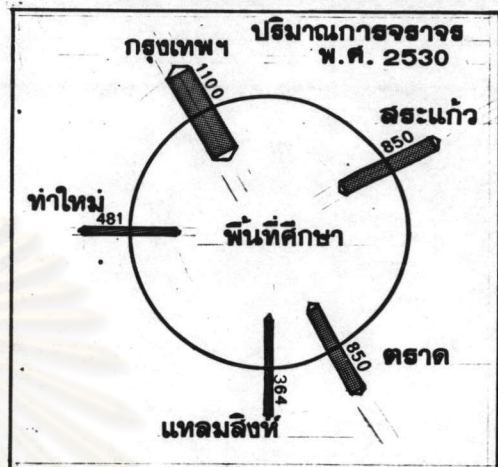
7 หมายถึง จาก (ไป) โรงเรียนอานวยวิทยา จาก (ไป) 8 หมายถึง จาก (ไป) โบสถ์วัดโรมันคาทอลิก จาก (ไป) 9 หมายถึง จาก (ไป) บัณฑิตวิทยาลัย จาก (ไป) 10 หมายถึง จาก (ไป) สะพานเกาะขวาง จาก (ไป) 11 หมายถึง จาก (ไป) วัดสุทธาวารี จาก (ไป) 12 หมายถึง จาก (ไป) เคหะชุมชนฯ จาก (ไป) 13 หมายถึง จาก (ไป) สามแยกถนนท่าสิงห์-หลังค้ายฯ

ส่วนโครงข่ายระบบถนนของเทศบาลเมืองจันทบุรี ซึ่งมีถนน 51 สาย ซอย 61 ซอย และตรอก 2 ตรอก รวมระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 46 กิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นผิวจราจรชนิดแอสฟัลต์ 2 ช่องทางวิ่ง กว้างประมาณ 10 เมตร โดยที่ถนนสายหลัก เช่น ถนนท่าหลวง (เชื่อมถนนพระยาตรีภพ ถนนรักศักดิ์ชุมพล เข้ากับถนนริมน้ำ ผ่านพื้นที่หน่วยที่ 1, 2 และ 3) ถนนเบญจมาราชูทิศและถนนศรีจันทร์ (เชื่อมถนนท่าหลวงกับถนนศรีรัตน ผ่านพื้นที่หน่วยที่ 1, 2 และ 3) ถนนเลียบบเนิน (เชื่อมถนนรักศักดิ์ชุมพล กับถนนท่าแฉลบ ผ่านพื้นที่หน่วยที่ 1, 2, 3 และ 4) ถนนเทศบาล 1 และ 2 (เชื่อมถนนท่าหลวงกับถนนท่าแฉลบ ผ่านพื้นที่หน่วยที่ 1, 2 และ 3) และถนนสฤทธิเกษ (เชื่อมถนนเบญจมาราชูทิศ กับถนน



เขียนเนิน ผ่านพื้นที่หน่วยที่ 1, 2 และ 3) แรงควันทอนเข้า (8.00-9.00 นาฬิกา) ที่ใกล้เคียงกับตอนบ่าย (15.00-16.00 นาฬิกา) ในปริมาณที่สูงประมาณ 1,000-1,500 หน่วยๆ ด้วยปริมาณการจราจรจากภายนอกพื้นที่ที่สำคัญ คือ จากพื้นที่คอนกรีตและพื้นที่คอนกรีตของชุมชนๆ โดยที่ประมาณครึ่งหนึ่งใช้รถจักรยานยนต์ในการเดินทาง

จะรองรับปริมาณการจราจรในช่วง



การเดินทางจากพื้นที่รอบนอกเพื่อติดต่อกับศูนย์กลางของเมือง ซึ่งเป็นทั้งศูนย์กลางด้านธุรกิจ บริการ และบริหาร อาศัยสะพานสำคัญ 2 สะพาน คือ สะพานตรีรัตน์และสะพานคำรังรัตน์ ยานพาหนะทุกประเภทจึงมีสภาพเสมือนถูกบังคับให้จำเป็นต้องผ่านสะพานทั้งสองดังกล่าว นอกจากนี้การขาดที่จอดรถส่วนบุคคลในอาคารพักอาศัยและพาณิชย์กรรม จึงจ่อจรดบนถนนต่าง ๆ ตลอดทั้งวัน ทำให้ถนนซึ่งมีผิวจราจรคับแคบอยู่แล้วคับแคบลงไปอีก จึงมีหลายพื้นที่ในเขตเมือง เกิดปัญหาการจราจรติดขัด เช่น บริเวณสะพานตรีรัตน์ ถนนศรีจันทร์ สะพานคำรังรัตน์ ถนนสร้อยสุวรรณ ถนนศรีรองเมืองจากหน้าโรงพยาบาลนตสยามรามา ถึงตลาดน้ำพุ ถนนเทศบาล 5 ข้างมุมตลาดขุขันธ์ถึงถนนอัมพวา



พื้นที่ที่มีปัญหาการจราจรติดขัด
 ○ - มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นเสมอ

ส่วนถนนที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ได้แก่ ถนนท่าแฉลบ ถนนฉวางวิโรจน์ และถนนรักศักดิ์ชุม ซึ่งเป็นถนนสายหลักเชื่อมต่อเมืองกับชนบท ส่วนสาเหตุที่ทำให้เกิด

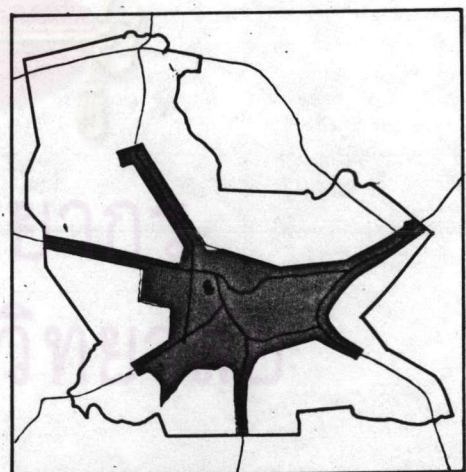
อุบัติเหตุเป็นเพราะการขาดแคลนอุปกรณ์ในการจราจร เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอและผู้ขับขี่ไม่เคารพกฎจราจร

ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน จะมีสะพานกัญญาสำลีซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของสะพานตรีรัตน์ ประมาณ 1 กิโลเมตร ที่ช่วยรองรับและผ่อนคลายความคับคั่งของยานพาหนะบนสะพานตรีรัตน์ลงได้บ้าง แต่เนื่องจากตอนปลายของถนนที่เชื่อมต่อกับสะพานนี้กับถนนท่าแฉลบและถนนวิโรจน์ มีผิวจราจรที่แคบไม่สะดวกในการใช้เป็นเส้นทางคมนาคม ประกอบกับการก่อสร้างโรงแรม เค. ที. อินน์ 2 บนถนนตรีรัตน์ โดยใช้พื้นที่บางส่วนของโรงแรมเป็นศูนย์การค้าอัญมณีเชื่อมโยงกับศูนย์การค้าอัญมณีปัจจุบันที่ถนนศรีจันทร์ ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะมีผลทำให้ถนนตรีรัตน์ สะพานตรีรัตน์ และถนนศรีจันทร์ จะยังคงเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญและจะมีปัญหาการจราจรติดขัดเช่นเดิม หากยังไม่มีการดำเนินการขยายถนนที่เชื่อมต่อกับสะพานกัญญาสำลีไปยังถนนท่าแฉลบและถนนถนนวิโรจน์ ให้มีขนาดผิวจราจรกว้างขึ้นตลอดเส้นทาง หรือขยายโครงข่ายฯ เพิ่มขึ้น

ปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภค-บริโภค

พื้นที่ทางฝั่งตะวันตกของ

แม่น้ำจันทบุรี ในเขตสุขาภิบาลท่าช้าง และตำบลท่าช้างบางส่วนมีข้อจำกัดด้านลักษณะภูมิประเทศเป็นที่สูงเป็นอุปสรรคต่อการให้บริการน้ำประปา จึงมีพื้นที่ในเขตสุขาภิบาลท่าช้าง จากด้านทิศตะวันตกบาลถึงทะเลชุมชนจันทบุรี เฉพาะส่วนที่อยู่ห่างจากถนนรัชชกาลี่ชมูลไม่เกิน 200 เมตร ที่ได้รับบริการฯ ส่วนพื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำจันทบุรี มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มเป็นที่ราบลุ่ม ไม่มี

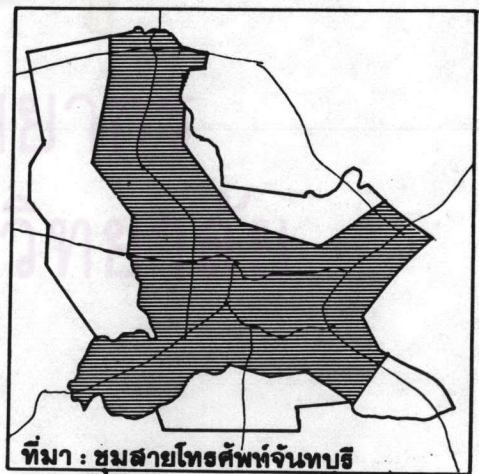


□ พื้นที่ที่ไม่มีน้ำประปาใช้
 ■ .. น้ำประปาขาดแคลนในฤดูร้อน

ข้อจำกัดด้านลักษณะภูมิประเทศ แต่มีลักษณะการตั้งถิ่นฐานกระจุกกระจาย เป็นข้อจำกัดด้านการลงทุนจึงมีพื้นที่บางส่วนไม่อยู่ในข่ายการให้บริการน้ำประปา พื้นที่อยู่นอกข่ายการให้บริการฯ ต่าง ๆ เหล่านี้จึงจำเป็นต้องใช้น้ำจากบ่อที่ขุดขึ้นเองเป็นหลัก

อย่างไรก็ตามพื้นที่ที่อยู่ในข่ายการให้บริการฯ จะมีปัญหาน้ำขาดแคลนช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม ในช่วงฤดูร้อนที่มีปริมาณการใช้น้ำมากกว่าปกติ เป็นประจำทุกปี ทั้งนี้เนื่องจากน้ำดิบในแม่น้ำจันทบุรีมีปริมาณลดลงและน้ำทะเลหนุน ปัจจุบันมีโครงการเขื่อนยางที่ใช้เก็บกักน้ำฝนและป้องกันน้ำเค็มที่เหนือวัดจันทาราม แต่พื้นที่เกษตรตอนบนของเมือง ก็มีความเดือดร้อนเรื่องน้ำสำหรับการเกษตรเช่นกัน ในขณะที่การประปาจันทบุรีต้องรับภาระในการให้บริการถึง 3 เขตจ่ายน้ำ คือ เขตจ่ายน้ำจันทบุรี เขตจ่ายน้ำท่าใหม่ และเขตจ่ายน้ำหนองบัว จึงเป็นที่คาดหมายได้ว่าในอนาคต ชุมชนเมืองจันทบุรีจะยังคงมีปัญหากการขาดแคลนแหล่งน้ำดิบ หากผู้ใช้น้ำยังมีพฤติกรรมการใช้น้ำที่ไม่ประหยัดเหมือนเช่นในปัจจุบัน

ปัญหากการขาดแคลนโทรศัพท์ ชุมสายโทรศัพท์จันทบุรีกำลังปรับเปลี่ยนการให้บริการโทรศัพท์ระบบเคเบิลให้เต็ม 4,200 คู่สาย เพื่อลดพื้นที่การให้บริการระบบวิทยุโทรศัพท์ลง เนื่องจากการให้บริการระบบวิทยุโทรศัพท์ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าระบบเคเบิลหลายเท่าตัว อย่างไรก็ตามพื้นที่ในข่ายการให้บริการยังไม่สามารถให้บริการเต็มตามความต้องการที่เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลาได้ เนื่องจากลักษณะการตั้งถิ่นฐานของผู้นับคำร้องขอใช้บริการฯ ประมาณ 300 ราย อยู่อย่างกระจัดกระจายไม่คุ้มกับการลงทุน (ค่าใช้จ่ายในการให้บริการประมาณกิโลเมตรละ 100,000 บาท) นอกจากนี้ ชุมสายโทรศัพท์จันทบุรียังมีโครงการจะขยายข่ายบริการฯ ระบบเคเบิล เพื่อสนองความต้องการการใช้บริการโทรศัพท์ไปตามถนนท่าฉลบกและถนนญาติวีโรจน์ จนถึงสุขาภิบาลหนองบัว



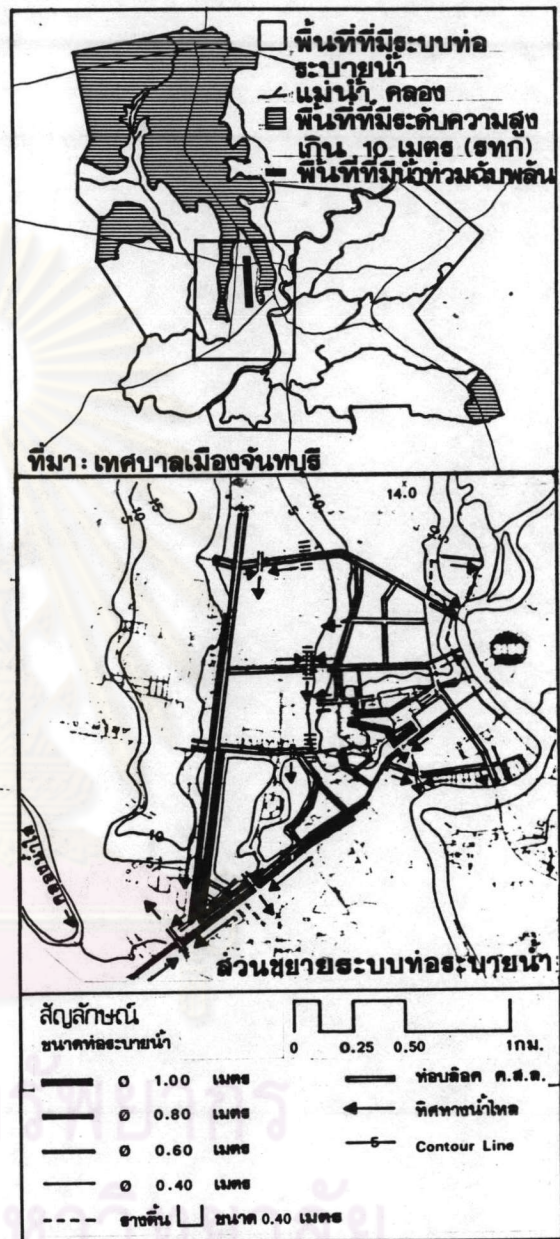
ที่มา : ชุมสายโทรศัพท์จันทบุรี

- พื้นที่ที่เสียค่าใช้จ่ายสูง (ระบบวิทยุโทรศัพท์)
- ▨ " " ต้องปรับปรุงการให้บริการระบบเคเบิล

ปัญหาการระบายน้ำ จาก การขยายตัวของเมืองจันทบุรี ด้วยการก่อสร้างอาคาร การปรับปรุงพื้นที่ด้วยการถมดิน และการบุกรุกคูคลองสาธารณะของบ้านพักอาศัย ประกอบกับการทิ้งขยะที่ไม่ถูกต้องของประชาชนในพื้นที่ ทำให้คูคลองธรรมชาติต่าง ๆ มีสภาพตื้นเขิน ไม่สามารถใช้เป็นแหล่งระบายน้ำตามธรรมชาติได้ เกิดปัญหาต่อเนื่อง เช่น ปัญหาน้ำท่วมซึ่งจึงน่าเสียดายถึงปริมาณ รวมทั้งเป็นแหล่งสะสมและแพร่เชื้อโรค แก่พื้นที่โดยรอบ

พื้นที่ในเขตเทศบาล ที่มักเกิดน้ำท่วมฉับพลัน ได้แก่ ถนนท่าแฉลบ ถนนสุขุมภิเดช ถนนท่าหลวง และถนนเทศบาล 3 เนื่องจากถนนดังกล่าวตัดขวางคูคลองธรรมชาติ ซึ่งไหลผ่านจากเหนือมาใต้ถึงถนนท่าแฉลบ จากนั้นไม่สามารถระบายลงแม่น้ำจันทบุรีได้เนื่องจากมีราษฎร บุกรุกคลองขุดสร้างบ้าน

เรือนที่พักอาศัยทำให้คลองมีสภาพตื้นเขิน พระเจ้าตากสินมหาราชเป็นพื้นที่รับน้ำ นอกจากนี้ได้ระบายน้ำบางส่วนออกทางคลองน้ำใส ส่วนบริเวณอื่น ๆ มีน้ำท่วมซึ่งเนื่องจากระบบท่อระบายน้ำบนถนนต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์หรือมีขนาดเล็กเกินไป (ส่วนใหญ่มีขนาด ϕ 0.60 เมตร) ไม่เหมาะสมกับเมืองที่มีฝนตกชุก สำหรับถนนที่มีระบบท่อระบายน้ำยังไม่สมบูรณ์ ได้แก่ ถนนท่าสิงห์ ถนนวิเชียร ซอยพระยาครึ่ง 1 ซอยหมอนิคม ซอยราชไมตรี ซอยอุทิศ ถนนอัมพวา



เทศบาลฯ ได้แก่ ซอโยใช้ทะเลสาบสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเป็นพื้นที่รับน้ำ นอกจากนี้ได้ระบายน้ำบางส่วนออกทางคลองน้ำใส ส่วนบริเวณอื่น ๆ มีน้ำท่วมซึ่งเนื่องจากระบบท่อระบายน้ำบนถนนต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์หรือมีขนาดเล็กเกินไป (ส่วนใหญ่มีขนาด ϕ 0.60 เมตร) ไม่เหมาะสมกับเมืองที่มีฝนตกชุก สำหรับถนนที่มีระบบท่อระบายน้ำยังไม่สมบูรณ์ ได้แก่ ถนนท่าสิงห์ ถนนวิเชียร ซอยพระยาครึ่ง 1 ซอยหมอนิคม ซอยราชไมตรี ซอยอุทิศ ถนนอัมพวา

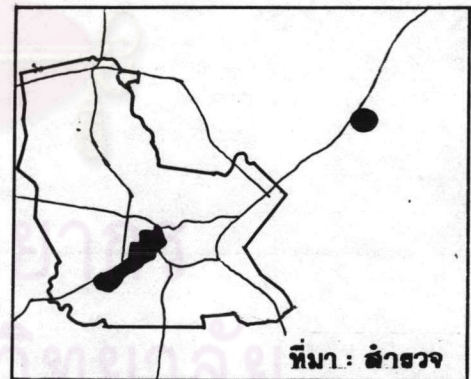
(หลังโรงงานน้ำแข็งเก่า) ครอบแจ่มจันทร์ ซอยท่าแฉลบ 7 ถนนประชานิยม และถนน
 ชวนะอุทิศ ส่วนถนนที่ไม่มีระบบท่อระบายน้ำ ได้แก่ ซอยพงษ์พิทักษ์ ซอยหลังสกุลคลา
 ไนท์คลับ ซอยจุฬามณี ซอยชวนะอุทิศ 1-9 ซอยอมร ถนนสีมัสร์ ครอบกระจ่าง 1,
 3, 6 และ 7 ถนนจันทคามวิถี ซอยศรีจันทร์ 1-8 ซอยข้างโรงเรียนสตรีศึกษา
 ซอยข้างบ้านนายโกศล เกษมคานต์ ซอยท่าแฉลบ 1 ถนนวัดป่าคลองกุ่ม ซอยระหว่าง
 ถนนนิวออริน-ถนนจันทคามวิถี และซอยระหว่างถนนนิวออริน-ถนนวัดป่าคลองกุ่ม รวม
 ระยะทางของระบบท่อระบายน้ำที่ควรเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ประมาณ 8,800
 เมตร

พื้นที่สุขาภิบาลจันทนิมิตและพื้นที่รอบนอกอื่น ๆ ยังไม่มีระบบท่อระบายน้ำ ใช้
 คูคลองธรรมชาติ (ปัจจุบันเริ่มต้นเขิน เนื่องจากถูกบุกรุกเข้าสร้างบ้านเรือนที่พักอาศัย
 และพยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้คูคลองเหล่านี้หมดสภาพคูคลองธรรมชาติ) เหล่านี้ใน
 การระบายน้ำ

ปัญหาการกำจัดขยะ ใน

เขตเทศบาลเมืองจันทบุรี มีปริมาณขยะ
 ประมาณวันละ 100 ลูกบาศก์เมตร
 (ใช้เกณฑ์เฉลี่ยของกรุงเทพฯ ซึ่งมีค่า
 เท่ากับ 0.0025 ม³/วัน/คน จำนวน
 ประชากร 38,628 คน) เทศบาลฯ
 สามารถเก็บได้ประมาณวันละ 90
 ลูกบาศก์เมตร คัวยรถบรรทุกขยะที่ใช้
 งานได้ 8 คัน ขนาดบรรทุกเฉลี่ยคันละ

6 ลูกบาศก์เมตร บรรทุกขยะประมาณวันละ 2 เที่ยว จากที่รองรับขยะ 400 ที่ ใช้
 พนักงานจำนวนทั้งสิ้น 100 คน ในแต่ละวันจะมีขยะตกค้างตามตลาดต่าง ๆ ประมาณ
 วันละ 10 ลูกบาศก์เมตร จากนั้นจะนำขยะไปทิ้งในที่ทิ้งขยะแห่งใหม่ (ที่ทิ้งขยะเก่า
 อยู่ทางตอนเหนือของโรงฆ่าสัตว์ของเทศบาลฯ ปัจจุบันใช้เป็นที่ตากขยะประเภทถุง



● ที่ทิ้งขยะ
 ■ พื้นที่ที่มีขยะตกค้างอยู่เป็นประจำ

พลาสติกของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด) ในพื้นที่ทิ้งขยะทั้งหมด 117 ไร่ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอมะขาม ห่างจากสามแยกศาลาปากแซง ตามถนนจันทบุรี-สระแก้ว ฝากตะวันออก ประมาณ 5 กิโลเมตร กำจัดขยะโดยวิธีชุกเป็นร่องลึกแล้วถมทิ้งและเผาเป็นครั้งคราว ไม่มีระบบการบำบัดน้ำเสียจากขยะที่อาจไหลลงสู่แหล่งน้ำข้างเคียง จากคลองทรายลงคลองสี่และแม่น้ำจันทบุรีที่ห่างประมาณ 7 กิโลเมตร

เนื่องจากที่ทิ้งขยะอยู่ไกลจากแหล่งขยะประมาณ 13 กิโลเมตร ตามถนนเบญจมาชูทิศ ริมน้ำ สุขุมวิท และทางหลวงฯ สายจันทบุรี-สระแก้ว ในการขนย้ายขยะจึงเสียค่าใช้จ่ายและเวลามาก ทำให้การขนย้ายขยะทำได้น้อยเที่ยวลงจึงมีปริมาณขยะตกค้างเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก

กล่าวโดยสรุป ปัจจุบันชุมชนเมืองจันทบุรียังมีปัญหาที่รอรับการแก้ไขอยู่เป็นจำนวนมาก ได้แก่ ปัญหาการใช้ที่ดิน การทำลายโบราณสถาน มลภาวะ ชุมชนแออัด ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การขาดแคลนที่พักผ่อนหย่อนใจ การจราจรติดขัด การขาดแคลนน้ำประปา การขาดแคลนโทรศัพท์ น้ำท่วมขัง และการกำจัดขยะ เป็นต้น ซึ่งจะได้กล่าวถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาลำดับนี้ในโอกาสต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย